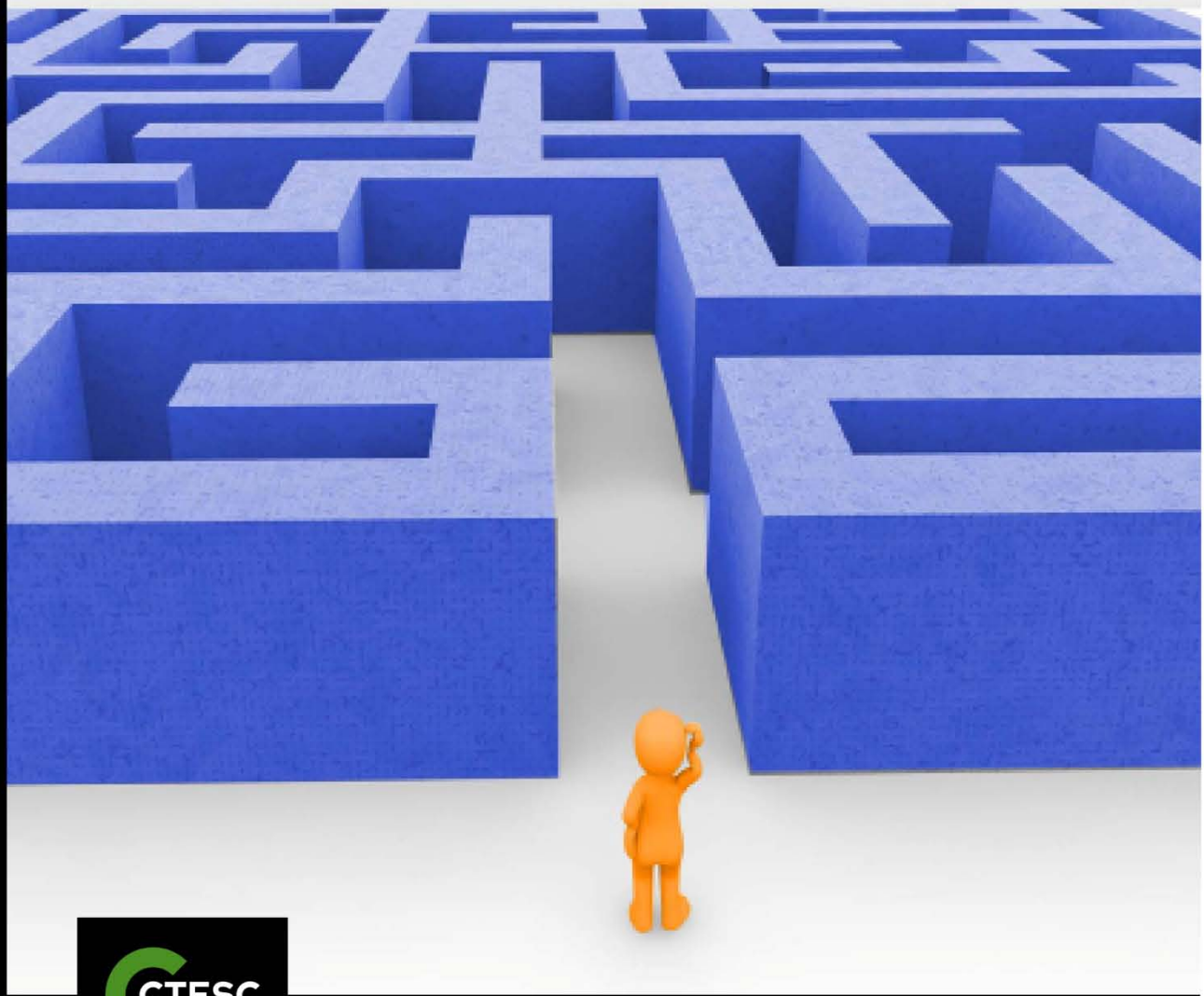
Nº 41

Situació del treball autònom a Catalunya 2015

Informe sobre la situació del treball autònom a Catalunya 2015

CTESC
Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya

COL·LECCIÓ ESTUDIS I INFORMES Nº 41

Ponent

José Martín Vives

Director

Joan Antoni Santana

Coordinadora

Roser Ferrer

Autors

Pere Castell
Roser Ferrer
Marta Olivella
Virgínia Villar

Membres del grup de treball

Enric Calvo , Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Maria Mora, Foment del Treball Nacional
Guillem Perdrix, Confederació de Cooperatives de Catalunya (CCC)
Jordi Ribó, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Sandra Zapatero, Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona, 2016

® Generalitat de Catalunya
Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
Diputació, 284
08009 Barcelona
Tel. 93 270 17 80
Adreça Internet: ctesc.gencat.cat

A/e: ctesc@gencat.cat

Imatge:
"labyrinth run complicated lonely" / llicència de domini públic (CC0 1.0)

Barcelona, novembre de 2016

1. INTRODUCCIÓ 6

2. ANÀLISI DE L'ESTIMACIÓ DE TREBALL AUTÒNOM QUE OFEREIX L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA SEGONS TIPOLOGIES I SECTORS D'ACTIVITAT A CATALUNYA 7

2.1. EVOLUCIÓ DEL PES DEL TREBALL AUTÒNOM EN RELACIÓ AMB L'OCUPACIÓ TOTAL A CATALUNYA 7

2.2. EVOLUCIÓ I DISTRIBUCIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM SEGONS LES CARACTERÍSTIQUES DE LES PERSONES OCUPADES 7

3. L'AFILIACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A LA SEGURETAT SOCIAL 15

3.1. IMPORTÀNCIA DEL TREBALL AUTÒNOM I TIPOLOGIES D'AFILIACIÓ 15

3.2. ELS AUTÒNOMS AFILIATS AL RÈGIM ESPECIAL DE TREBALLADORS AUTÒNOMS 17

3.2.1. Els estrangers afiliats al RETA 18

3.3. ELS TREBALLADORS AUTÒNOMS ECONÒMICAMENT DEPENDENTS 19

3.4. ELS COOPERATIVISTES I ELS MEMBRES DE SOCIETATS COL·LECTIVES 21

3.4.1. Els cooperativistes i les cooperatives 21

3.4.2. Distribució del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives a Catalunya 22

3.5. ELS AUTÒNOMS PERSONES FÍSIQUES 24

4. MONOGRÀFIC. EL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA PER COMPARACIÓ A ALTRES PAÏSOS EUROPEUS (2015) 31

4.1. LA IMPORTÀNCIA RELATIVA DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA PER COMPARACIÓ A LA RESTA D'EUROPA 31

4.2. TIPOLOGIA DEL TREBALL AUTÒNOM CATALÀ PER COMPARACIÓ A LA RESTA D'EUROPA 33

4.2.1. Segons sectors d'activitat 33

4.2.2. Segons el nivell d'estudis assolits 35

4.2.3. Segons tipus d'ocupació que desenvolupen 37

4.2.4. Segons l'edat 40

5. LA PROTECCIÓ SOCIAL DEL TREBALL AUTÒNOM 44

5.1. PENSIONS CONTRIBUTIVES 44

5.2. ALTRES PRESTACIONS ECONÒMIQUES 49

5.2.1. Incapacitat temporal 49

5.2.2. Risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural 50

5.2.3. Cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu 50

5.2.4. Prestació per cessament d'activitat 51

6. FOMENT I PROMOCIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM 55

6.1. MESURES DE FOMENT I PROMOCIÓ DIRIGIDES ALS TREBALLADORS AUTÒNOMS 55

6.2. MESURES DE FOMENT I PROMOCIÓ DIRIGIDES A ALTRES FORMES DE TREBALL AUTÒNOM 58

7. NOVETATS NORMATIVES DEL RÈGIM DEL TREBALL AUTÒNOM 70

7.1. SEGURETAT SOCIAL. INCENTIUS 70

7.2. TRADE 72

7.3. COMPATIBILITAT DE L'ACTIVITAT PER COMPTE PROPI AMB LA PRESTACIÓ D'ATUR 73

7.4. PAGAMENT ÚNIC DE LA PRESTACIÓ D'ATUR 74

7.5. PRESTACIÓ PER CESSAMENT D'ACTIVITAT 74

7.6. FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ EN L'ÀMBIT LABORAL 75

7.7. REPRESENTATIVITAT 75

7.8. ALTRES 75

8. CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS 76

1. INTRODUCCIÓ

D'acord amb l'article 2.1.e) de la Llei 7/2005, de 8 de juny, del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, correspon al CTESC elaborar i trametre al Govern un informe anual sobre la situació dels treballadors autònoms a Catalunya.

En compliment d'aquest mandat legal, l'any 2006 es va aprovar el primer Informe sobre la situació dels treballadors autònoms a Catalunya. A partir de l'any 2007, aquest Informe es va integrar, com a capítol IV, en la *Memòria socioeconòmica i laboral* que anualment aprova el CTESC. Enguany, el CTESC ha acordat aprovar l'Informe anual sobre la situació dels treballadors autònoms a part de la Memòria.

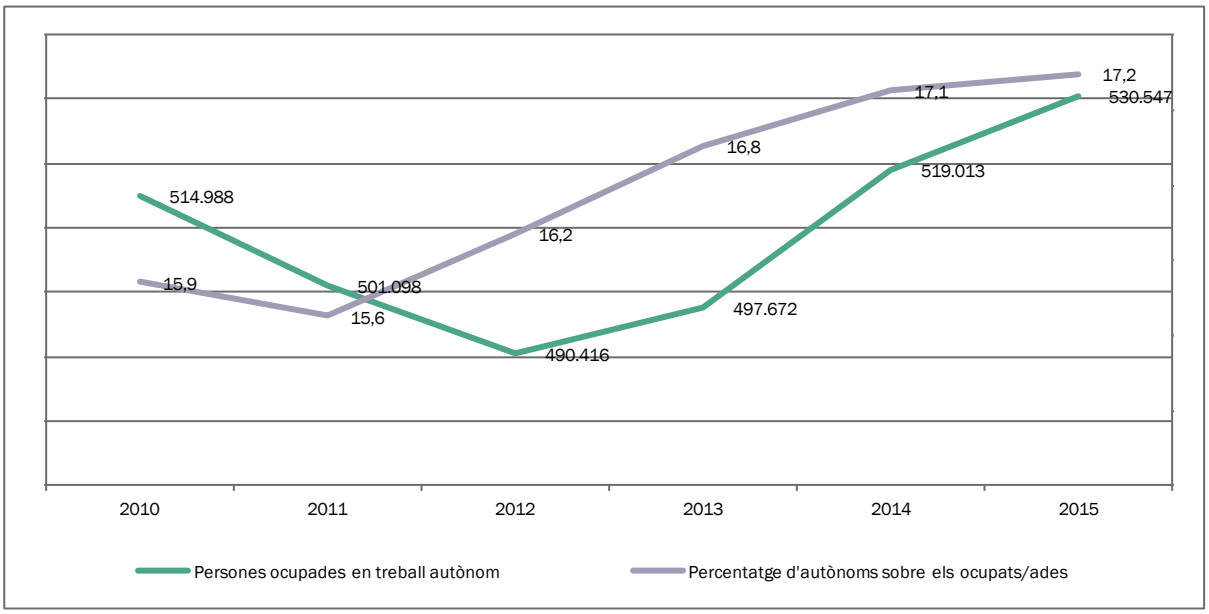
L'Informe s'estructura, a més d'aquest apartat introductori, en set apartats. Els dos primers apartats analitzen les principals característiques del treball autònom a partir de les dades que proporcionen, respectivament, l'Enquesta de població activa i la Seguretat Social. El tercer apartat fa una comparativa de les característiques del treball autònom a Catalunya respecte d'altres països europeus. El quart apartat analitza les dades relatives a la protecció social del treball autònom, entre les quals es troben el nivell de cobertura i les prestacions desagregades per entitats gestores i per tipus de prestació. El cinquè apartat analitza les mesures de foment i promoció destinades específicament als treballadors autònoms separadament d'aquelles a les que poden accedir-hi altres formes de treball autònom que operen sota formes jurídiques diferents. El sisè apartat analitza les principals novetats normatives de l'any 2015 referides al treball autònom. Finalment, clou l'estudi un apartat de consideracions i recomanacions consensuades fruit de l'anàlisi feta en els apartats precedents.

2. ANÀLISI DE L'ESTIMACIÓ DE TREBALL AUTÒNOM QUE OFEREIX L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA SEGONS TIPOLOGIES I SECTORS D'ACTIVITAT A CATALUNYA

2.1. EVOLUCIÓ DEL PES DEL TREBALL AUTÒNOM AMB RELACIÓ A L'OCUPACIÓ TOTAL A CATALUNYA

El nombre total de persones que treballen per compte propi a Catalunya s'estima que de mitjana s'ha situat al voltant de les 530.547 persones, incloent-hi també aquelles persones que treballen en qualitat d'ajuda familiar. Aquesta xifra suposa un increment de més de 10.000 persones i un increment percentual del 2,25 respecte de l'any anterior. Aquest augment del nombre de persones que treballen per compte propi ha estat més intens que el de les assalariades, que han augmentat l'1,4%.

GRÀFIC 1. Nombre de persones estimat que treballen per compte propi a Catalunya i pes sobre el total de persones ocupades, 2010-2015

Unitats: persones i percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa.

2.2. EVOLUCIÓ I DISTRIBUCIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM SEGONS LES CARACTERÍSTIQUES DE LES PERSONES OCUPADES

La majoria de les persones que treballen en aquest col·lectiu no tenen assalariats a càrrec. Concretament, el 69,6% del total s'engloben dins d'aquesta categoria, mentre que els autònoms amb assalariats sumen només el 27,6%. El creixement més intens s'ha produït en el col·lectiu d'autònoms amb assalariats, que han augmentat el 4,9%. El perfil de treball autònom sense assalariats ha augmentat l'1,9% que, tot i això, suposa un augment més intens que el del conjunt dels ocupats.

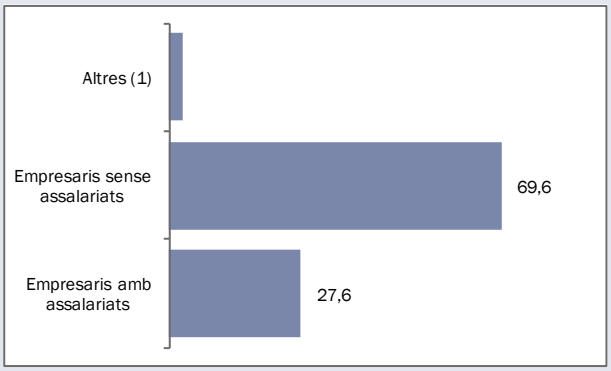
Per sexes, el comportament del col·lectiu segons tipologia de treball autònom que desenvolupen ha estat molt similar. Tot i això, els creixements en general han estat més intensos en els homes que en les dones, i això s'ha repetit per a les dues principals categories de tipologia de treball (vegeu el gràfic següent).

Del total de persones que integren el col·lectiu, el 46,1% són homes que treballen per compte propi sense assalariats a càrrec, mentre que les dones del mateix perfil representen el 23,5% del total. Els

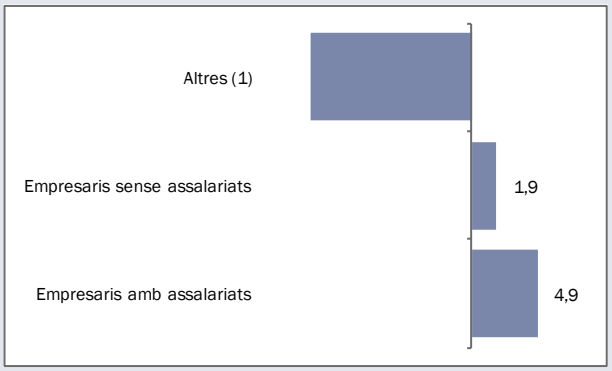
autònoms amb assalariats a càrrec són sobretot homes, atès que aquests representen el 19,5% del col·lectiu. Les dones amb assalariats a càrrec només representen el 8,1%, en proporció, menys de la meitat del pes que suposen els homes. El percentatge d'homes que treballen com a autònoms amb assalariats a càrrec és doncs més alt que el de dones.

GRÀFIC 2. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons tipus de treball autònom que desenvolupen i sexe, 2015

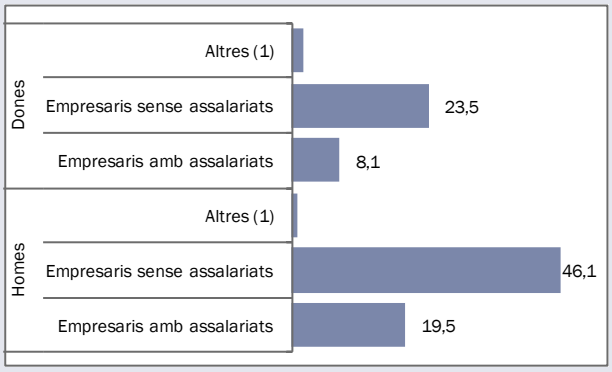
Distribució segons tipus de treball autònom

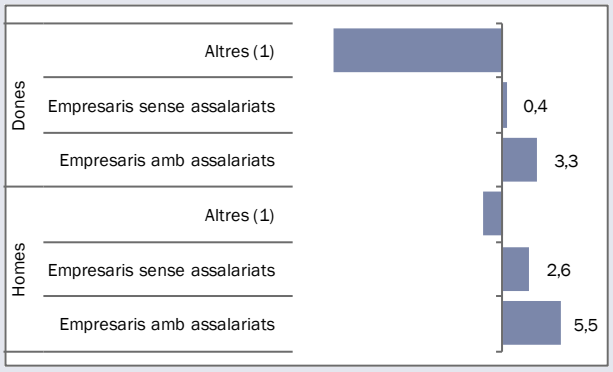
Variació interanual segons tipus de treball autònom

Distribució segons tipus de treball autònom desenvolupat i sexe

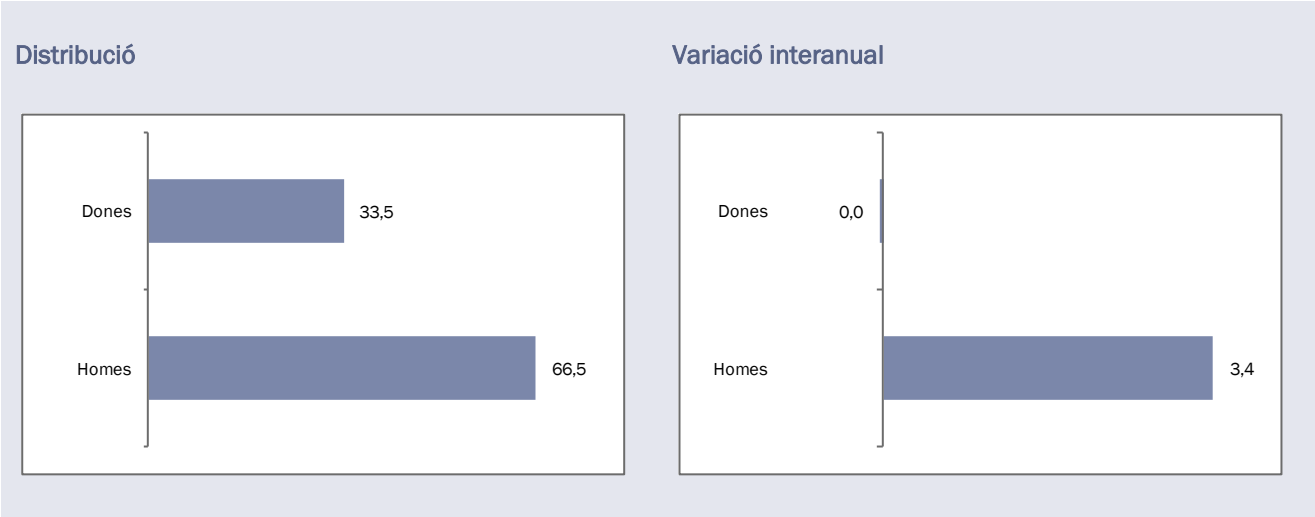
Variació interanual segons tipus de treball autònom i sexe

Unitats: percentatges.
(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars. La suma d'aquesta partida no té el suport estadístic suficient per ser considerada una estimació estadísticament significativa.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

El nombre de dones dins del col·lectiu suposa el 33,5% del total. L'any 2015 la proporció d'homes ha augmentat, atès que, mentre que els homes s'han incrementat el 3,4%, les dones no ho han fet (vegeu el gràfic següent).

GRÀFIC 3. Distribució i variació interanual de les persones ocupades per compte propi segons sexe, 2015

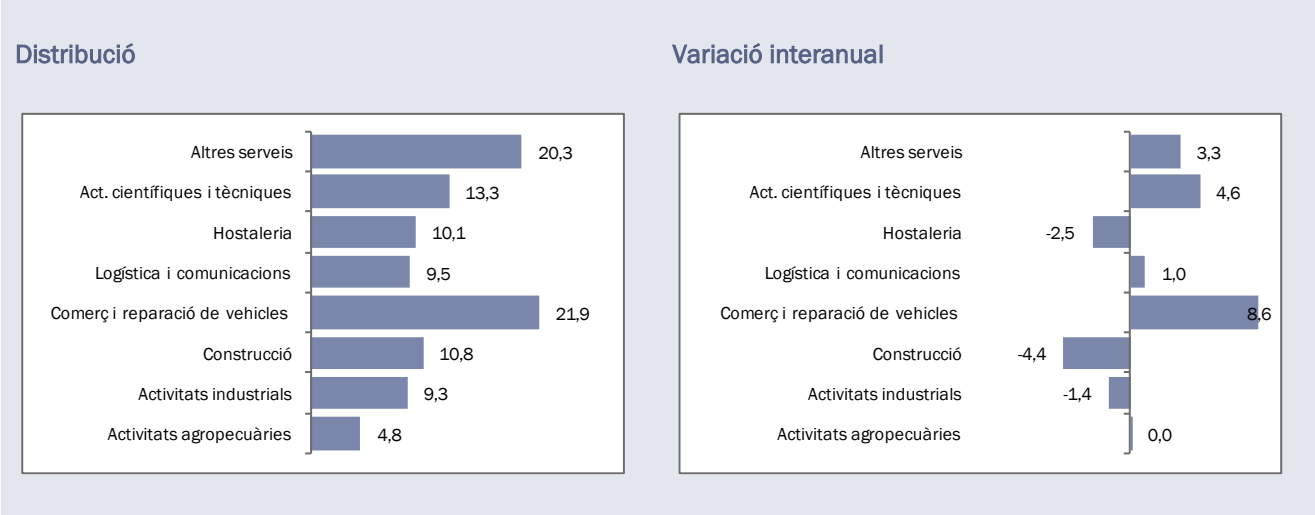

Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

El percentatge més alt de persones que treballen per compte propi ho fan al sector del Comerç i la reparació de vehicles i suposen el 21,9% del total. Deixant a banda la categoria Altres serveis, que fa de calaix de sastre, també recullen percentatges importants les Activitats professionals, científiques i tècniques (13,3%), la Construcció (10,8%) i l'Hoteleria (10,1%).

No obstant això, l'any 2015 el creixement del treball autònom s'ha produït sobretot en el sector del Comerç i la reparació de vehicles, on el creixement ha assolit el 8,6%. Aquest registre gairebé ha doblat el del sector d'Activitats professionals, científiques i tècniques, que ha crescut el 4,6%. A banda del sector Altres serveis, on ha augmentat el 3,3% el nombre d'autònoms, també ho ha fet al sector de la Logística i i les comunicacions, on ha crescut l'1% el nombre de persones que treballen per compte propi. A la resta de sectors el nombre d'autònoms ha disminuït. Entre els sectors on ha baixat el treball autònom estimat, la caiguda més intensa s'ha produït al sector de la Construcció.

GRÀFIC 4. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons activitat desenvolupada, 2015

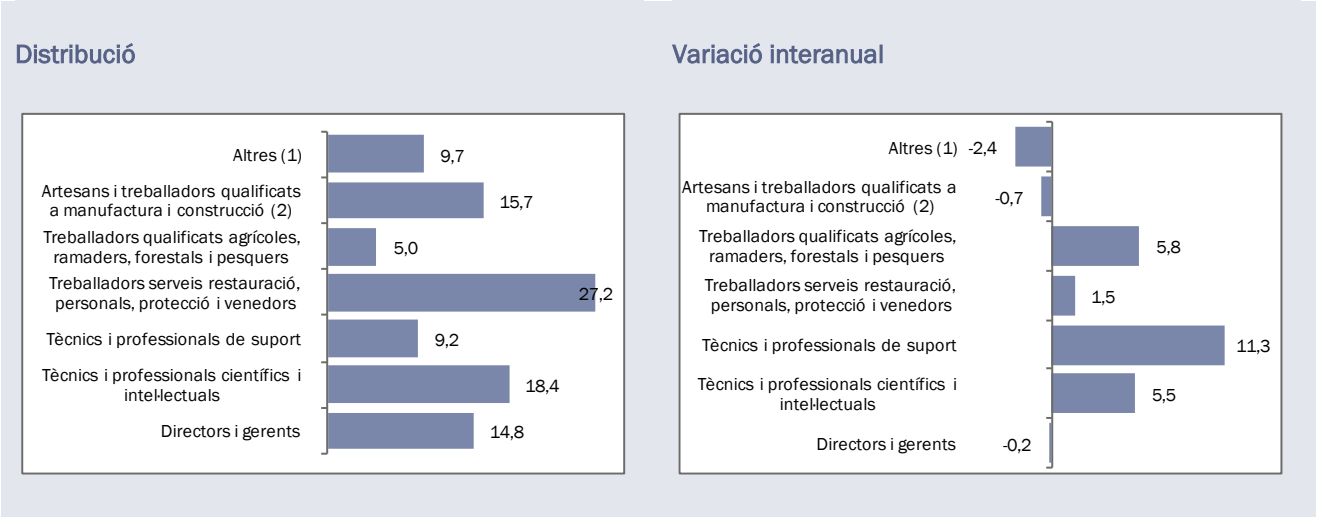

Unitats: percentatges.
Activitats agropecuàries inclou les categories CNAE2009: A
Activitats industrials inclou les categories CNAE2009: B, C, D, E
Construcció inclou les categories CNAE2009: F
Comerç i reparació de vehicles inclou les categories CNAE2009: G
Logística i comunicacions inclou les categories CNAE2009: H, J
Hostaleria inclou les categories CNAE2009: I
Act. científiques i tècniques inclou les categories CNAE2009: M
Altres serveis inclou les categories CNAE2009: K, L, N, P, Q, R, S
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Per tipologies d'ocupació, el 27,2% dels autònoms es troben en la categoria de treballadors dels Serveis de restauració, personals, protecció i venedors. També resulten destacables les categories de Tècnics, professionals, científics i intel·lectuals, la d'Artesans i treballadors qualificats de la manufactura i la construcció i la de Directors i gerents, que tal com mostra el gràfic següent suposen el 18,4%, 15,7% i 14,8% respectivament sobre el total.

Tot i això, la categoria on més ha crescut el nombre d'autònoms és la de Tècnics i professionals de suport (11,3%). També han augmentat intensament a la de Treballadors qualificats agrícoles, ramaders, forestals i pesquers i a la de Tècnics i professionals científics i intel·lectuals (vegeu el gràfic següent).

GRÀFIC 5. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons ocupació desenvolupada, 2015

Unitats: percentatges.
1) Altres inclou tres categories: Ocupacions elementals, Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors i Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina.
2) Excepte Operadors d'instal·lacions i màquines.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

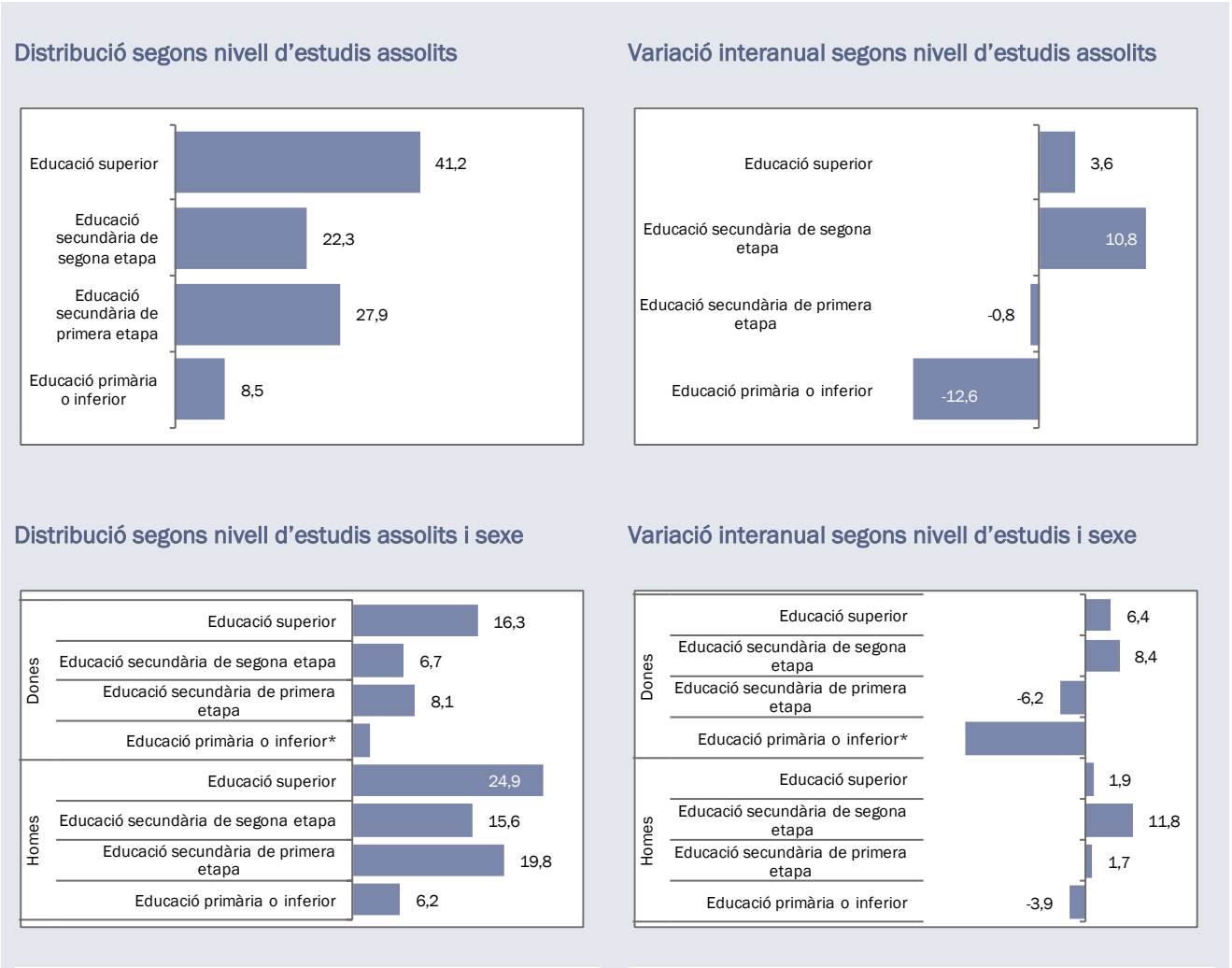
Per categories de nivells educatius assolits, la major part del treball autònom es concentra al nivell educatiu més alt. Amb el 42,2%, l'educació superior és la categoria que aglutina més persones. La segona categoria en importància és la d'educació secundària de primer grau, que supera en més de cinc punts percentuals la freqüència de la categoria d'educació secundària de segon grau (vegeu el gràfic següent).

Aquesta distribució per categories de nivells educatius assolits es reprodueix tant per als homes com per a les dones. En tots dos casos, l'ordre d'importància de les freqüències es reprodueix. La categoria d'educació superior al capdavant, seguida per l'educació secundària de primer i segon grau respectivament i, finalment el nivell educatiu elemental. Tot i això, la proporció d'homes a les categories d'educació secundària és, en termes relatius i respecte de la de les dones, lleugerament més alta.

Tot i això, l'educació secundària de segona etapa és la categoria on han crescut més els autònoms. Amb un creixement del 10,8%, les persones amb estudis de secundària de segona etapa han crescut amb una intensitat gairebé tres vegades més alta que aquelles amb un nivell assolit d'educació superior. Amb tot, la resta de categories han registrat un descens del nombre d'autònoms, fet pel qual sembla que ha augmentat el nivell de formació del col·lectiu de treballadors per compte propi.

Per sexes, el creixement dels autònoms amb educació secundària de segona etapa destaca de la resta de categories, tant entre els homes com entre les dones. Tot i això, la importància relativa del creixement de la categoria d'autònoms amb estudis superiors és més alta entre les dones que no pas entre els homes.

GRÀFIC 6. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nivell d'estudis assolits i sexe, 2015

Unitats: percentatges.
(*) Dada no significativa en termes estadístics.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

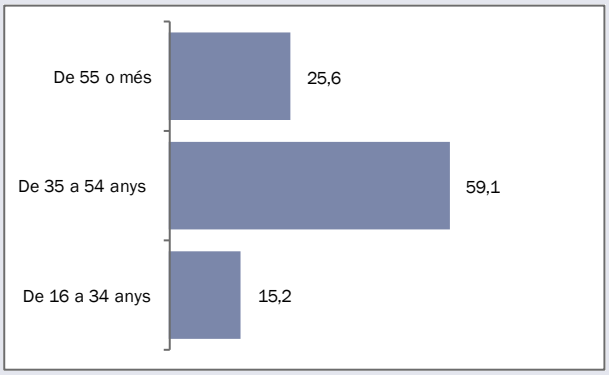
Per edats, la major part de les persones que conformen el col·lectiu, el 59,1%, s'apleguen a la franja d'edats central, que va dels 35 als 54 anys. De la resta de categories d'edat, el grup de 55 anys o més suposa el 25,6%, i els de 16 a 34 anys, el 15,2%.

Tot i això, les variacions positives s'han produït en la franja d'edat més avançada i en la dels més joves, mentre que la franja d'edats central ha perdut autònoms. Dins del col·lectiu, aquells amb més de 55 anys han estat els que més han augmentat, amb una progressió del 9,8%. També han augmentat els més joves, atès que el creixement de les persones entre 15 i 34 anys s'ha situat en el 2,8%.

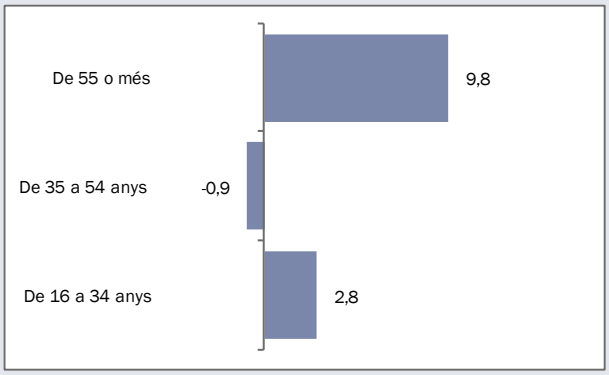
Aquest comportament per edats ha mantingut divergències importants segons sexes. D'una banda, les dones han monopolitzat el creixement del grup d'edats més jove; en aquest sentit, tot i que el valor absolut del nombre de dones menors de 35 anys del col·lectiu no resulta prou significatiu per la mostra que el recolza, resulta evident que tot el pes de la correcció positiva recau sobre les dones, fet pel qual la seva contribució resulta evident. D'altra banda, els homes monopolitzen el creixement del nombre de persones en la franja d'edat de més de 55 anys, atès que les dones mostren una lleugera variació negativa.

GRÀFIC 7. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons edat i sexe, 2015

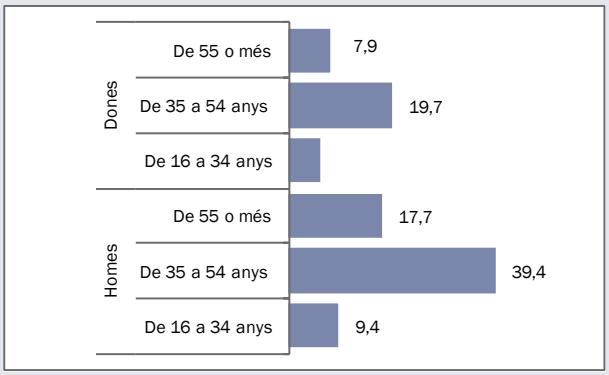
Distribució segons franges d'edat

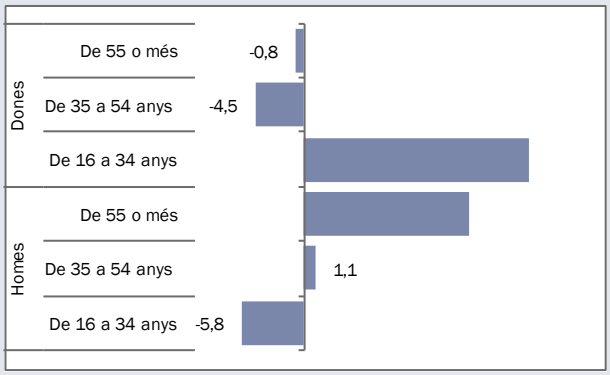
Variació interanual segons franges d'edat

Distribució segons franges d'edat i sexe

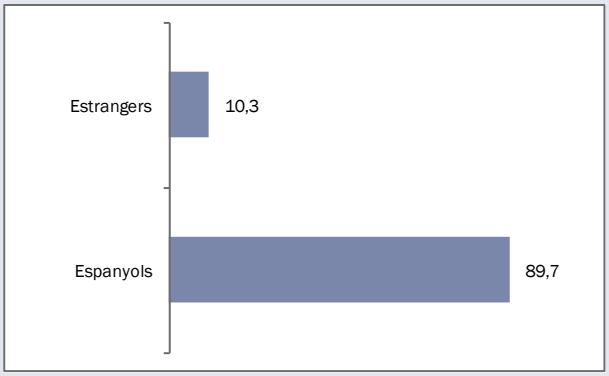
Variació interanual segons franges d'edat i sexe

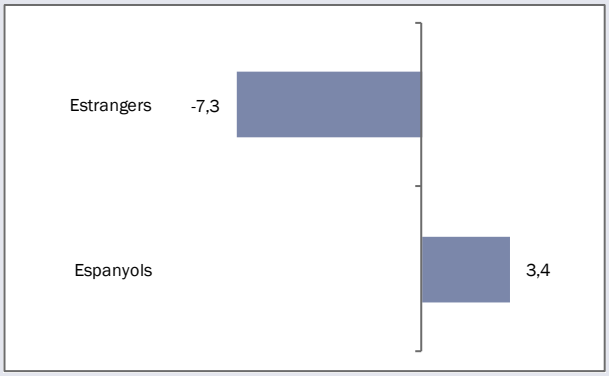
Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 8. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nacionalitat, 2015

Distribució segons nacionalitat

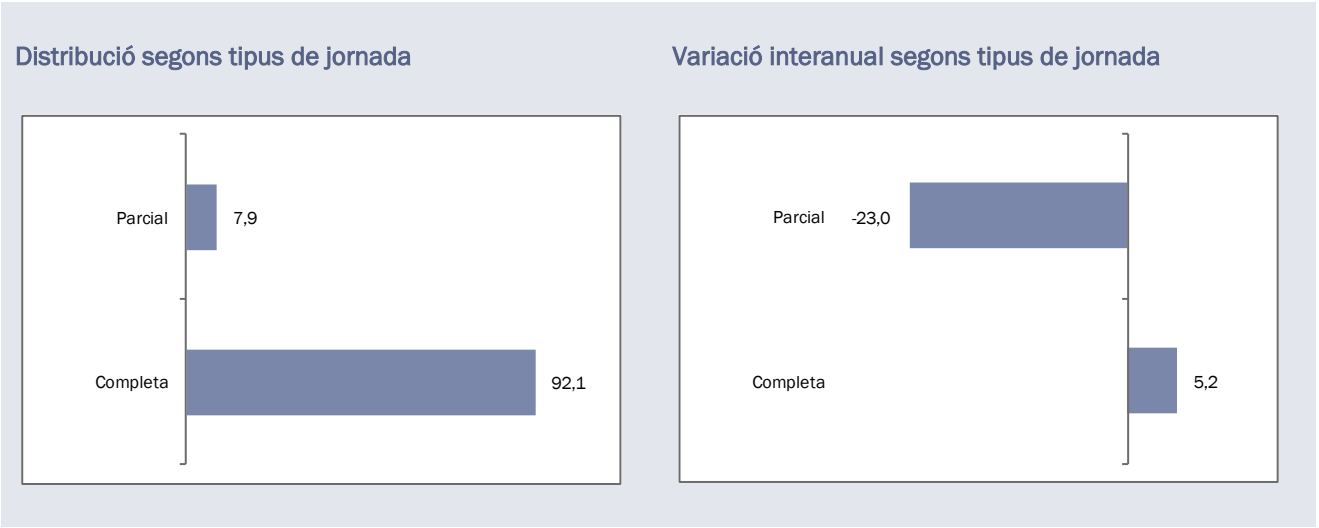

Variació interanual segons nacionalitat

Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 9. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons si fan o no jornada completa, 2015

Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

L'augment del nombre de persones que treballen per compte propi s'ha produït per l'augment dels que tenen nacionalitat espanyola. Dins del col·lectiu, les persones estrangeres només suposen el 10,3%, un percentatge lleugerament inferior al que assoleixen entre els assalariats (12,5%).[1] A més, l'augment del col·lectiu s'ha produït pel creixement de les persones que treballen a temps complet. De fet, la majoria de persones que treballen per compte propi ho fan a temps complet (92,1%). Paral·lelament, les estimacions recullen una reculada intensa de les persones que treballen a temps parcial.

[1] EPA, Idescat. Població assalariada de 16 anys i més.

3. L'AFILIACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A LA SEGURETAT SOCIAL

3.1. IMPORTÀNCIA DEL TREBALL AUTÒNOM I TIPOLOGIES D'AFILIACIÓ

A Catalunya trobem un total de 3.070.528 persones afiliades a la Seguretat Social. D'aquestes, un total de 540.517 persones ho estan en qualitat de treballadors per compte propi, el 17,6%.[2]

La gran majoria de persones que treballen com a autònoms cotitzen pel règim especial de treballadors autònoms (RETA). A desembre de 2015, el total de persones afiliades al RETA pujava a 539.989 persones, una xifra lleugerament inferior a la del conjunt de persones registrades que treballaven per compte propi. La divergència resulta ínfima, atès que només el 0,1% dels treballadors per compte propi afiliats no cotitzen pel RETA. El poc més de mig miler d'autònoms que no recull el RETA són principalment treballadors del mar, que estarien cotitzant pel règim de treballadors del mar per compte propi. Com resulta lògic, tal com s'observa al tercer mapa de la graella següent, la majoria dels autònoms no recollits dins del RETA s'ubiquen a les comarques costeres.

Els autònoms registrats en el Sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA), inclosos dins del RETA, sumen un total de 14.480 persones, el 2,7% dels afiliats al RETA. En general, la tipologia de persones afiliades al RETA és molt diversa. Hi trobem, per exemple, cònjuges i familiars col·laboradors fins a segon grau, escriptors, treballadors autònoms econòmicament dependents, professionals que exerceixen una activitat per compte propi que requereixi la incorporació a un col·legi professional, socis industrials de societats regulars col·lectives i de societats comanditàries, socis treballadors de les cooperatives de treball associat, comuners i socis de comunitats de béns i societats civils regulars, directors, gerents, consellers, administradors, o persones que prestin serveis per a una societat mercantil capitalista a títol lucratiu i de manera habitual de la qual en tinguin el control efectiu, o fins i tot socis treballadors de les societats laborals quan, conjuntament amb la família, tinguin un control efectiu de la societat.[3]

La majoria d'afiliats per compte propi es concentren, com resulta lògic, on es concentra la major part de la població. Tal com mostra el primer mapa de la graella següent, a les comarques properes a Barcelona (el Barcelonès, el Maresme, el Baix Llobregat, el Vallès oriental i el Vallès occidental) es concentra gairebé el 60% dels treballadors per compte propi afiliats. No obstant això, el percentatge més alt d'afiliats per compte propi sobre el total de persones afiliades en tots els règims s'assoleix a les comarques menys urbanitzades. La comarca amb un percentatge més alt és la Terra Alta, amb un percentatge del 67,9% d'autònoms sobre el total.

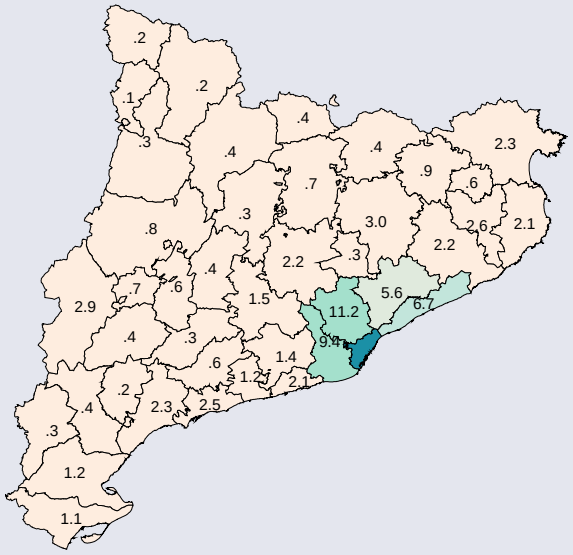
Aquesta major presència relativa del treball autònom a les comarques interiors es pot explicar en part pel major percentatge de persones amb activitat al sector primari. Tal com mostra el darrer mapa de la graella següent, els percentatges més alts d'afiliats al RETA adscrits al Sistema especial de treballadors agraris (SETA) es troben a les comarques de Lleida i a les interiors de la província de Tarragona. No obstant això, la presència d'autònoms del sector agrari no explica per si sola la major presència d'autònoms a totes les comarques. Veiem que en altres comarques amb forta presència de treball per compte propi la tipologia de les persones del col·lectiu és diferent.

Tot i que en els primers anys de la recuperació el comportament dels autònoms registrats va ser més dinàmic que el dels assalariats, fent guanyar pes al col·lectiu en el conjunt dels afiliats, l'any 2015 ja no ha estat així. El nombre de persones afiliades a la Seguretat Social en qualitat d'autònoms ha crescut l'1,4%, un creixement clarament inferior al que ha mostrat el col·lectiu assalariat (4,3%).[4]

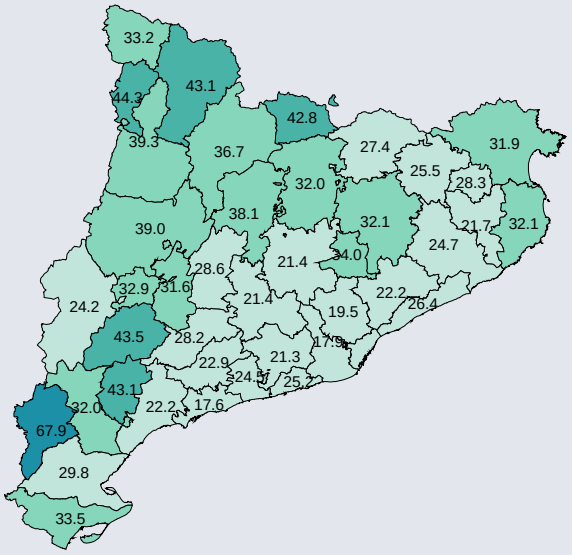
[2] Dades procedents d'Idescat. Afiliats a desembre de 2015.
[3] http://www.seg-social.es/Internet_1/Trabajadores/Afiliacion/RegimenesQuieneslos10548/RegimenEspecialdeTr32825/index.htm#32827
[4] Dades cedides per Idescat.

MAPA 1. Distribució i tipologia del treball autònom a Catalunya segons dades d'afiliació. Catalunya, 2015

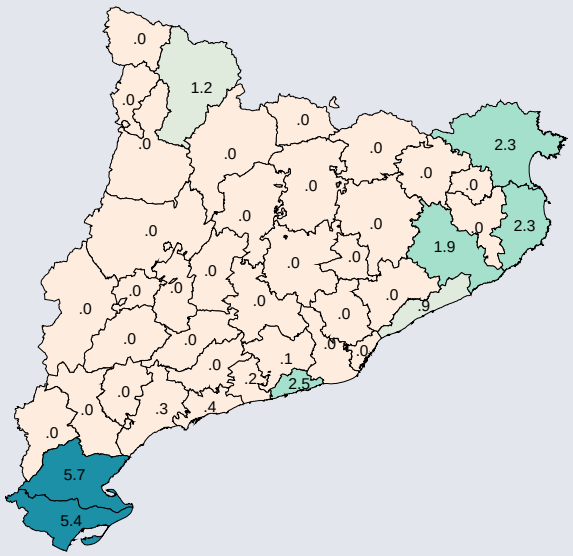
Distribució dels afiliats per compte propi (tots els règims)

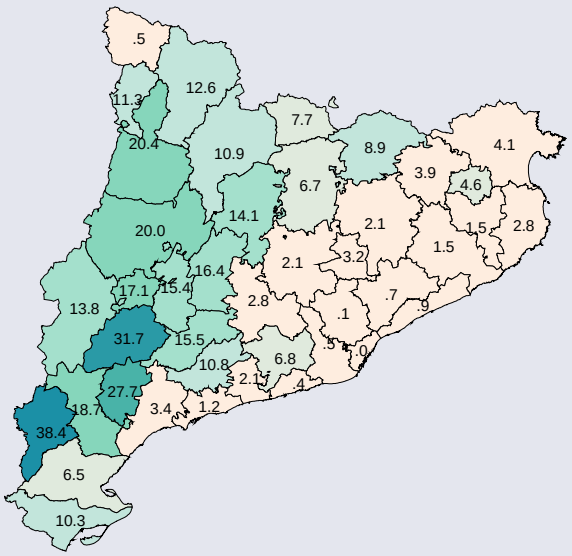
Percentatge d'afiliats per compte propi sobre el total d'afiliats de tots els règims

Percentatge d'afiliats per compte propi no inclosos dins del RETA

Percentatge d'afiliats al RETA que cotitzen en base al SETA

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

Atès que el 99,9% dels autònoms cotitzen pel RETA, la taxa de creixement dels afiliats a aquest règim també ha augmentat amb la mateixa intensitat (1,4%). La resta d'autònoms, del règim del mar, han disminuït el 3,5%. Dins dels afiliats al RETA, les persones registrades al Sistema especial de treball agrari per compte propi també han disminuït el 2,5%.

3.2. ELS AUTÒNOMS AFILIATS AL RÈGIM ESPECIAL DE TREBALLADORS AUTÒNOMS

La major part dels cotitzants del RETA desenvolupen la seva activitat en el sector serveis, on s'hi adscriuen el 74,7% del total d'afiliats. La construcció i la indústria ocupen el 12,2% i el 8,5% dels afiliats al RETA respectivament. El percentatge que suposen els que treballen a l'agricultura és el més baix, del 4,6%.

Aquesta estructura només es reprodueix a les províncies de Barcelona i Girona. El sector agrari, per exemple, és el segon i el tercer amb més ocupació per compte propi a les províncies de Lleida i Tarragona respectivament. Els serveis són el sector d'ocupació majoritària a totes les províncies i la indústria, que en tots els casos es col·loca per darrera de la construcció, apareix com a sector menys concorregut tant a Lleida com a Tarragona (vegeu la taula següent).

TAULA 1. Distribució sectorial de les persones afiliades al RETA per províncies. Catalunya, 2015

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Agricultura	**1,5**	**5,8**	**25,6**	**9,8**	**4,6**
Indústria	8,6	10,5	6,8	6,5	8,5
Construcció	11,4	15,9	12,2	14,1	12,2
Serveis	78,4	67,9	55,4	69,5	74,7

Unitats: percentatges.
Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Observatori del Treball i Model Productiu i elaboració pròpia. Dades a data 31 de desembre.

On més ha crescut l'afiliació al RETA ha estat a la província de Barcelona, seguida de la de Tarragona i la de Girona. A la província de Lleida ha disminuït lleugerament, empesa en bona mesura per la reculada del sector agrari, que perd afiliats en major o menor mesura a totes les províncies catalanes. Els afiliats a la construcció només disminueixen a les províncies de Lleida i Girona, i els de la indústria a Tarragona. El sector serveis no disminueix a cap província, tot i que en el cas de Girona tampoc varia (vegeu la taula següent).

TAULA 2. Variació del nombre de persones que cotitzen pel RETA per províncies, Catalunya 2015

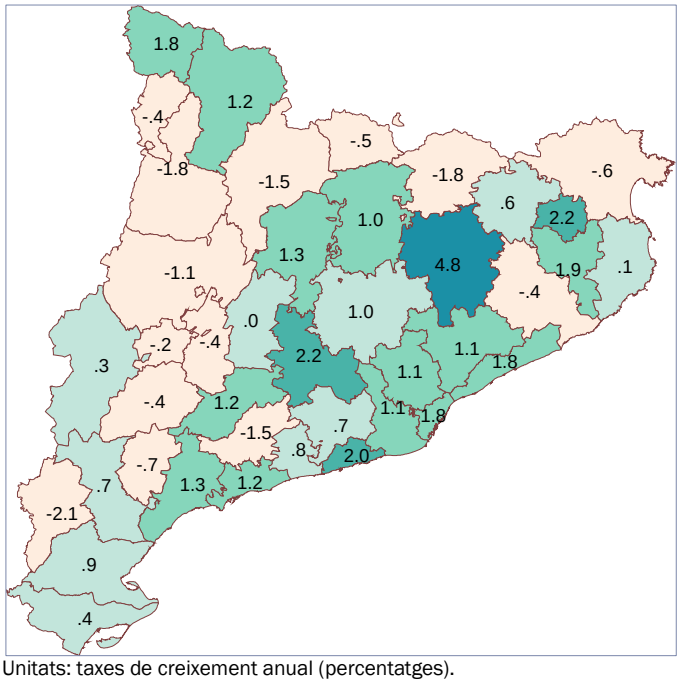
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Total	**1,6**	**0,3**	**-0,1**	**0,7**	**1,4**
Agricultura	-0,9	-2,0	-1,5	-0,9	-1,3
Indústria	1,7	5,3	3,3	-0,8	2,4
Construcció	2,4	-0,7	-0,9	0,7	1,6
Serveis	1,6	0,0	0,3	1,1	1,4

Unitats: taxes de creixement anual (percentatges).
Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Observatori del Treball i Model Productiu i elaboració pròpia. Dades a data 31 de desembre.

Segons dades publicades pel Departament d'Empresa i Coneixement,[5] la comarca on creix més el nombre d'afiliats és la comarca d'Osona, on els cotitzants del RETA creixen el 4,8%. En general, les comarques del litoral i de la Catalunya central han mostrat creixements, mentre que moltes de les comarques de l'interior de Tarragona, de Lleida o del Pirineu han mostrat una disminució del nombre d'afiliats.

[5] Observatori del Treball i Model Productiu.

MAPA 2. Variació percentual del nombre de cotitzants del RETA per comarques a Catalunya, 2014-2015

Unitats: taxes de creixement anual (percentatges).
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Observatori del Treball i Model Productiu.
Dades a 31 de desembre.

3.2.1. ELS ESTRANGERS AFILIATS AL RETA

El nombre de persones afiliades al RETA de nacionalitat estrangera a finals de desembre de 2016 era de 58.963. Amb aquest volum d'afiliats estrangers, el percentatge d'estrangers afiliats al RETA se situa en el 11,1%. El percentatge és més alt a les províncies de Girona i de Barcelona, del 13,1% i del 11,5% respectivament. A les províncies de Lleida i Tarragona el percentatge es situa per sota de la mitjana catalana, en el 6% i el 9,2% respectivament.[6]

TAULA 3. Nombre de persones estrangeres afiliades al RETA. Catalunya 2014 i 2015

	2014	2015	variació 2012-2013
Total	**53.603**	**58.963**	**10,0**
Comunitaris	20.601	22.337	8,4
Extracomunitaris	33.002	36.626	11,0

Unitats: persones i taxes de creixement.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.
Dades a 31 desembre.

El creixement del nombre d'afiliats estrangers ha estat més intens que el dels afiliats al RETA en general. Concretament, els afiliats al RETA han augmentat el 10%. Tot i que la taxa de creixement ha estat intensa tant entre els estrangers de procedència comunitària com entre els extracomunitaris, aquest darrer col·lectiu ha estat el que més ha augmentat (vegeu la taula anterior).

[6] Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.

TAULA 4. Nombre de persones estrangeres afiliades al RETA per províncies i distribució segons província de residència i procedència. Catalunya, 2015

	Persones afiliades	Distribució provincial	Percentatge dels estrangers del RETA sobre el total d'estrangers aIRG i RETA	Procedència	
				Comunitària	Extracomunitària
Catalunya	**58.963**	**100,0**	**16,2**	**38,4**	**61,6**
Barcelona	43.887	74,4	16,6	34,4	65,6
Girona	7.782	13,2	19,1	51,7	48,3
Lleida	2.403	4,1	9,6	42,3	57,7
Tarragona	4.891	8,3	14,3	44,5	55,5

Unitats: persones i percentatges.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.
Dades 31 desembre.

Els afiliats estrangers al RETA s'ubiquen majoritàriament a la província de Barcelona. Tot i això, la província de Girona és on el percentatge de cotitzants del RETA entre els afiliats estrangers totals és més alt, del 19,1%. A Lleida, amb un 9,6%, és on el pes relatiu del treball autònom entre els afiliats estrangers resulta més baix.

En general, el percentatge d'estrangers de procedència comunitària és més baix que el dels extracomunitaris. De mitjana, el percentatge dels primers se situa en el 38,4% i el dels segons en el 61,6%. No obstant això, a la província de Girona això no passa, atès que els de procedència comunitària suposen el 51,7% dels afiliats al RETA.

3.3. ELS TREBALLADORS AUTÒNOMS ECONÒMICAMENT DEPENDENTS

El nombre total de persones que s'autodeclaren a Catalunya com a autònoms econòmicament dependents (TRADE) és de 1.914, el 19,7% del total de TRADE a Espanya. Dins del col·lectiu, les dones suposen el 24,6%, un percentatge per sota del que trobem per al conjunt d'Espanya, on suposen el 30,8%. Tot i això, les dones han estat el col·lectiu que més ha augmentat dins dels TRADE, amb un creixement del 15,8%.

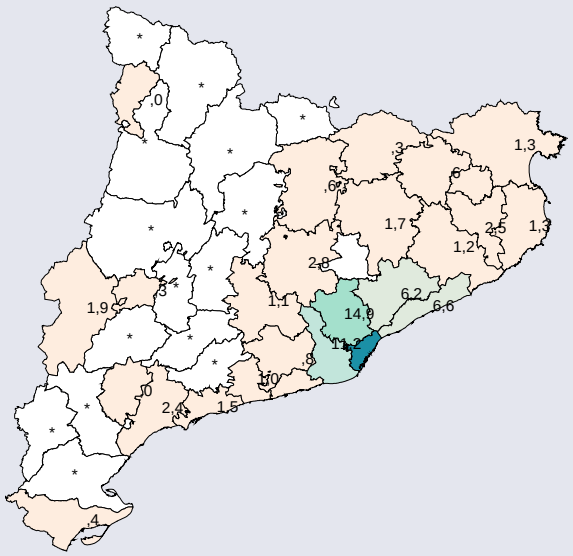
TAULA 5. Nombre de treballadors autònoms econòmicament dependents registrats a desembre de 2015

	Dones	Homes	Total	Dones (Variació)	Homes (Variació)	Total (Variació)	Percentatge de dones
Espanya	**2.990**	**6.732**	**9.722**	**11,6**	**8,2**	**9,2**	**30,8**
Catalunya	**470**	**1.444**	**1.914**	**15,8**	**12,5**	**13,3**	**24,6**
Barcelona	396	1.214	1.610	18,9	13,7	14,9	24,6
Girona	28	106	134	0,0	9,3	7,2	20,9
Lleida	26	42	68	8,3	13,5	11,5	38,2
Tarragona	20	82	102	-4,8	1,2	0,0	19,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Servei d'Estudis i Estadístiques de la Direcció General de l'Economia Social, del Treball Autònom i de la Responsabilitat Social de les Empreses. Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Dades a mes de desembre.

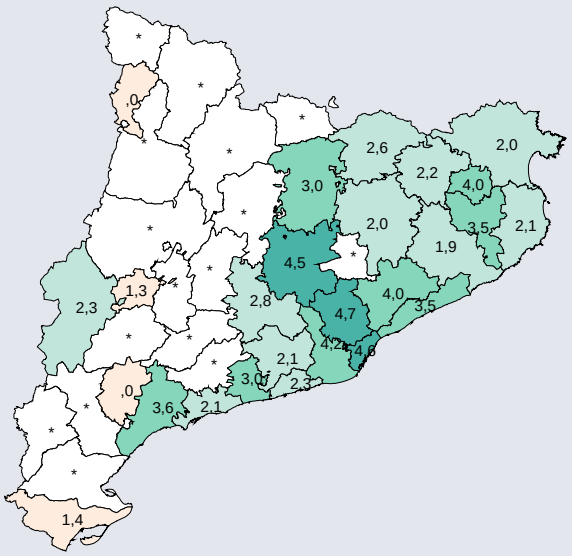
MAPA 3. Situació dels TRADE a Catalunya per comarques l'any 2015

Distribució per comarques

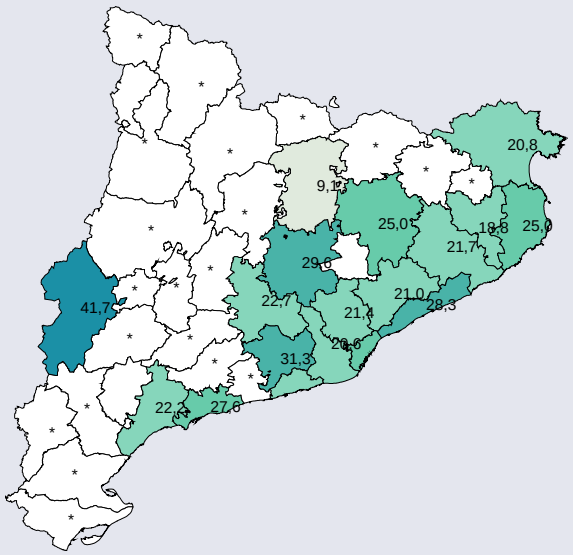
Unitats: percentatge.

Proporció sobre el total de cotitzants RETA

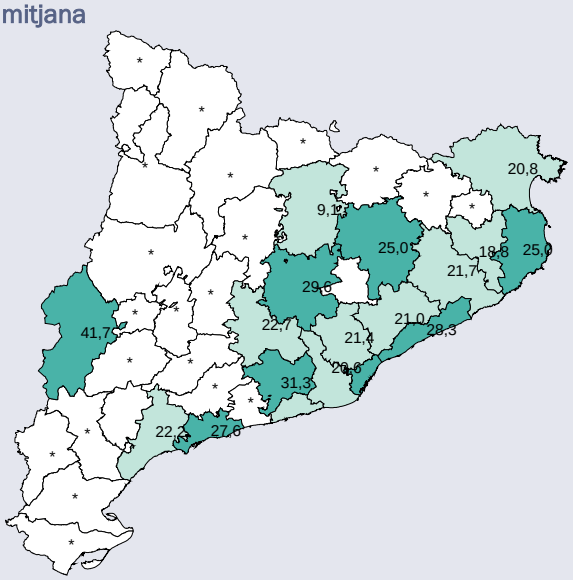
Unitats: Tant per mil.

Percentatge de dones sobre el total de TRADE

Unitats: percentatge.

Comarques amb percentatge de dones superior a la mitjana

Unitats: percentatge.

(*) sense afiliats o informació supeditada a secret estadístic.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

En general, el nombre de TRADE a Catalunya, registrats a finals de desembre, ha augmentat el 13,3% respecte d'un any abans. Aquest augment interanual se situa clarament per sobre del conjunt d'Espanya, on han augmentat el 9,2%. La província on més han augmentat ha estat la de Barcelona, on han crescut el 14,9%. L'única província on no han variat ha estat la de Tarragona, on la disminució del nombre de dones ha compensat el petit augment del d'homes (vegeu els mapes anteriors).

El percentatge més alt de dones entre els TRADE el trobem a la província de Lleida, on suposen el 38,2%. D'altra banda, el percentatge més baix es localitza a la província de Tarragona, on només suposen el 19,6%. Tot i que en termes agregats les dones han crescut més que els homes, aquesta dinàmica només s'ha reproduït en el cas de la província de Barcelona. A la resta de províncies, el creixement dels homes ha estat més intens que el de les dones.

Barcelona, a banda de ser la província amb el creixement més alt, és la que concentra la gran majoria dels afiliats TRADE. El 84% dels treballadors del col·lectiu es troben a la província de Barcelona, mentre que a la resta de províncies el nombre de TRADE és més modest.

Dins de la província de Barcelona, que és la que congrega la major part del col·lectiu, la major part dels TRADE es localitzen a les comarques del voltant de Barcelona. Només entre el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Vallès oriental i l'occidental i el Maresme recullen més de la meitat dels afiliats d'aquest col·lectiu.[7]

En general, les proporcions més altes de TRADE sobre el total d'autònoms es localitzen a les comarques més urbanitzades, tot i que es percep un patró distintiu a les comarques de la Catalunya central. Els percentatges més elevats es localitzen al voltant de Barcelona, també a les comarques del Gironès, a les properes al Tarragonès i a les comarques interiors de la conca del Llobregat (vegeu el segon mapa de la graella de mapes anterior).

En consonància amb les dades per províncies, la comarca amb el percentatge més alt de dones és la del Segrià, on representen el 41,2% del total de TRADE registrats. Les comarques on les dones suposen una part més important dels TRADE són el Segrià, l'Alt Penedès, el Bages, el Maresme, el Tarragonès i el Barcelonès.

3.4. ELS COOPERATIVISTES I ELS MEMBRES DE SOCIETATS COL·LECTIVES

3.4.1. ELS COOPERATIVISTES I LES COOPERATIVES

A finals de l'any 2015, segons dades del Ministeri, el nombre de cotitzants al RETA com a cooperativistes que desenvolupaven la seva activitat a Catalunya pujava a 14.013, el 9,4% més que un any abans. Aquesta xifra situa el pes relatiu dels afiliats cooperativistes en el RETA en el 2,6%.

L'activitat cooperativista a Catalunya requeia sobre un total de 4.132 empreses, de les quals 2.629 havien optat per fer cotitzar els seus socis com a autònoms al RETA.[8] El nombre de societats cooperatives adscrites al RETA ha augmentat el 4,2% en aquest darrer any.

TAULA 6. Nombre de cooperatives i de socis cooperativistes. Catalunya, 2014-2015

	2014	2015	Variació 2014-2015
Nombre de cooperatives	**2.522**	**2.629**	**4,2**
Nombre de socis	12.805	14.013	9,4

Unitats: societats i cooperativistes i taxes de creixement en percentatge.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

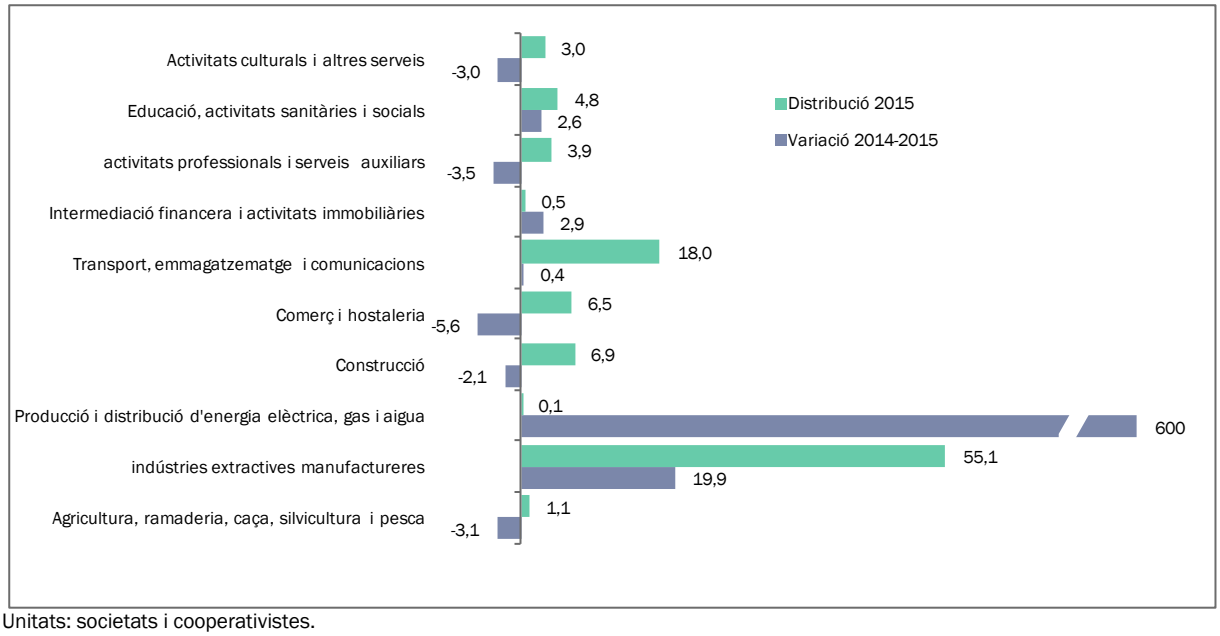
[7] Concretament aglutinen el 73,3% del col·lectiu TRADE, mentre que aquestes mateixes comarques només apleguen el 60,4% del total d'autònoms persones físiques. Càlculs d'elaboració pròpia a partir de Idescat.

[8] Els cooperativistes han de determinar als estatuts de cada societat el tipus d'afiliació que mantindran amb la Seguretat Social. L'any 2015 el 63,6% de les societats cooperatives van optar als seus estatuts per afiliar els seus socis com a autònoms al RETA http://www.empleo.gob.es/es/Guia/leyes/RD127800.html

La majoria dels socis cooperativistes desenvolupen la seva activitat en el sector industrial. Les indústries extractives i manufactureres apleguen el 55,1% del total dels autònoms cooperativistes registrats al RETA a Catalunya.

El segon sector en importància és el del Transport, l'emmagatzematge i les comunicacions. El ram de la logística i les telecomunicacions aplega també el 18% dels afiliats cooperativistes al RETA. La resta d'activitats, tret de les de Comerç i hostaleria i la de Construcció no abasten en cap dels casos el 5% del col·lectiu (vegeu el gràfic següent).

GRÀFIC 10. Distribució i variació del total de cooperativistes registrats a Catalunya per branques d'activitat

Unitats: societats i cooperativistes.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

El 65,9% dels socis cooperativistes afiliats al RETA treballen en societats ubicades a la província de Barcelona. La següent província en importància és la de Girona, que aplega el 19% dels afiliats del col·lectiu. Les dues províncies restants, Lleida i Tarragona, suposen només el 7,7% i el 7,4% dels cooperativistes afiliats al RETA respectivament.[9]

3.4.2. DISTRIBUCIÓ DEL COL·LECTIU DE COOPERATIVISTES I MEMBRES DE SOCIETATS COL·LECTIVES A CATALUNYA

Tot i que encara no disposem d'una font prou desagregada per conèixer la distribució exacta del col·lectiu afiliat al RETA per comarques, els mapes següents ens mostren una explotació territorial del col·lectiu d'afiliats al RETA en qualitat de membres de societats cooperatives o de societats col·lectives. En aquest cas parlem d'un col·lectiu d'unes 114.882 persones, de les quals només el 12,2% són membres de cooperatives.[10]

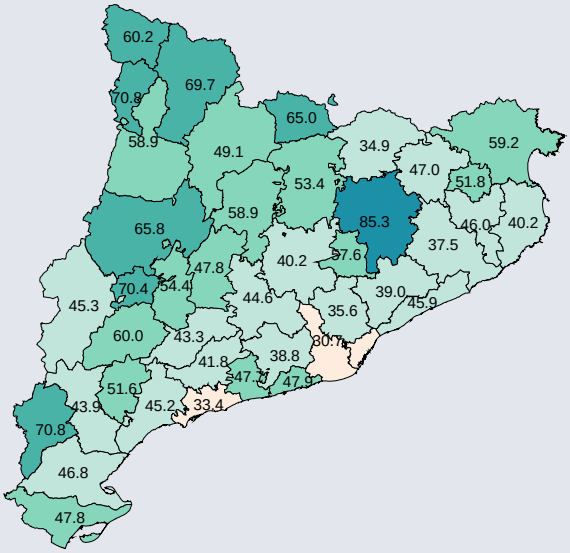
Aquest col·lectiu ampliat, conformat pels membres de societats col·lectives i cooperatives, suposa el 21% dels cotitzants del RETA. Aquesta dada és important, atès que aquest col·lectiu és un dels que queda exclòs del Registre que es publica d'autònoms persones físiques, col·lectiu que abans s'havia anomenat autònoms pròpiament dits, i que s'analitza més endavant.

[9] Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, BASE DE DATOS DE LA ECONOMÍA SOCIAL Sociedades Cooperativas y Sociedades Laborales inscritas en la Seguridad Social. 31 de Diciembre de 2015.
[10] Contraposició de les dades facilitades per Idescat a més de desembre pel conjunt total del col·lectiu amb les de socis cooperativistes al RETA que publica el Ministeri.

Entre les comarques amb el percentatge més alt d'autònoms cooperativistes i membre de societats col·lectives destaca la comarca d'Osona, on el col·lectiu representa el 35,2% dels afiliats al RETA. El percentatge d'aquesta comarca se situa a molta distància dels de les que la segueixen, com ara el Pla d'Urgell o el Gironès, ambdues amb ràtios per sota del 30% (vegeu el mapa de la graella següent).

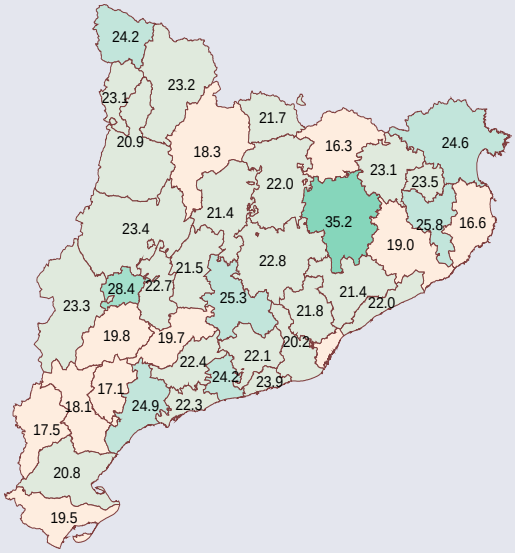
MAPA 4. Distribució i importància relativa del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives sobre el total d'afiliats al RETA i al RG. Catalunya, 2015

Proporció de cooperativistes i membres de societats col·lectives del RETA sobre el total d'afiliats (RG i RETA)

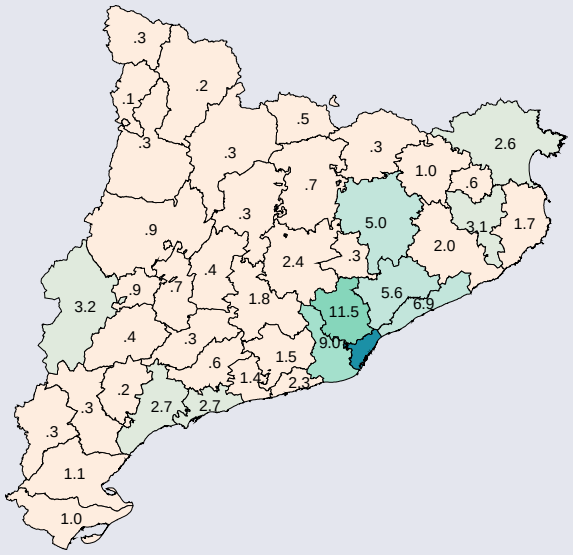
Unitat: tant per mil.

Percentatge de cooperativistes i de membres de societats col·lectives sobre afiliats al RETA

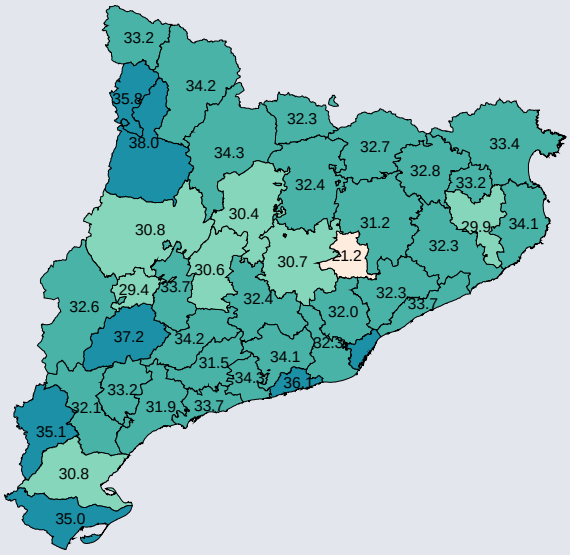
Unitat: percentatges.

Distribució de cooperativistes i membres de societats col·lectives

Unitat: percentatges.

Percentatge de dones en el col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives

Unitat: percentatges.

Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

Tot i que la presència de membres del col·lectiu és més important a les comarques menys urbanitzades, en termes absoluts, el col·lectiu es continua situant majoritàriament a les comarques properes a Barcelona. El Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Maresme i el Vallès Oriental apleguen el 54'5% del total de cotitzants al RETA d'aquest col·lectiu. Amb tot, és destacable igualment el fort pes que té la comarca d'Osona, molt per sobre de la importància relativa que té en el conjunt de Catalunya en termes demogràfics.

El percentatge de dones dins del col·lectiu agregat de cooperativistes i membres de societats col·lectives se situa en el 33% aproximadament. No resulta fàcil determinar un patró identificable sobre la distribució relativa de les dones al col·lectiu. Entre les comarques amb un percentatge més alt de dones en trobem de rurals, com ara el Pallars Jussà, amb el 38%, les Garrigues, amb el 37'2%, o l'Alta Ribagorça, amb el 35,8%. Tot i això, també destaquen per un percentatge alt de feminització del col·lectiu les comarques del Garraf (36,1%) o del Barcelonès (35,5%).

Entre les comarques amb menys dones cooperativistes o membres de societat col·lectiva registrades al RETA destaca la recent creada comarca del Moianès, amb el 21,2%. També trobem altres comarques com el Pla d'Urgell (29,4%) o el Gironès (29,9%), amb percentatges més baixos en termes relatius i que en cap cas superen el 30%.

3.5. ELS AUTÒNOMS PERSONES FÍSIQUES

Del total de persones afiliades al RETA, una part important s'identifica amb el concepte d'autònom com a persona física. Es tracta del col·lectiu que el Ministeri defineix com a autònoms pròpiament dits (APD). Es tracta d'un col·lectiu que es defineix a partir dels afiliats al RETA, per exclusió d'aquells que estan integrats a societats, ja siguin mercantils, cooperatives o de qualsevulla altra tipologia, d'aquells altres que figuren com a col·laboradors familiars i també d'aquells que es troben registrats per formar part d'algun col·lectiu especial de treballadors.[11]

El col·lectiu d'autònoms definit d'aquesta manera representa el 58,7% del total d'afiliats a Catalunya.[12] No obstant això, la distribució territorial d'aquest col·lectiu no coincideix exactament amb la dels afiliats al RETA i trobem comarques on el col·lectiu té un pes relatiu més alt i altres comarques on el té més baix. Un cop d'ull al primer mapa de la graella següent ens permet veure que el pes relatiu dels APD sobre el total d'afiliats al RETA va des del 70,1% que representen a la Terra Alta al 47,5% que suposen a Osona.[13]

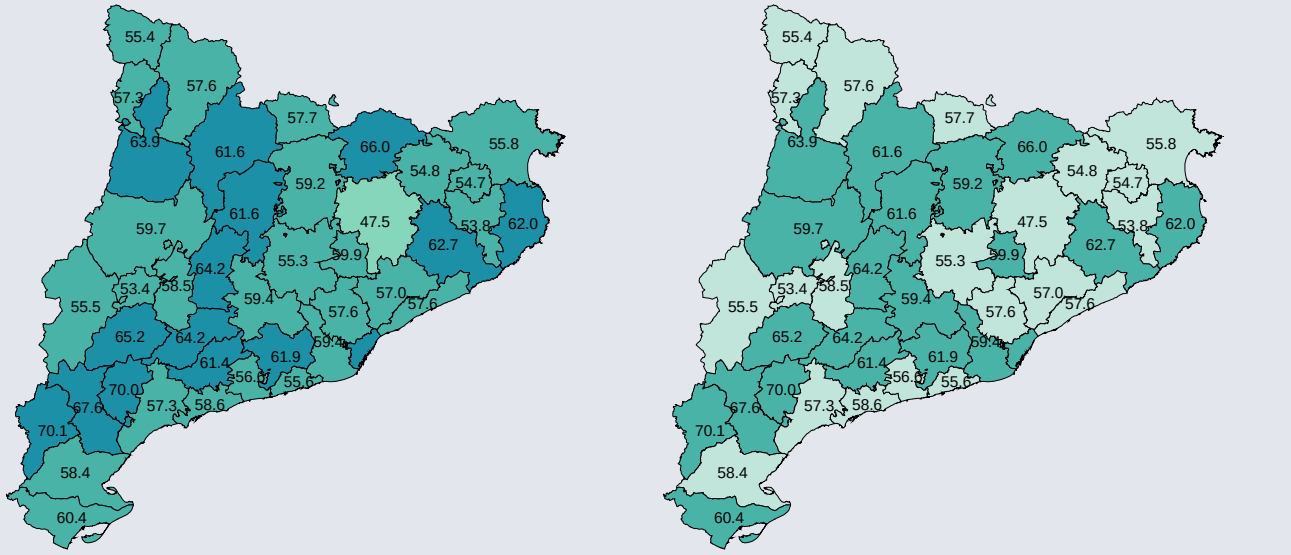
Atès que en aquest epígraf s'analitza amb detall la composició d'aquest col·lectiu, cal tenir en compte que la divergència en la seva distribució determina la representativitat de l'anàlisi sobre el conjunt total d'afiliats al RETA a cadascuna de les comarques. El segon mapa de la graella següent mostra aquelles comarques on el pes dels APD sobre el total d'afiliats al RETA es troba per sobre de la mitjana catalana i aquelles altres en què es troba per sota, essent en aquest darrer cas l'anàlisi comarcal menys representativa del conjunt dels afiliats al RETA del que ho és per al conjunt de Catalunya. Pel que fa al conjunt de Catalunya, el col·lectiu d'autònoms pròpiament dits ha augmentat l'1,6% interanual l'any 2015. Aquesta augment ha estat lleugerament més intens que el del conjunt dels afiliats al RETA.

[11] Segons defineix el propi Ministeri: Es tracta d'aquelles persones afiliades que consten en algun dels règims per compte propi de la Seguretat Social i que no es troben integrades en societats mercantils, cooperatives ni altres tipus d'entitats societàries. També s'hi exclouen els que figuren com a col·laboradors familiars i aquells que es troben registrats formant part d'algun col·lectiu especial de treballadors

[12] Elaboració pròpia a partir d'Idescat.

[13] Es tracta de la comarca on el col·lectiu de cooperativistes i de membres de societat col·lectiva era més alt. Tal com s'ha analitzat, la divergència entre el pes que mantenien a Osona i a la resta de comarques era destacable.

MAPA 5. Percentatge d'autònoms pròpiament dits sobre el total de cotitzants del RETA per comarques. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

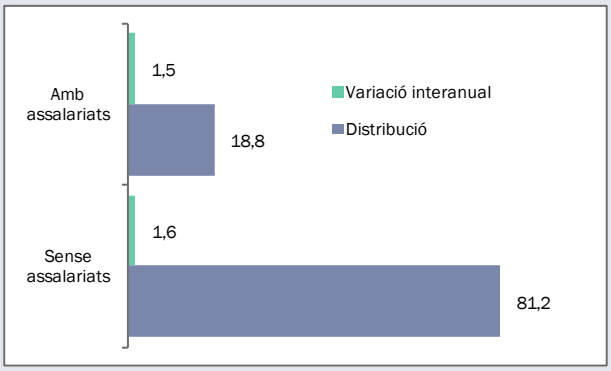
El col·lectiu d'autònoms persones físiques es compon majoritàriament de persones sense assalariats a càrrec. Parlem en aquest cas del 81,2% del total d'APD amb aquesta característica. El creixement, tant d'aquells amb assalariats al càrrec com d'aquells altres que no en tenen, ha estat similar. Gairebé el 95% dels autònoms persones físiques no desenvolupen una activitat paral·lela per compte d'altri. A més, el col·lectiu de persones que desenvolupen pluriactivitat ha disminuït lleugerament aquest darrer any.

La majoria dels APD tenen una antiguitat en el negoci superior als 5 anys. No obstant això, entre aquells que registren una antiguitat inferior als cinc anys els que porten menys de tres anys desenvolupant l'activitat són clarament majoria. Aquest factor és probable que estigui relacionat amb el context de recuperació que es va encetar fa poc més de dos anys. Tot i això, el fet que la variació de les categories de menys d'un any sigui negativa ens permet evidenciar que el ritme d'entrada de nous autònoms persones físiques s'ha desaccelerat respecte del d'ara fa un any.

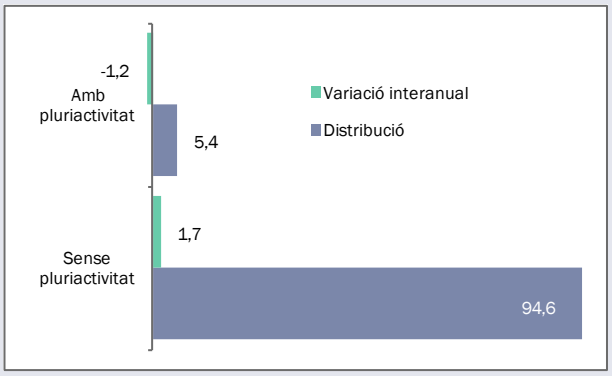
En general, la gran majoria dels APD cotitzen per la base mínima. Entre els afiliats del col·lectiu, el percentatge dels autònoms que cotitzen per més del doble de la base mínima ha disminuït, atès que aquest grup de persones s'ha reduït. Entre les categories que han crescut més destaca la d'aquells que cotitzen entre 1,5 i 2 vegades la base mínima, que ha crescut més intensament que la resta.

GRÀFIC 11. Distribució i variació interanual del col·lectiu d'autònoms pròpiament dits segons antiguitat, cotització i tipologia d'activitat desenvolupada. Catalunya, 2015

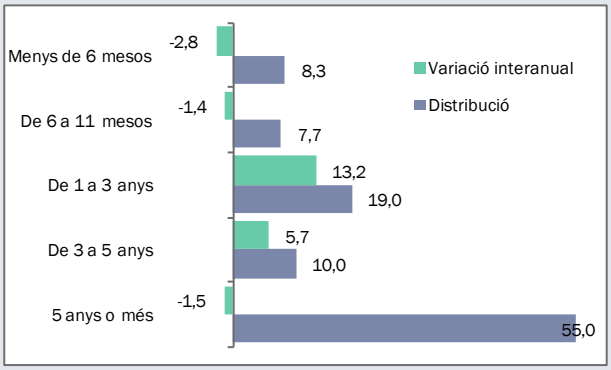
Segons si tenen assalariats al càrrec o no

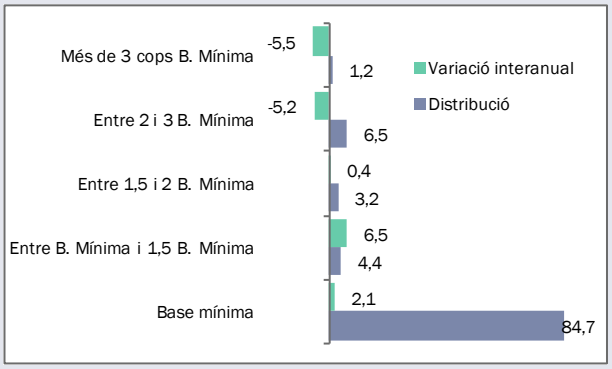
Segons duen a terme altres activitats a compte d'altri

Segons l'antiguitat del seu negoci o activitat

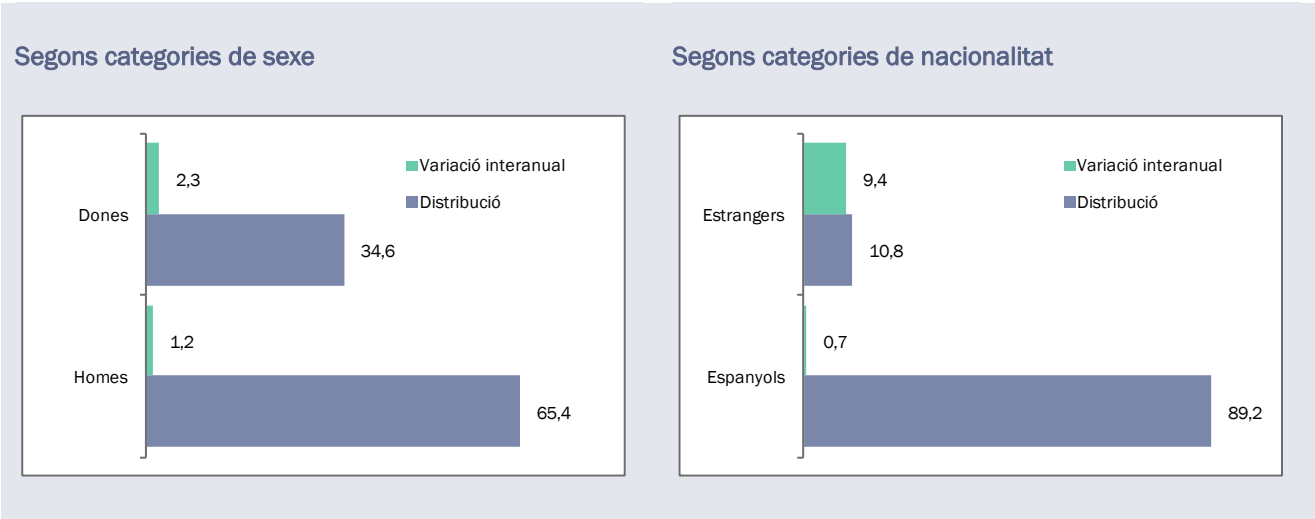
Segons la quantia de la cotització que realitzen

Unitats: percentatges.
Calculat amb dades a 31 de desembre.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

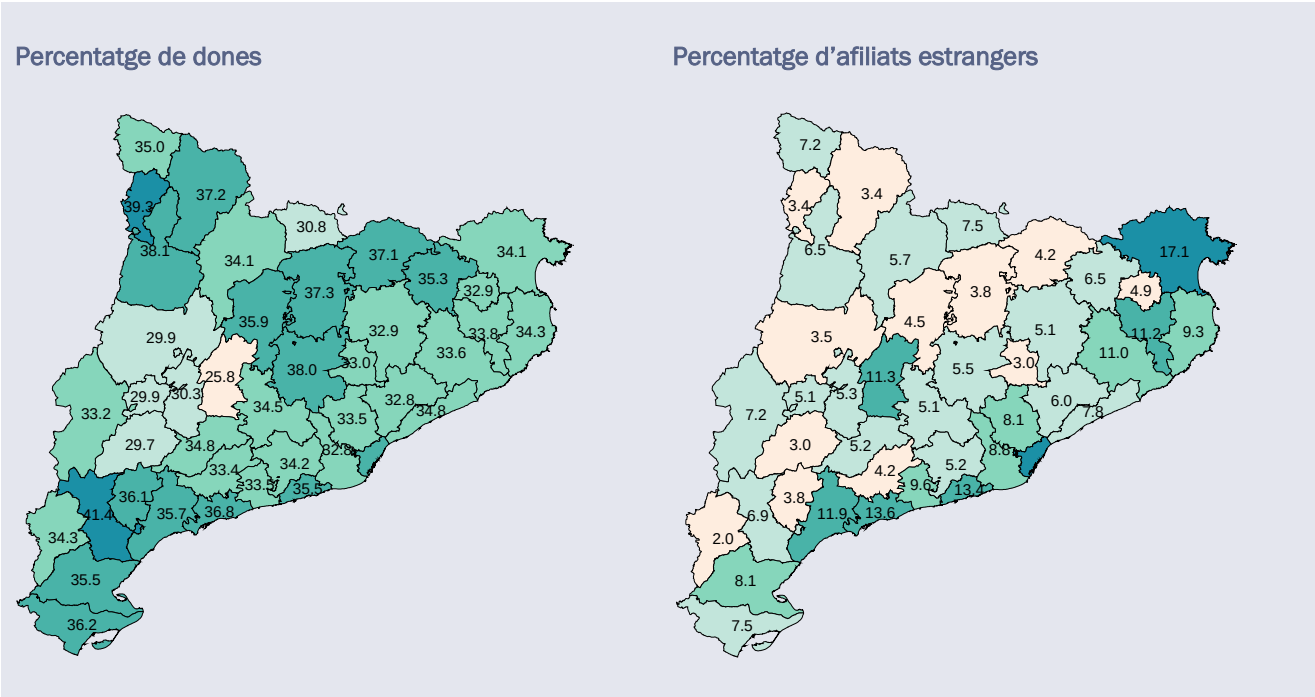
El 34,6% dels APD són dones. A més les dones han guanyat pes aquest darrer any dins del col·lectiu, atès que han crescut clarament per sobre del que ho han fet els homes (vegeu el gràfic següent). Territorialment, el percentatge de dones no segueix un patró clarament identificable. Tot i això, sí que sembla que les comarques interiors de muntanya registren un percentatge de dones relativament més elevat. La proporció més baixa de dones es recull a les comarques del sud de la província de Lleida, on els registres se situen en molts casos per sota del 30% i òbviament per sota de la mitjana catalana (vegeu el primer mapa de la graella de mapes següent).

GRÀFIC 12. Distribució i variació interanual del col·lectiu d'autònoms pròpiament dits segons sexe i nacionalitat. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Calculat amb dades a 31 de desembre.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

MAPA 6. Autònoms pròpiament dits per comarques segons sexe i nacionalitat. Catalunya 2015

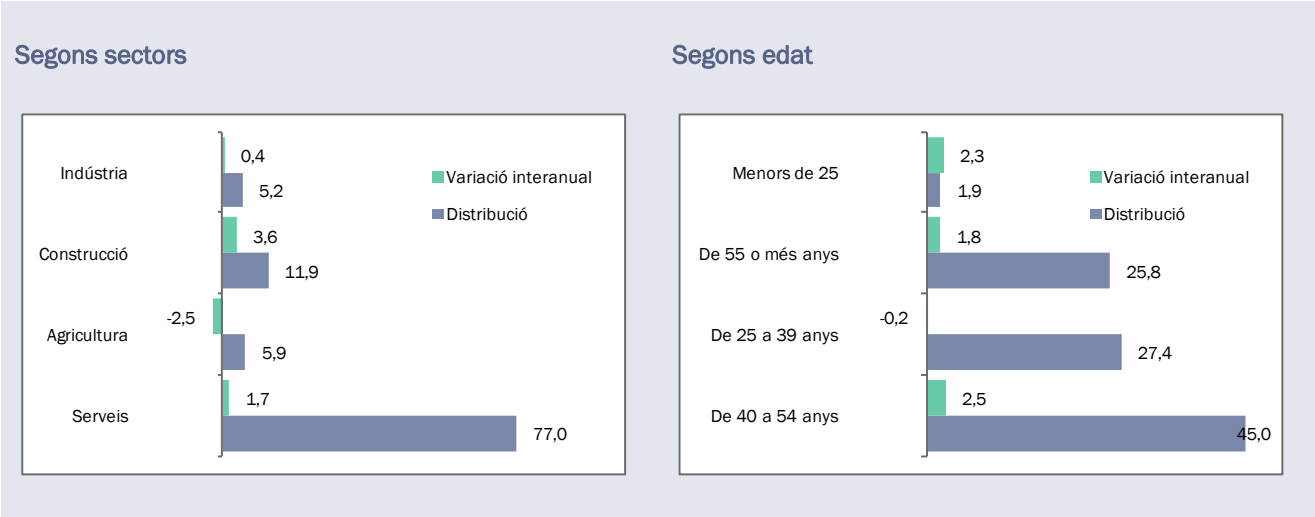

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

Quant a nacionalitat, la majoria dels APD són de nacionalitat espanyola. Tot i això, els estrangers suposen el 10,8% i han augmentat molt per sobre de la mitjana aquest darrer any 2015 (vegeu el gràfic anterior). En general, les comarques amb el percentatge més alt d'estrangers se situen al litoral, tot i que no totes les comarques litorals se situen per sobre de la mitjana. El percentatge més alt d'estrangers s'assoleix a les comarques del Barcelonès (17,2%) i de l'Alt Empordà (17,1%), si bé també resulten destacables i per sobre de la mitjana els registres de les comarques del Tarragonès, el Garraf, el Baix

Camp, el Gironès, la Selva i també el de la Segarra, l'única comarca interior amb un percentatge d'estrangers més destacable.

GRÀFIC 13. Distribució i variació interanual del col·lectiu d'autònoms pròpiament dits segons sector i categoria d'edat. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Calculat amb dades a 31 de desembre.
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Els serveis són el sector on un percentatge més alt d'APD desenvolupen la seva activitat. Concretament, el 77% dels afiliats del col·lectiu treballen al sector terciari, mentre que l'11,9% ho fa a la construcció, el 5,9% a l'agricultura i només el 5,2% a la indústria. En aquest darrer cas, el fet que el col·lectiu tingui poc pes en el sector industrial s'hauria de vincular amb què bona part del treball autònom que es desenvolupa en el sector ho fa per altres vies, fora del col·lectiu. Parlem per exemple de la col·laboració societària; en el cas dels cooperativistes s'ha comprovat que s'ocupaven majoritàriament al sector industrial.

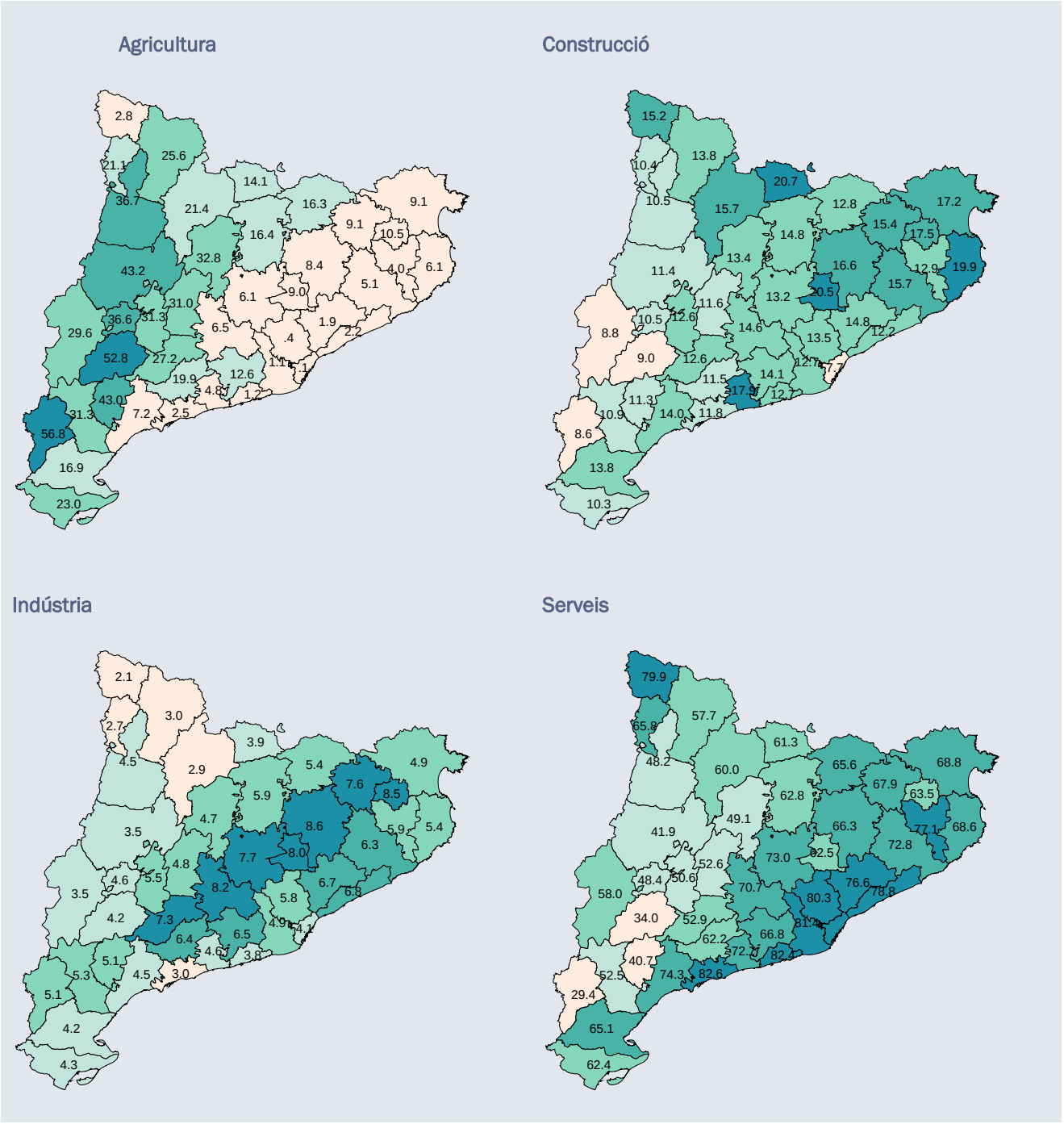
Com succeeix amb el conjunt dels autònoms, el col·lectiu d'autònoms persones físiques que treballen al sector agrari també ha disminuït, evidenciant la reculada de l'activitat primària a Catalunya. L'augment més intens el trobem a la construcció, on els APD augmenten el 3,6%, en un context de recuperació del sector després de diversos anys de context recessiu.

Per comarques, els patrons de distribució relativa dels afiliats APD resulten, en alguns casos, força evidents. Un cop d'ull a la graella següent ens permet observar com el percentatge de treballadors al sector agrari assoleix valors comparativament molt més elevats a les comarques interiors de les províncies de Lleida i Tarragona. De fet, a les comarques de la Terra Alta, les Garrigues, la Noguera i el Priorat el percentatge d'afiliats APD del RETA que treballen al sector agrari supera el dels que ho fan al sector serveis, que es mostra majoritari a la resta de comarques.

En el cas de la indústria, destaquen, en una franja transversal, les comarques d'Osona, el Pla de l'Estany, l'Anoia, el Moianès, el Bages, la Garrotxa i la Conca de Barberà, totes elles amb percentatge superiors al 7%. En general, però, la majoria de comarques de les províncies de Girona i de Barcelona se situen en percentatges de participació industrial superiors a la mitjana, mentre que a la resta de Catalunya, a les demarcacions de Lleida i de Tarragona, els registres són majoritàriament més baixos.

En canvi, els serveis mostren una presència relativa més important a les comarques litorals i sobretot en aquelles més urbanitzades. Destaquen poques comarques per sobre de la mitjana catalana. Parlem en aquest cas del Barcelonès (88,1%), el Tarragonès (82,6%), el Garraf (82,4%), el Baix Llobregat (81,4%), el Vallès Occidental (80,3%), el Maresme (78,8%), el Gironès (77,1%) i la Vall d'Aran (79,9%), l'única ubicada en zona de muntanya que destaca per sobre de la mitjana.

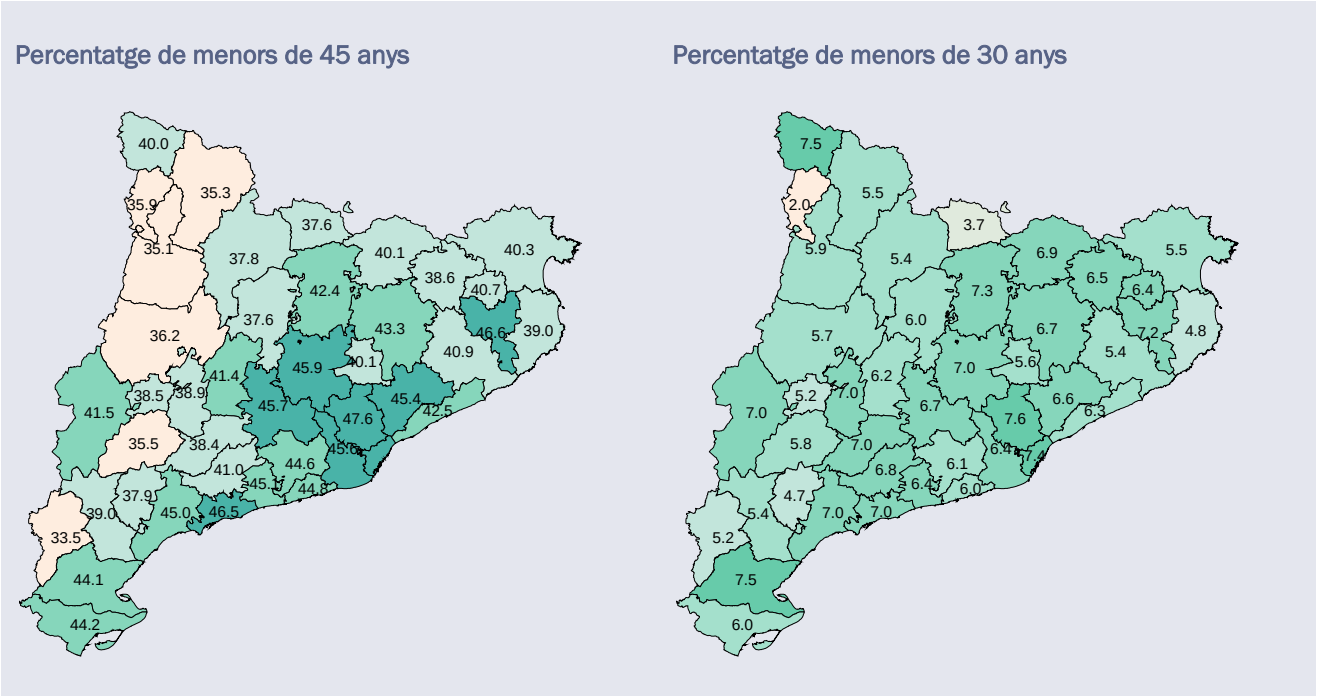
MAPA 7. Percentatge d'autònoms pròpiament dits per sectors. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

El sector de la construcció no permet identificar tan clarament un patró de distribució del col·lectiu. Tot i això destaca el pes que adquireix entre els afiliats APD de les comarques gironines, les de Barcelona i també al Pirineu de Lleida. Entre les comarques amb un percentatge més alt destaquen les de la Cerdanya i la del Moianès, amb percentatges que superen el 20%.

MAPA 8. Autònoms pròpiament dits segons categories d'edat per comarques. Catalunya 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a mes de desembre.

Tal com reflecteix el gràfic 13, el 70,8% dels afiliats APD tenen més de 40 anys. En aquest col·lectiu cal tenir en compte que l'edat a partir de la qual la gent inicia l'activitat per compte propi és més tardana que en el cas dels treballadors per compte d'altri. Aquest fet queda perfectament reflectit amb el pes baix que mantenen els afiliats amb menys de 25 anys dins del col·lectiu. A més, resulta destacable que aquest darrer any la categoria que més ha augmentat és la dels afiliats entre 40 i 55 anys.

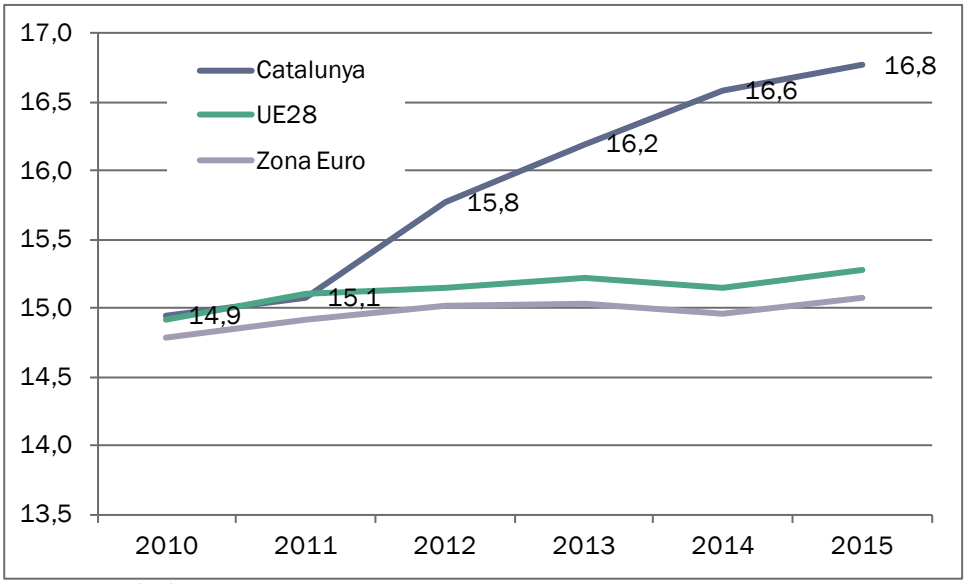
Per comarques, les demarcacions amb un percentatge més alt d'afiliats APD menors de 45 anys són en general aquelles més urbanitzades. Les comarques que se situen amb un percentatge d'afiliats més joves de 45 anys són, per ordre decreixent de la ràtio, la del Vallès Occidental, el Barcelonès, el Gironès, el Tarragonès, el Bages, l'Anoia, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental, el Baix Penedès, el Baix Camp i el Garraf. En canvi, la comarca amb el percentatge més elevat d'afiliats APD de 45 anys o més és la Terra Alta, a la província de Tarragona, tot i que també destaquen bona part de les comarques lleidatanes amb percentatges similars. Finalment, la comarca amb el percentatge més alt de menors de 25 anys entre els APD és el Vallès Occidental, mentre que la que manté un percentatge menor d'aquest col·lectiu és l'Alta Ribagorça (vegeu els mapes de la graella anterior).

4. MONOGRÀFIC. EL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA PER COMPARACIÓ A ALTRES PAÏSOS EUROPEUS (2015)

4.1. LA IMPORTÀNCIA RELATIVA DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA PER COMPARACIÓ A LA RESTA D'EUROPA

El pes que representen els autònoms a Catalunya es troba per sobre del que representen en el conjunt d'Europa i de la zona euro. Tot i que l'any 2011 encara es trobava a un nivell similar al de la UE28, en el decurs dels darrers quatre anys s'ha recuperat i finalment s'ha situat més d'un punt i mig per sobre de la mitjana europea.[14]

GRÀFIC 14. Percentatge de persones que treballen per compte propi respecte del total d'ocupats a Catalunya i a la resta d'Europa, 2010-2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No s'inclouen les ajudes familiars en el còmput del treball autònom.

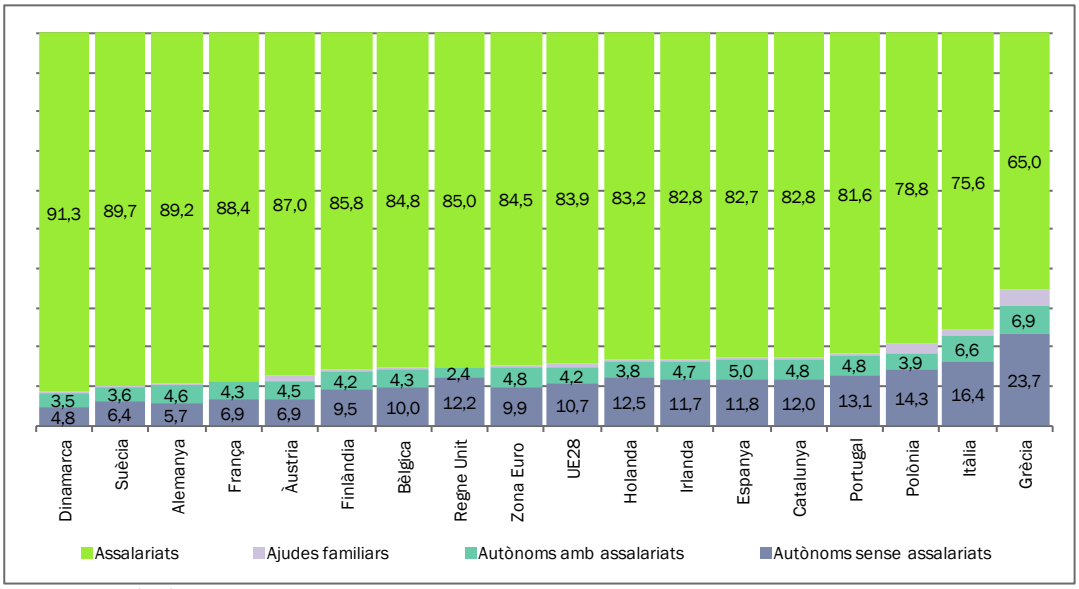
Tal com mostra el gràfic següent, les dades situen Catalunya entre els països amb un percentatge de treball autònom més elevat. En la comparativa amb les principals economies europees, Catalunya només es veu superada per Grècia, amb el percentatge més alt, Itàlia, Polònia i Portugal.

La posició relativa de Catalunya en el pes del treball autònom no varia gaire quan es calcula per homes i dones. Tot i això, quan es calcula pels homes, Irlanda passa per davant de Catalunya, amb un percentatge més elevat d'autònoms i, quan es calcula per les dones, els Països Baixos apareixen entre els països amb un percentatge d'autònoms més importants, superant d'aquesta manera el percentatge català. En el cas d'Irlanda, l'elevat pes dels autònoms entre els homes es compensa amb el baix pes que hi tenen entre les dones. Pel que fa als Països Baixos, tot i que el pes és similar al català, la presència del treball autònom entre les dones és lleugerament més intensa.

Entre els països amb el percentatge més baix de treball autònom destaquen Dinamarca, Suècia, Alemanya, França i Àustria, amb un pes clarament inferior al català. De fet, Dinamarca, amb un pes del 8,3%, mostra una presència de treball autònom que se situa a la meitat de la que s'observa a Catalunya.

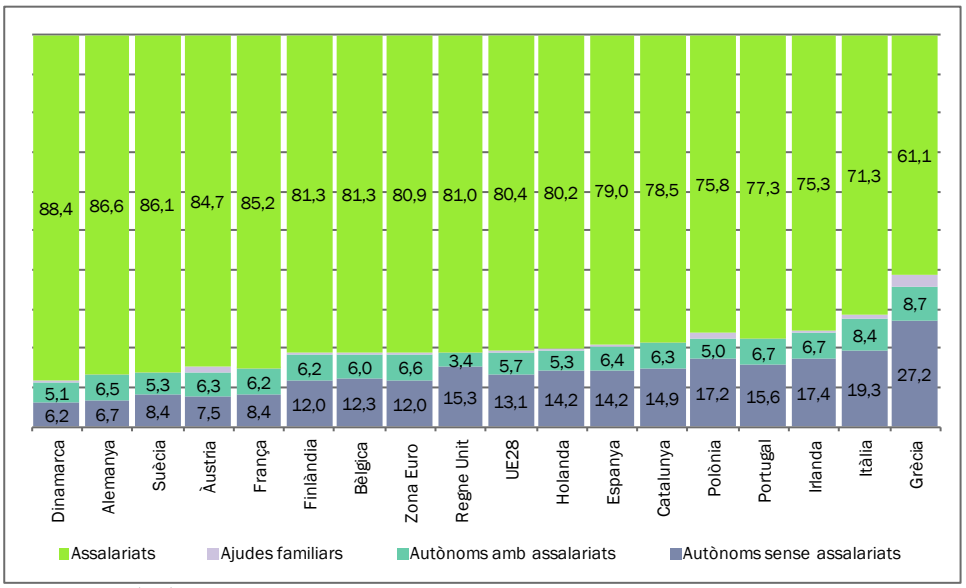
[14] El concepte d'ocupació per compte propi que utilitza Eurostat no inclou les ajudes familiars. Per tant, la comparativa s'ha elaborat excloent aquesta modalitat. Les dades que aquí es presenten difereixen de les que s'analitzen per al conjunt de Catalunya a l'epígraf 2, on sí que s'inclou aquesta figura. En aquest cas, també parlem en tot moment del grup de persones a partir de 15 anys.

GRÀFIC 15. Distribució del treball per tipologies a les principals economies europees i a Catalunya, 2015

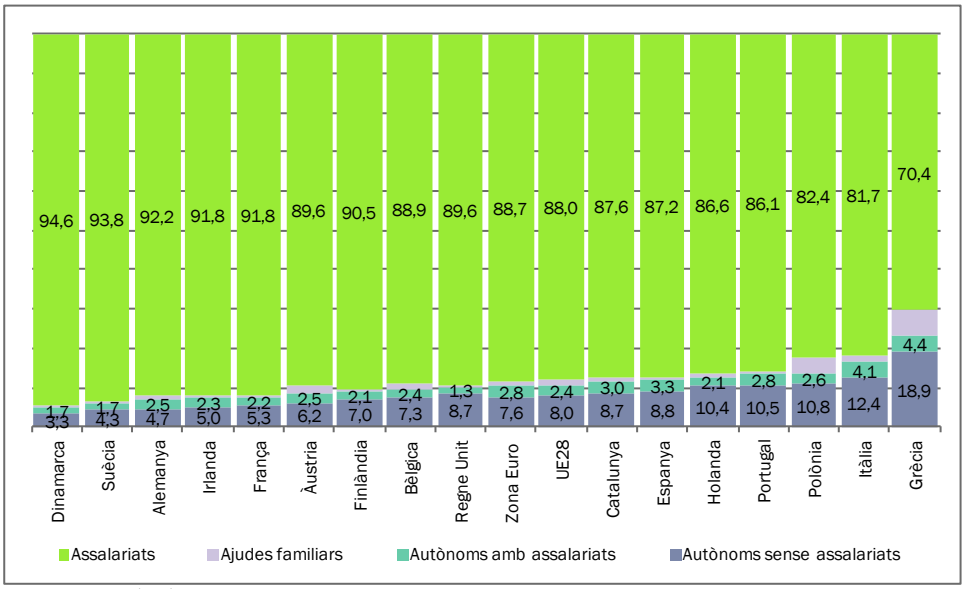
Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos.

GRÀFIC 16. Distribució del treball per tipologies a les principals economies europees i a Catalunya. Homes, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos.

GRÀFIC 17. Distribució del treball per tipologies a les principals economies europees i a Catalunya. Dones, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos.

4.2. TIPOLOGIA DEL TREBALL AUTÒNOM CATALÀ PER COMPARACIÓ A LA RESTA D'EUROPA.

4.2.1. SEGONS SECTORS D'ACTIVITAT

A Catalunya l'orientació sectorial dels autònoms és eminentment terciària. El pes que tenen les activitats del sector serveis en l'ocupació del treball per compte propi és dels més elevats d'Europa. Una comparativa amb els principals països europeus situa Catalunya al capdavant pel que fa al pes del sector serveis en el col·lectiu, només superada per Alemanya o els Països Baixos (vegeu el gràfic següent).

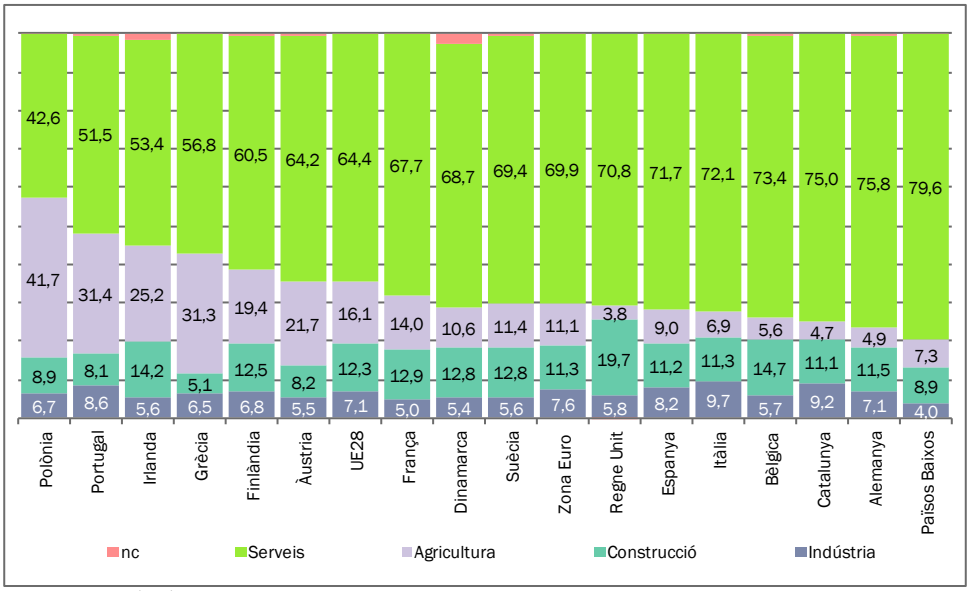
Tot i això, la dedicació sectorial dels autònoms també té a Catalunya un biaix decididament industrial. El pes que suposa el treball autònom al sector industrial és dels més alts dels països analitzats i només resulta superat lleugerament pel cas d'Itàlia. La tradició en petita i mitjana empresa, vinculada també a la presència de districtes industrials, podria explicar aquesta presència d'autònoms al sector. La petita dimensió de les empreses se supleix en aquests casos amb una col·laboració estreta entre empreses, sovint sobre la base de subcontractació i compartimentació de la cadena de valor. No obstant això, la subcontractació també es pot dur a terme amb la intenció d'estalviar costos laborals.

Una anàlisi de la naturalesa del treball autònom que es desenvolupa al sector industrial ens permet veure que a Catalunya el 46% de les persones ocupades per compte propi al sector tenen treballadors a càrrec, mentre que el 54% restant no en tenen. A Itàlia, l'economia on el pes del sector industrial és més elevat, el percentatge de persones amb assalariats al càrrec puja fins al 49%. Aquests registres se situen en la mitjana de la zona euro, però per sobre de la de la UE28. Els països que se situen per sobre d'aquest registre són Àustria, Alemanya, França, Portugal, Suècia, Dinamarca i Bèlgica, amb registres que van des del 64% del primer al 49,3% del darrer. La resta de països se situen per sota, i és el Regne Unit el que presenta una proporció més baixa d'autònoms amb assalariats al sector, del 19%.[15]

[15] Càlculs d'elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA, cedides per Idescat, i les d'Eurostat.

Aquí, el pes que manté l'ocupació per compte propi dins del sector de la construcció és de l'11,1%. Aquest registre situa Catalunya per sota de la mitjana europea just per sobre d'altres països com Grècia, Portugal, Àustria, Polònia o els Països Baixos. A l'altre extrem, països com la Gran Bretanya, amb un percentatge del 17,8%, destaquen pel fort pes que hi manté el sector de la construcció entre els autònoms.

GRÀFIC 18. Percentatge de persones que treballen per compte propi a cadascun dels grans sectors d'activitat, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

Catalunya, en canvi, manté un pes relativament baix de l'activitat agrària entre el col·lectiu. Amb un percentatge del 4,9%, la proporció d'autònoms que s'hi dedica, tot i ser més alta que la dels ocupats en general, se situa entre les més baixes dels països analitzats, només superada per la Gran Bretanya (3,8%).

En general, el sector on treballa una proporció més alta de dones és el dels serveis. A Catalunya, el percentatge d'homes al sector terciari se situa en el 60,6%. Aquest pes del treball masculí en el sector serveis situa Catalunya per sota, però propera a la mitjana europea. No obstant això, tot i que les divergències no són extremes, trobem també molts països amb percentatges d'homes al sector serveis més baixos que el de Catalunya. Tal com mostra el gràfic següent, la participació dels autònoms de sexe masculí va des del 54% de Portugal fins al 69% d'Irlanda.

Tot i que no tenim dades prou significatives per confirmar-ho, és possible que aquesta distribució en el sector serveis guardi relació amb l'estructura d'activitats que desenvolupen a cadascuna de les economies. De fet, en el cas de la construcció les divergències entre països són mínimes als països analitzats. A més, la presència d'homes és abastament majoritària, amb percentatges que van des del 95,1% de Bèlgica al 97,9% d 'Irlanda. En aquest darrer cas, l'economia catalana se situa entre els valors més baixos d'homes al sector de la construcció, només superada per Bèlgica, Alemanya i Suècia.

Resulta diferent en el cas de la Indústria. Tot i que es tracta d'una activitat on majoritàriament hi treballen els homes, les divergències entre països oscil·len en un rang de poc més de 10 punts percentuals. Trobem països com Portugal, on el percentatge d'homes que hi treballen és del 72,8%, o països com ara Suècia, a l'altra extrem, on representen el 83,8%. Caldria veure si les divergències, tot i no ser molt àmplies, es podrien explicar pel tipus d'activitat industrial productiva que es desenvolupa a cada lloc. En aquest cas, però, Catalunya apareix entre les economies on el percentatge d'homes entre els autò-

noms que treballen al sector industrial és més elevat, per darrera de Suècia, però amb el mateix valor de freqüència (83,8%).

GRÀFIC 19. Percentatge d'homes entre les persones que treballen per compte propi a diversos països europeus i Catalunya, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

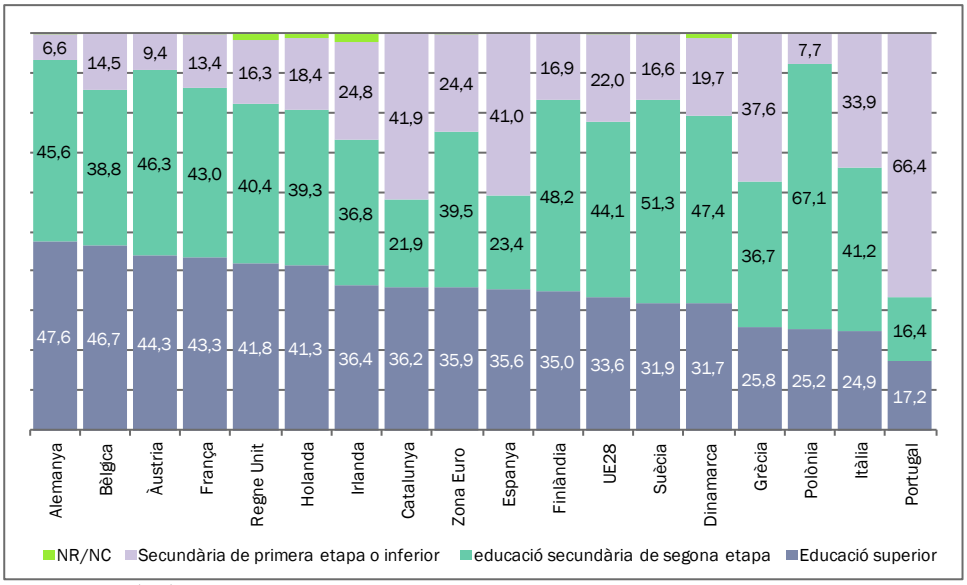
4.2.2. SEGONS EL NIVELL D'ESTUDIS ASSOLITS

El gràfic següent recull l'estructura del col·lectiu segons el nivell d'estudis assolits de la gent que el conforma. Tal com es pot comprovar, Catalunya manté un nivell mitjà pel que fa a presència d'autònoms amb estudis superiors; un valor que se situa lleugerament per sobre de les mitjanes europees. Amb un percentatge del 36,2%, es manté més propera al registre d'Alemanya, la que en té més amb el 47,6%, que de Portugal, que és el país que en té menys, amb el 17,2%.

No obstant això, el patró general de formació del col·lectiu català s'acosta més al de Portugal que al d'Alemanya. La clau és el fort pes que manté la població amb nivell d'estudis secundaris de primera etapa o inferiors (incloent-hi també des de persones amb estudis bàsics acabats fins a aquelles altres amb els estudis bàsics inacabats). En el cas de Catalunya, el percentatge d'autònoms amb educació secundària assolida de primera etapa o inferior se situa en el 41,9%, només per sota de la de Portugal, on arriba al 66,4%. En canvi, el fort pes que mostren aquestes persones amb estudis més bàsics dins

del col·lectiu es contraposa a la baixa presència d'aquelles altres amb estudis secundaris de segon grau, que a Catalunya suposen el 21,9%, només per darrera també de Portugal.

GRÀFIC 20. Distribució de les persones que treballen per compte propi segons nivell d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

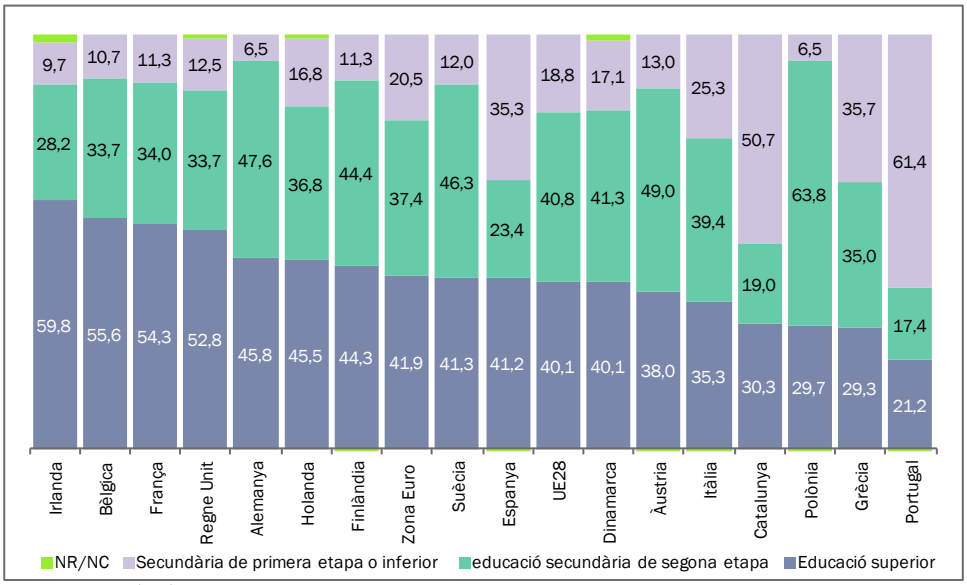
Tot i això, i malgrat que l'orientació professional del col·lectiu podria explicar aquesta estructura formativa, cal tenir en compte que aquesta realitat també ve molt condicionada per la que trobem al conjunt de la població.[16] A més, l'estructura formativa també varia en funció del sexe. En el cas de les dones, i tot i que en general són les que mantenen una presència més alta de titulats superiors al mercat de treball, entre els autònoms això no succeeix. Amb un 30,3% de les dones del col·lectiu amb estudis superiors, Catalunya se situa entre les economies on el pes de les dones en la màxima categoria formativa és més baix, només superada per Portugal, Grècia i Polònia. En canvi, en el cas dels homes, el percentatge de titulats superiors entre els autònoms se situa en el 39% i ubica Catalunya només per darrera d'Alemanya, Àustria i Bèlgica (vegeu els gràfics següents).

Tanmateix, tant en el cas dels homes com de les dones el percentatge de persones amb la categoria formativa més baixa és dels més alts, i només en el cas dels homes es troba per sota de la mitjana espanyola. D'altra banda, el percentatge de persones amb titulacions secundàries de nivell bàsic també resulta dels més baixos d'Europa, tant per als homes com per a les dones. En aquest darrer cas, les freqüències d'aquesta categoria formativa només es veuen superades per les de Portugal, també amb estimacions molt més baixes tant pel que fa al cas dels homes com al de les dones.

Per tant, tot i que el percentatge de titulats superiors del col·lectiu d'autònoms a Catalunya no difereix gaire del de la resta d'Europa, resulta cert que el percentatge d'autònoms amb nivell secundari de segon grau és massa baix. Aquesta, a més, és una situació que resulta més evident en el cas de les dones que en el dels homes, si bé afecta indistintament un i altre sexe.

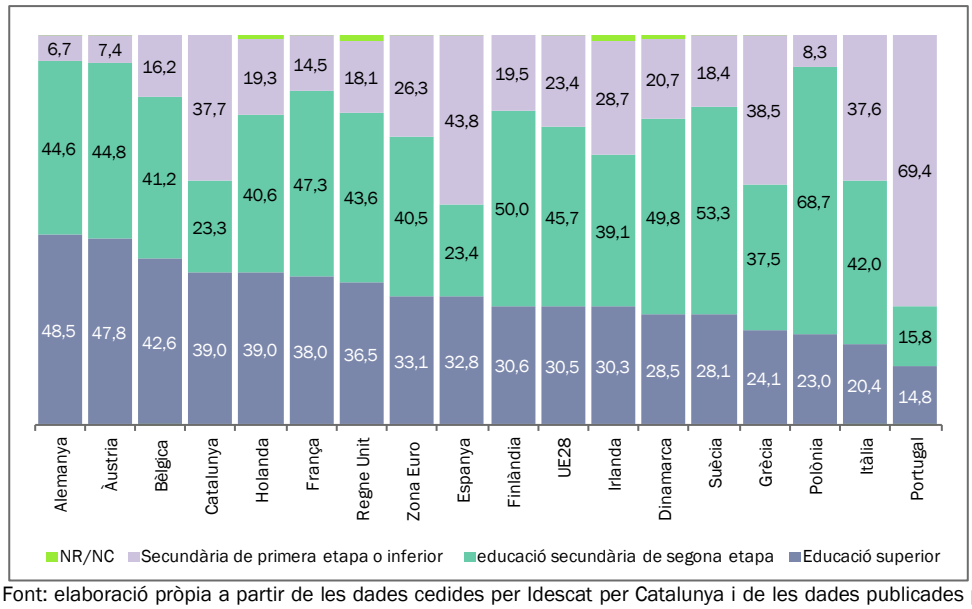
[16] Vegeu el capítol 4.3 de l'MSEL 2015.

GRÀFIC 21. Distribució de les dones que treballen per compte propi segons nivell d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

GRÀFIC 22. Distribució dels homes que treballen per compte propi segons nivell d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya, 2015

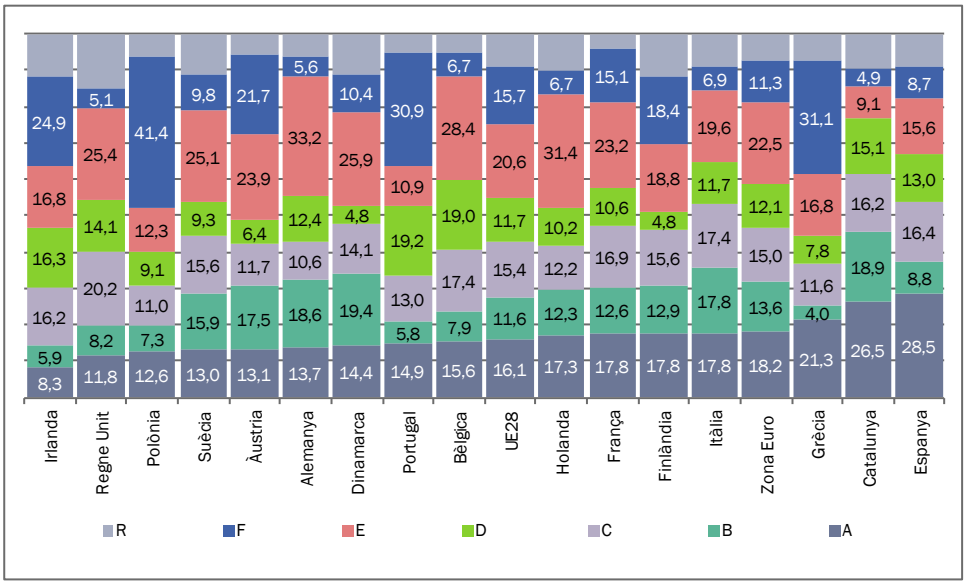
Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

4.2.3. SEGONS TIPUS D'OCUPACIÓ QUE DESENVOLUPEN

Pel que fa al tipus d'ocupació que desenvolupen, s'observa que, en general, les feines a Catalunya s'esbiaixen clarament vers algunes categories concretes. Parlem en aquest cas de les categories de Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors, la de Tècnics i professionals científics i intel·lectuals i també en certa mesura en la de Directors i gerents. En aquests casos, els percentatges se situen entre els més alts en relació amb la resta de països. En el cas dels Serveis de res-

tauració, personals, protecció i venda la posició és la més alta per darrera de la del conjunt d'Espanya. En el segon cas, la de Tècnics i professionals, científics i intel·lectuals, Catalunya també se situa en segon lloc, només superada en aquest cas per Dinamarca. En el cas dels Directors i gerents, Catalunya registra la quarta freqüència més alta, per darrera de Bèlgica, Portugal i Irlanda.

GRÀFIC 23. Distribució de les persones ocupades per compte propi segons tipus d'ocupació a diversos països europeus i Catalunya, 2015

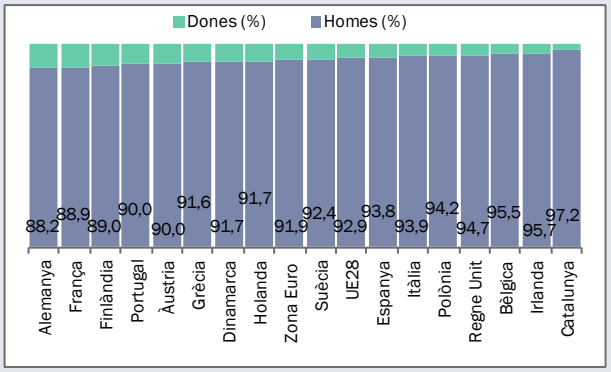
Unitats: percentatges.
A: Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors
B: Tècnics i professionals científics i intel·lectuals
C: Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i de la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)
D : Directors i gerents
E: Tècnics i professionals de suport
F: Treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres
R: Altres/nc
Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

De la mateixa manera, en algunes altres categories, el col·lectiu català s'esbiaixa en l'altre sentit. Així, per exemple, en el cas dels Tècnics i professionals de suport i en el cas dels Treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres, Catalunya recull el percentatge més baix de tots els països.

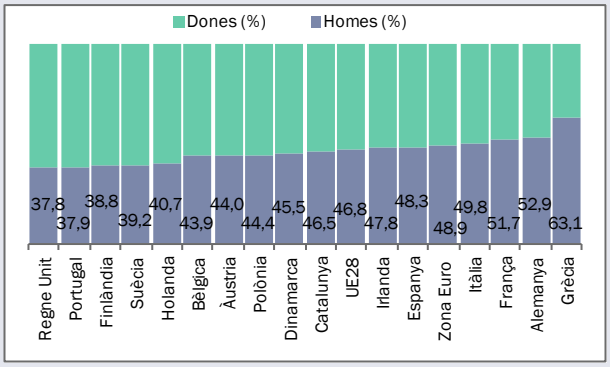
L'ocupació on es concentra la major proporció d'homes és la d'Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i de la construcció. En aquest cas, tal com es pot observar al gràfic següent, el 97,2% dels autònoms catalans que desenvolupen aquest tipus d'ocupació són homes. Aquest percentatge situa Catalunya al capdavant de tota la resta de països europeus analitzats, atès que a la resta de països el percentatge de d'homes és més baix. Catalunya també apareix amb la ràtio més baixa de dones en les ocupacions de Tècnic i professional de suport i de Tècnics i professionals científics i intel·lectuals.

GRÀFIC 24. Percentatge d'homes que treballen per compte propi segons tipus d'ocupació que desenvolupen a diversos països europeus i a Catalunya, 2015

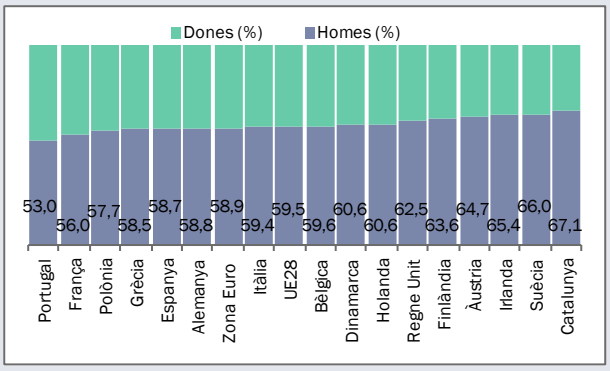
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i de la construcció

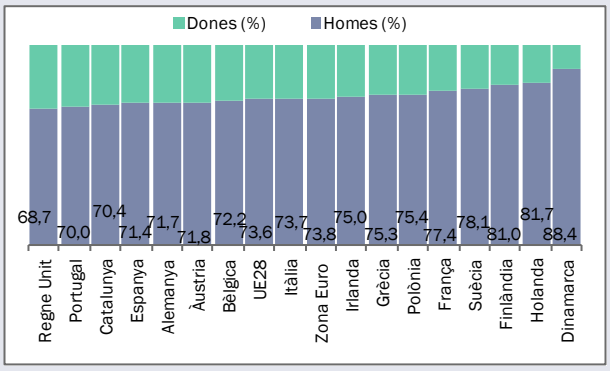
Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors

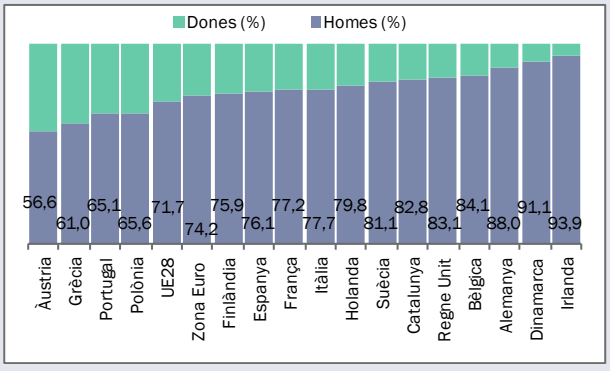
Tècnics i professionals de suport

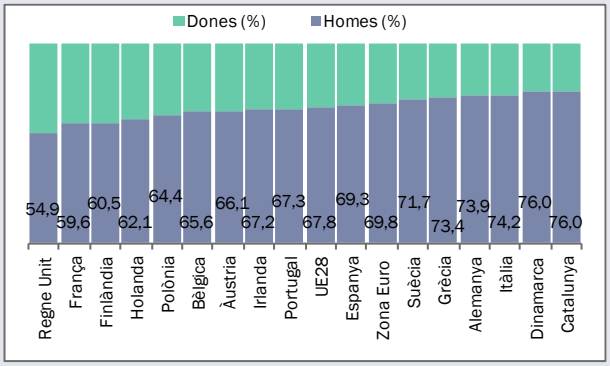
Directors i gerents

Treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres

Tècnics i professionals científics i intel·lectuals

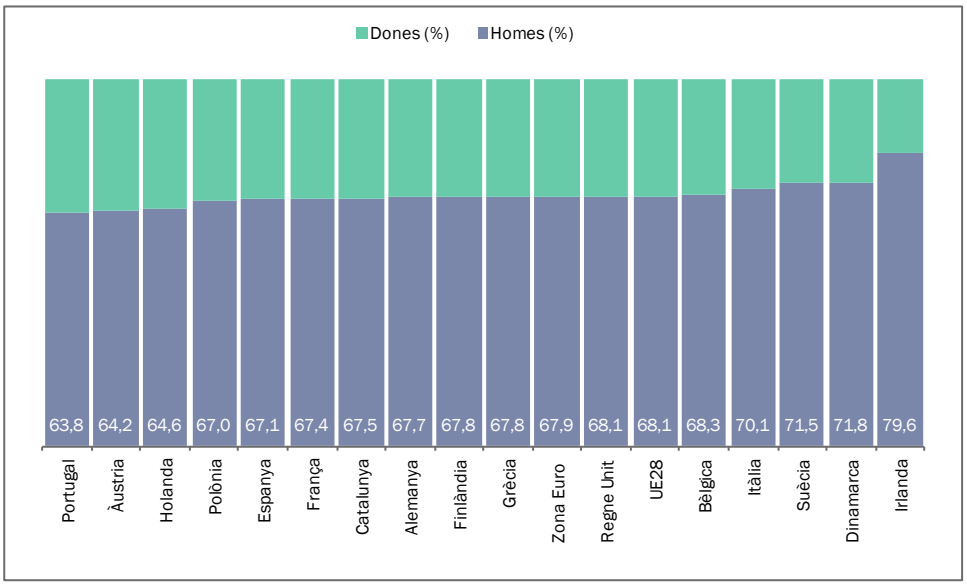

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

La màxima proporció de dones apareix a la categoria de treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors. En aquest cas, Catalunya, amb un percentatge d'homes del 46,5%, se situa molt lleugerament per sota de la mitjana europea.

No obstant això, la composició sectorial i la tipologia d'ocupacions desenvolupades fan que Catalunya no registri un percentatge de dones dels més baixos. De fet, tal com es mostra al gràfic següent, el percentatge d'homes al col·lectiu d'autònoms és més baix que el de la mitjana de la zona euro i que el del conjunt de la UE28.

GRÀFIC 25. Percentatge d'homes que treballen per compte propi a diversos països europeus i a Catalunya, 2015

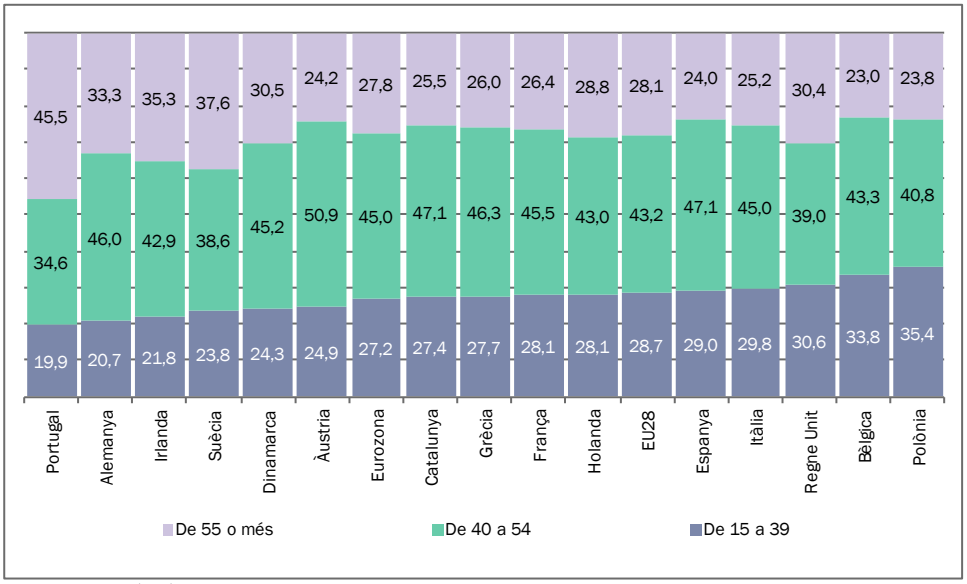
Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

4.2.4. SEGONS L'EDAT

Pel que fa a l'estructura d'edat que mostra el col·lectiu de treballadors per compte propi a Catalunya en general no difereix molt de la mitjana de la UE i de la zona euro. El grup d'edat més jove mostra una freqüència similar a la de la zona euro i per sota de la mitjana de la UE28. El grup d'edat central difereix una mica més, atès que es troba dos punts percentuals per sobre de la mitjana de la zona euro i gairebé quatre punts de la de la UE28. Tot i això, la franja d'edat més avançada torna a mostrar una freqüència menor que les mitjanes europees i se situa poc més de dos punts percentuals per sota tant de la UE28 com de la zona euro.

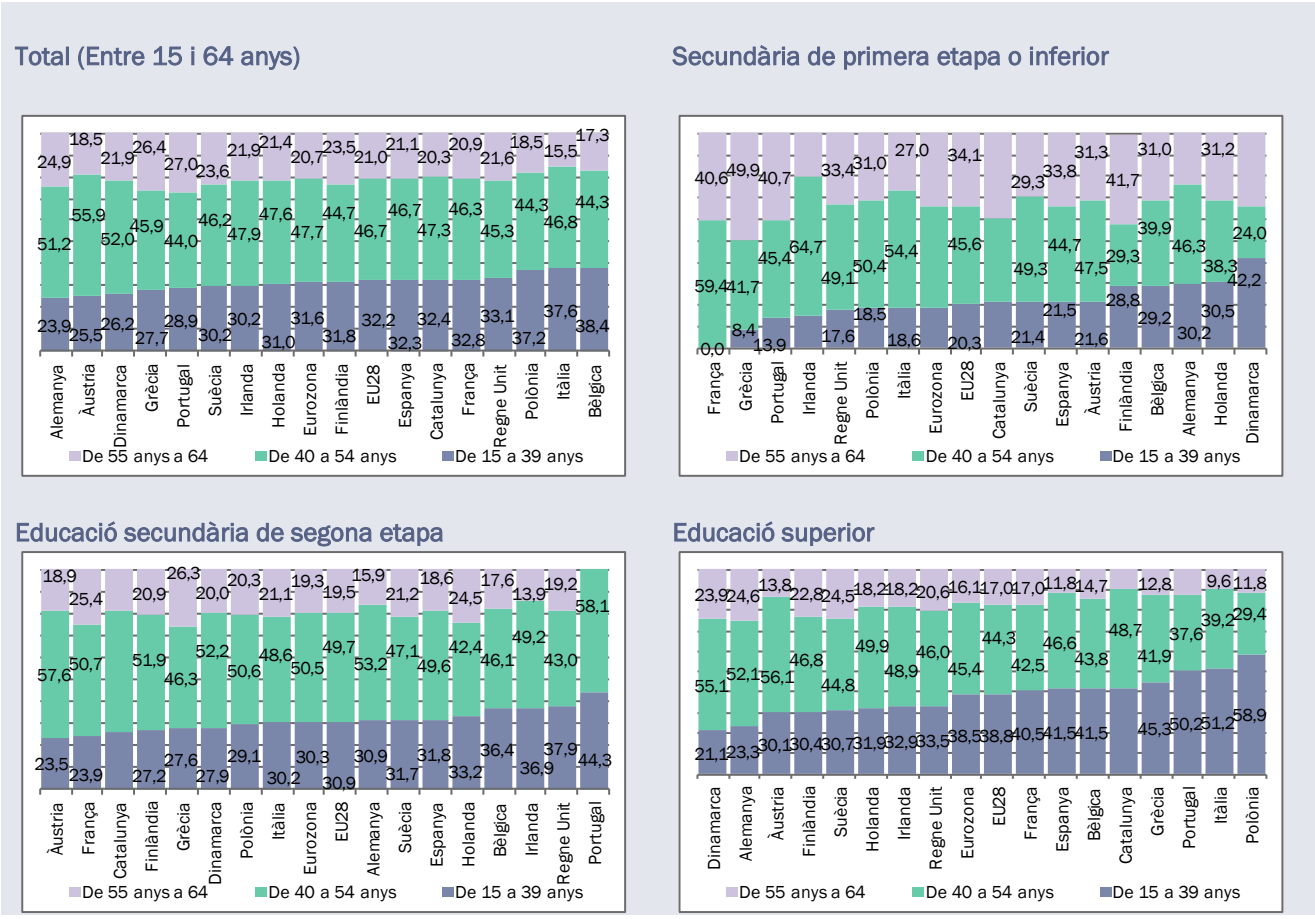
L'estructura d'edats del col·lectiu difereix també si s'analitza per sexes. Mentre que les dones presenten un pes del 32,4% de la franja d'edat de menors de 40 anys, en el cas dels homes baixa fins al 26,2%. Aquesta divergència posiciona també de manera diferent el col·lectiu català tant en el cas de les dones com en el dels homes; mentre que en el cas de les dones Catalunya es troba lleugerament per sobre de les mitjanes europees en percentatge de persones de 15 a 39 anys, en el cas dels homes cau molt per sota. Aquesta estructura podria ser el reflex d'una incorporació més tardana de la dona en el mercat laboral, tot i que també hi podrien intervenir altres factors.

GRÀFIC 26. Edat de les persones que treballen per compte propi a diversos països europeus i Catalunya, 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. La no publicació de la dada implica la seva manca de significació estadística suficient.

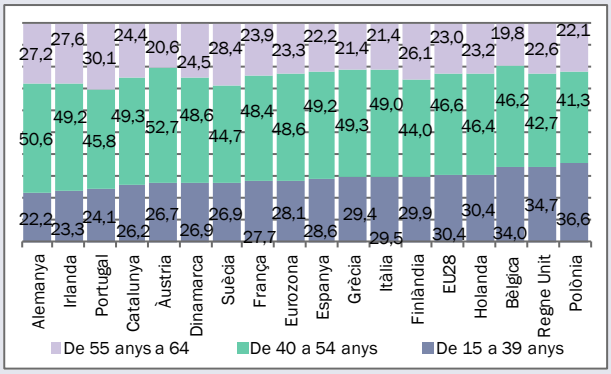
GRÀFIC 27. Estructura d'edat de les dones que treballen per compte propi segons nivells d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya, 2015

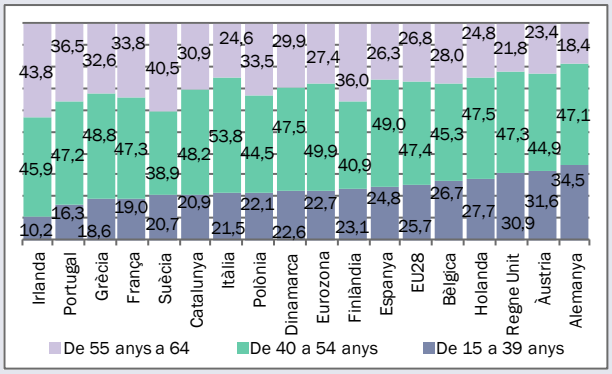
Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. (Població compresa entre els 15 i els 64 anys). La no publicació de la dada implica la seva manca de significació estadística suficient.

GRÀFIC 28. Estructura d'edat dels homes que treballen per compte propi segons nivells d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya, 2015

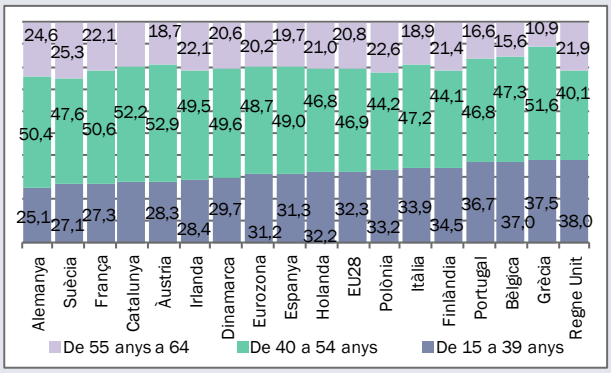
Total (Entre 15 i 64 anys)

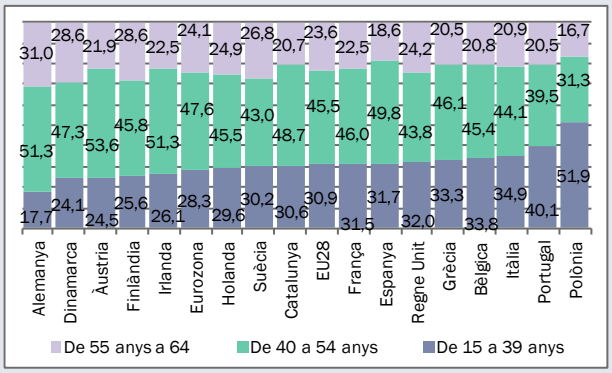
Secundària de primera etapa o inferior

Educació secundària de segona etapa

Educació superior

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. (Població compresa entre els 15 i els 64 anys). La no publicació de la dada implica la seva manca de significació estadística suficient.

En general, l'estructura per edats i nivell formatiu mostra que el percentatge de joves tendeix a augmentar a Catalunya a mesura que augmenta el nivell formatiu assolit. Això, tot i que molts dels talls no resulten significatius estadísticament, sembla que es podria reproduir tant entre els homes com entre les dones.

5. LA PROTECCIÓ SOCIAL DEL TREBALL AUTÒNOM

Els treballadors autònoms afiliats a la Seguretat Social estan distribuïts entre el règim especial del treball autònom (RETA), el Sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA), integrat en el RETA, i el règim especial de treballadors del mar (REM).

La protecció social del treball autònom comprèn una sèrie de prestacions de caràcter obligatori: l'assistència sanitària en els casos de maternitat, malaltia comuna o professional i accidents, siguin o no de treball, així com les prestacions econòmiques en les situacions d'incapacitat temporal per contingències comunes, maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i la lactància natural, incapacitat permanent per contingències comunes, jubilació, mort i supervivència i prestacions familiars per fill a càrrec. També les prestacions de serveis socials estan incloses en l'acció protectora del treball autònom.

Altrament, la cobertura de les contingències professionals és voluntària, excepte per als treballadors autònoms dependents (TRADE) i els que desenvolupen una activitat amb un risc elevat de sinistralitat. També és de cobertura voluntària la contingència de cessament d'activitat que deixa d'estar unida a la protecció de les contingències professionals des de l'any 2015, tal com s'analitza a l'apartat 5.2.4.

Quant a les contingències professionals, l'any 2015 han optat per la seva cobertura un total de 75.117 persones afiliades al RETA, la qual cosa representa el 13,9% del col·lectiu. Aquest percentatge és inferior al registrat l'any 2014 (el 14,4%). Segons el sexe, el percentatge d'homes afiliats al RETA que cotitzen per contingències professionals (el 14,8%) és superior a la proporció de dones que tenen cobertes aquestes contingències (el 12,2%).[17]

Pel que fa al cessament d'activitat, l'any 2015 han cobert aquesta contingència 75.981 persones, a través de l'INSS, de les mútues col·laboradores de la Seguridad Social (MCSS) o de l'Institut Social de la Marina (ISM). Aquesta xifra suposa que el 14,1% de les persones afiliades al RETA i al REM tenen coberta la contingència de cessament d'activitat.[18]

5.1. PENSIONS CONTRIBUTIVES

A continuació, s'analitzen les pensions contributives del RETA, atès que la informació sobre pensions del REM no es troba desagregada segons si els treballadors afiliats són per compte propi o per compte d'altre. Quant als treballadors per compte propi agraris, es troben integrats en el RETA des de l'any 2008, a través d'un sistema especial (SETA), en relació amb el qual no es disposa de dades sobre pensions.

Així mateix, es fa una comparativa entre les característiques de les pensions del RETA i les del règim general, atès el volum de pensions que concentra aquest últim règim (el 73,1%) i perquè l'objectiu de les darreres reformes del RETA té com objectiu la seva convergència en drets i deures amb el règim general.

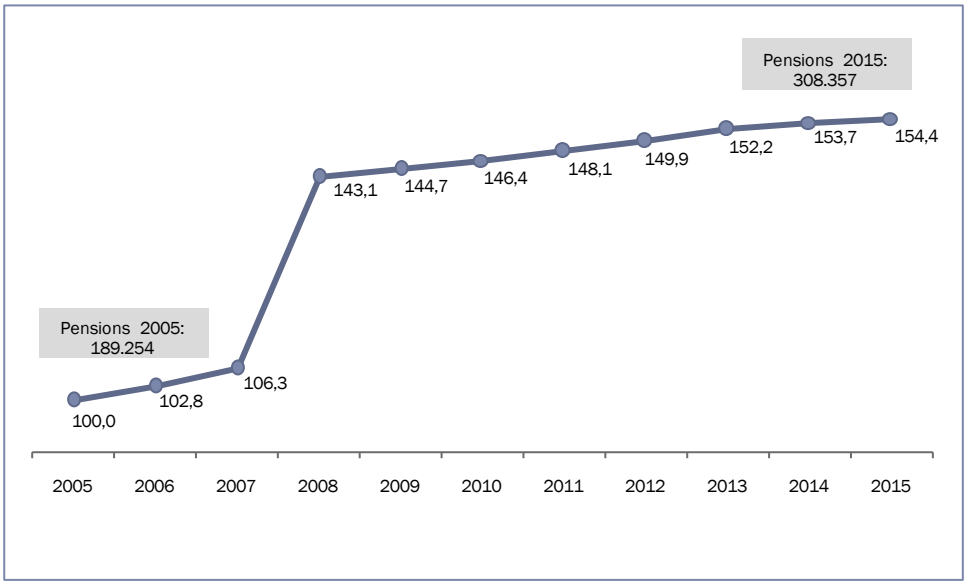
Totes les dades estan referides al 31 de desembre dels anys respectius.

L'any 2015, el nombre de pensions contributives del RETA a Catalunya és de 308.357, el 0,7% més que l'any anterior. Aquest increment és inferior al registrat l'any 2014, el qual va ser de l'1,5%. L'any 2015, les pensions del RETA suposen el 18,4% del total de pensions contributives a Catalunya i el 15,9% de les pensions del RETA vigents a escala estatal.

[17] Dades del 31 de desembre dels anys respectius.
[18] Dades del 31 de desembre del 2015.

Quant a l'evolució al llarg del decenni 2005-2015, en el gràfic següent destaca l'augment important de pensions del RETA l'any 2008, del 36,8%, que s'explica per la integració del treball per compte propi agrari en el RETA. A partir de l'any 2009, el nombre de pensions augmenta una mitjana de l'1,6%. Una qüestió a esmentar és que l'any 2015 l'augment és inferior al dels anys anteriors.

GRÀFIC 29. Evolució de les pensions contributives del RETA. Catalunya, 2005-2015

Unitats: Nombres absoluts i taxa acumulada de creixement (base 2005).
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Segons la classe de pensió, la majoria de les pensions del RETA l'any 2015 són de jubilació (el 67%), seguides de les de viduïtat, les quals suposen el 24,3% del total. Si es posa en relació la distribució de les pensions del RETA amb les del règim general, s'observa que el pes de la jubilació és superior en el RETA, mentre que el de la incapacitat permanent és superior en el règim general.

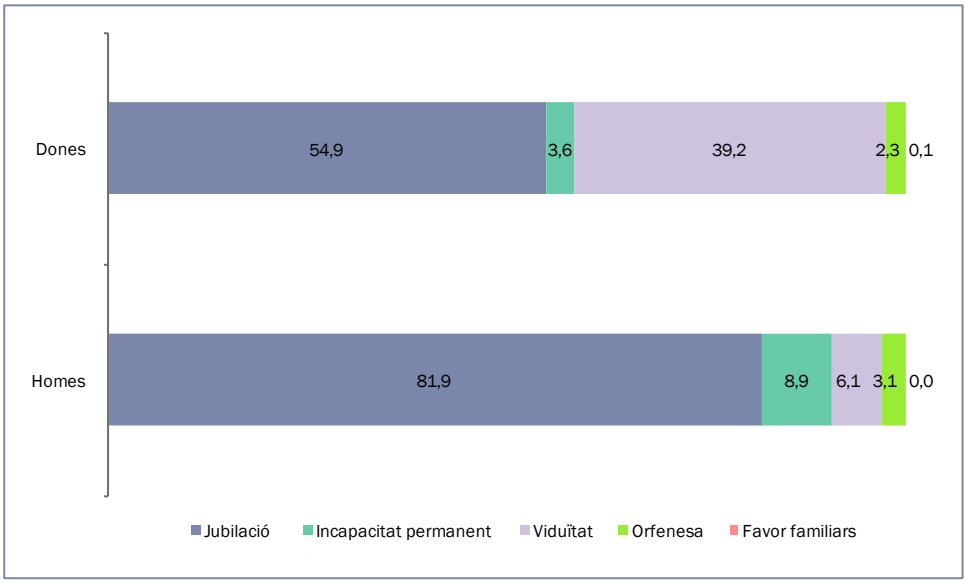
TAULA 7. Evolució de les pensions contributives del RETA segons classe de pensió. Catalunya, 2014-2015

	2015	Pes	2014-2015	2014-2015 (%)
Total	308.357	100,0	2.137	0,7
Jubilació	206.694	67,0	2.355	1,2
Viduïtat	74.867	24,3	-159	-0,2
Incapacitat permanent	18.419	6,0	-110	-0,6
Orfenesa	8.218	2,7	50	0,6
Favor familiars	159	0,1	1	0,6

Unitats: nombres absoluts i percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

La distribució de les pensions del RETA segons el sexe segueix una estructura similar a la del règim general i reflecteix el lligam existent entre el sistema de pensions i la trajectòria laboral de les persones. En aquest sentit, la majoria dels homes són perceptors de pensions substitutives de rendes, és a dir, les pensions de jubilació i incapacitat (el 90,8% dels homes perceben alguna d'aquestes pensions). En canvi, en el cas de les dones aquest percentatge és del 58,4%. La situació és la contrària si s'analitza la pensió de viduïtat, atès que el 39,2% de les dones perceptores d'una pensió del RETA són beneficiàries d'aquesta pensió, mentre que aquest percentatge es redueix al 6,1% en el cas dels homes.

GRÀFIC 30. Distribució de les pensions del RETA per sexe i classe de pensió. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

El següent punt que cal considerar és el relatiu a la quantia de les pensions contributives del RETA, la qual depèn de les cotitzacions efectuades al llarg de la vida laboral de les persones afiliades a aquest règim, tenint en compte les quanties màximes i mínimes establertes anualment a la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat. Altrament, l'any 2015 les pensions contributives s'han revalorat el 0,25%, en aplicació de l'índex de revaloració de les pensions.

Tenint present l'anterior, la pensió mitjana del RETA l'any 2015 és de 642,7 euros mensuals, l'1,8% més que l'any anterior. Aquest increment és més baix que la mitjana registrada en el decenni 2005-2015, la qual és del 3,9%. Aquesta evolució és conseqüència, entre altres factors, dels ajustos que s'han anat produint en l'actualització de les pensions en els anys de crisi i de l'aplicació de l'índex de revaloració de les pensions, el qual ha suposat una pujada del 0,25% els anys 2014 i 2015.

La quantia mitjana de les pensions del RETA l'any 2015 és el 38% més baixa que l'import mitjà de les pensions del règim general, la qual se situa en els 1.037,2 euros mensuals l'any 2015. No obstant això, les diferències entre règims de cotització estan disminuint any rere any, tot i que de forma molt lenta, la qual cosa es reflecteix en l'evolució de la quantia mitjana de les pensions del RETA en relació amb les del règim general en el darrer decenni. Així, la primera ha augmentat el 43,8% entre el 2005 i el 2015 (ha passat dels 447 euros als 643 euros), mentre que la del règim general ho ha fet el 40% (ha passat dels 741 euros als 1.037 euros).

Un altre punt important és l'anàlisi de la pensió mitjana del RETA atenent al sexe de la persona beneficiària. L'any 2015, les dones perceben una pensió mitjana de 536,5 euros mensuals, mentre que en el cas dels homes aquesta quantia se situa en els 772,4 euros mensuals, la qual cosa suposa que la pensió mitjana de les dones equival al 69,5% de la dels homes. Aquest percentatge és però més elevat que el que es registra en relació amb el règim general, en el qual les dones perceben el 61% de la pensió mitjana dels homes.

Aquesta situació es deu a les diferències entre homes i dones en les trajectòries laborals prèvies, les quals són més irregulars en el cas de les dones. Com a resultat, les dones tenen unes bases de cotització més baixes i un nombre menor d'anys cotitzats en relació amb els homes.

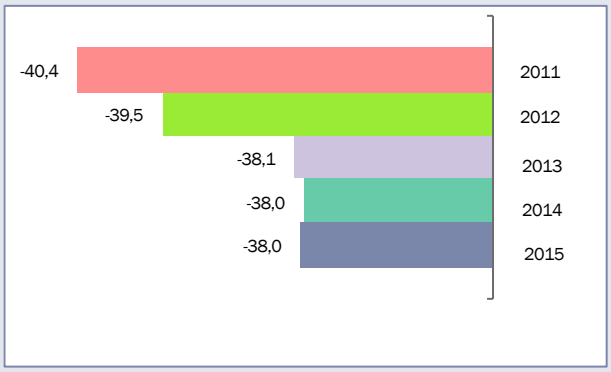
GRÀFIC 31. Evolució de la pensió mitjana del RETA i del règim general. Catalunya, 2005-2015

Evolució de la pensió mitjana del RETA i del règim general. Catalunya, 2014-2015

	2015	2014-2015	2014-2015 (%)
RETA	642,7	11,5	1,8
Règim general	1.037,2	18,6	1,8

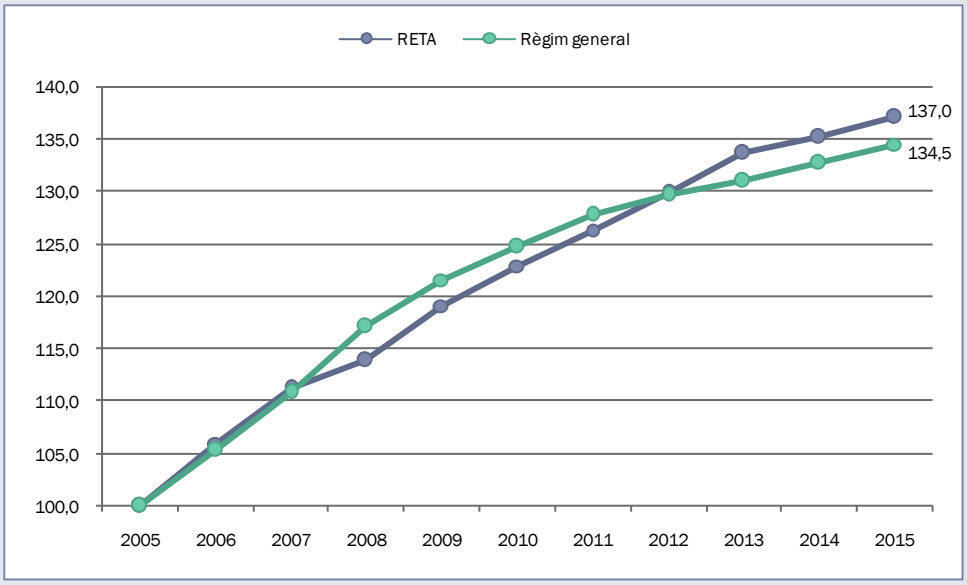
Unitats: euros i percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Diferència percentual de la pensió mitjana del RETA respecte del règim general. Catalunya, 2011-2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Evolució de la pensió mitjana del RETA i del règim general. Catalunya, 2005-2015

Unitats: taxa acumulada de creixement (base 2005).
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Atenent a l'anàlisi de les pensions per trams de quantia, al gràfic següent es pot observar que l'any 2015 el 31,1% de les pensions del RETA són de menys de 500 euros, el 57,9% tenen una quantia que va dels 500 als 1.000 euros i l'11% són de més de 1.000 euros. Si es contrasta aquesta distribució amb la del règim general, la diferència més important és la relativa a les pensions de més de 1.000 euros, les quals suposen el 41,5% del total de pensions del règim general, front a l'11% del total de pensions del RETA. També es pot fer referència a les pensions de menys de 500 euros, les quals suposen un percentatge més gran (el 31,1%) en el RETA que en el règim general (el 15,1%).

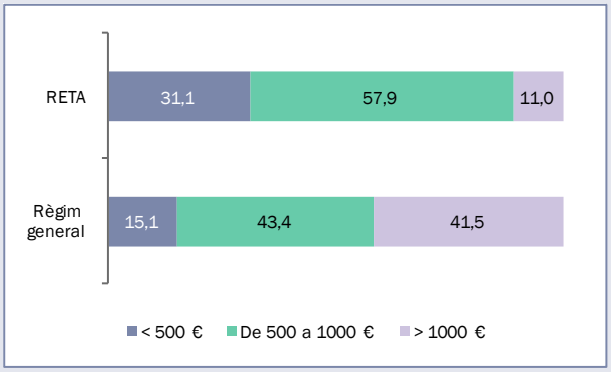
No obstant això, en cinc anys (entre el 2011 i el 2015), les pensions de més de 1.000 euros en el RETA han augmentat progressivament, mentre que les de menys de 500 euros han anat disminuint.

Al gràfic següent també es mostra una distribució més detallada de les pensions per trams de quantia, tant del RETA com del règim general. En ambdós casos, el percentatge més elevat de pensions es concentra en el tram dels 600 als 800 euros, tot i que en el cas del RETA aquesta xifra és més elevada (el 42,6%) que en el règim general (el 26,5%). Altrament, la diferència més significativa és que en el RETA el nombre de pensions disminueix de manera important a partir dels 800 euros, fins al punt que només el 0,8% de les pensions d'aquest règim tenen una quantia superior als 2.000 euros, mentre que aquest percentatges és del 10,5% en el règim general. Una altra qüestió que convé ressaltar és que en el RETA s'observen percentatges més elevats de pensions inferiors als 600 euros que en el règim general.

En conclusió, es posa de manifest que la quantia mitjana de les pensions del RETA continua sent inferior en relació amb la del règim general, com a conseqüència d'unes trajectòries laborals amb cotitzacions més baixes en el cas del treball autònom.

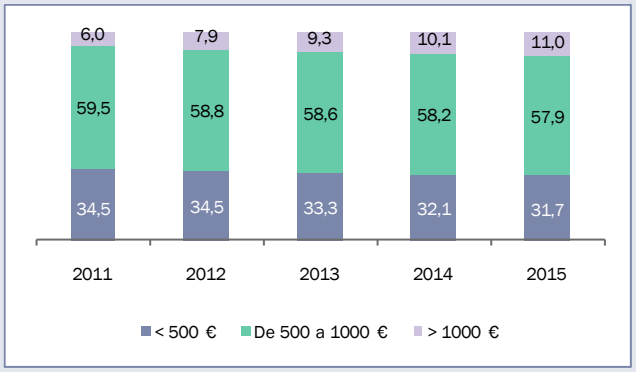
GRÀFIC 32. Distribució de les pensions per trams de quantia. Catalunya, 2011-2015

Distribució per trams de quantia de les pensions del RETA i del règim general. Catalunya, 2015

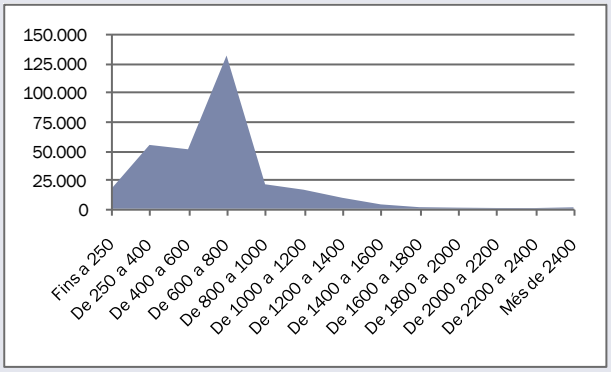
Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Evolució de la distribució per trams de quantia de les pensions del RETA. Catalunya, 2011-2015

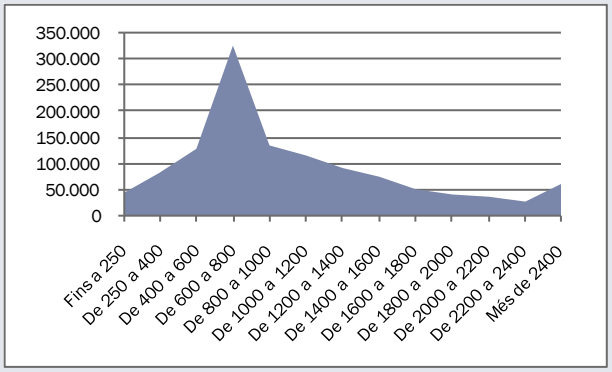
Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Distribució de les pensions del RETA per trams de quantia. Catalunya, 2015

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

Distribució de les pensions del règim general per trams de quantia. Catalunya, 2015

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir de l'INSS.

5.2. ALTRES PRESTACIONS ECONÒMIQUES

L'any 2015 es disposa de dades desagregades a escala del RETA respecte de les prestacions d'incapacitat temporal, risc durant l'embaràs i la lactància natural i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu. Així mateix, es disposa de dades sobre la prestació per cessament d'activitat, que és específica de l'acció protectora del treball autònom.

5.2.1. INCAPACITAT TEMPORAL

Les dades sobre prestacions d'incapacitat temporal del treball autònom estan referides a aquells processos en els que el fet causant és una malaltia comuna o un accident no laboral en el marc del RETA (són les contingències per compte propi). Altrament, les dades també informen sobre les prestacions que tenen com a fet causant una malaltia comuna o accident no laboral de les persones treballadores del règim general i dels règims especials del mar i del carbó (són les contingències comunes), així com sobre les prestacions on el fet causant és un accident de treball o malaltia professional en el règim general i en els especials del mar i del carbó (són les contingències professionals). Per tant, en relació amb les prestacions d'incapacitat temporal del treball autònom només tenim informació sobre les que deriven de contingències comunes.

Pel que fa a les contingències comunes del treball autònom, s'ha registrat una mitjana mensual de 5.100 processos iniciats el 2015, l'1,9% més que l'any anterior. Al final del 2015, estaven en vigor 13.216 processos. Respecte a les contingències comunes en el règim general i en els especials del mar i del carbó, la mitjana mensual de processos és de 71.656 i els que estan en vigor al final del 2015 són 67.652.

Altrament, la incidència i la prevalença són dos indicadors que permeten comparar les xifres anteriors, atès que es refereixen respectivament, a la mitjana mensual de processos i als que estan vigents al final del període per cada 1.000 persones protegides. Així, a la taula següent es pot observar una diferència important en la incidència de la incapacitat temporal, la qual és bastant més elevada en el règim general, mentre que la prevalença és semblant en ambdós règims (general i del treball autònom). Això es podria explicar per la duració mitjana dels processos en el treball autònom, la qual és de 81,7 dies, una duració elevada sobretot si es compara amb la duració mitjana dels processos per contingències comunes en el règim general i en els especials del mar i del carbó (29,3 dies).

TAULA 8. Indicadors d'incapacitat temporal segons el tipus de contingència.1 Catalunya, 2014-2015

Tipus de contingències	Mitjana mensual de processos	Processos en vigor al final del període	Incidència	Prevalença	Duració mitjana
Comunes del treball autònom					
2015	5.100	13.216	9,5	24,5	81,7
2014-2015 (%)	1,9	-4,0	...	...	-3,2
Comunes (excepte autònoms)					
2015	71.656	67.652	27,6	25,9	29,3
2014-2015 (%)	12,5	8,1	...	...	-1,0
Professionals					
2015	8.649	7.533	3,4	2,9	35,4
2014-2015 (%)	6,2	-7,3	...	...	6,0

Unitats: nombre de processos, dies, incidència (mitjana mensual de processos iniciats en el període per cada 1.000 persones protegides) i prevalença (nombre de processos vigents a finals d'any per cada 1.000 persones protegides).
(1) Agregat del sistema: inclou les dades sobre processos d'incapacitat temporal gestionats per l'INSS, l'ISM i les MCSS.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

5.2.2. RISC DURANT L'EMBARÀS I RISC DURANT LA LACTÀNCIA NATURAL

La prestació de risc durant l'embaràs es crea per la Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida laboral i familiar de les persones treballadores, amb l'objectiu de protegir la situació de suspensió del contracte de treball en el supòsit que la dona embarassada hagi de canviar de lloc de treball amb un altre compatible amb el seu estat, però aquest canvi no resulti possible o no es pugui exigir per motius justificats. Posteriorment, mitjançant la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, la prestació de risc durant l'embaràs s'estén al supòsit de risc durant la lactància natural.

En el marc del treball autònom, s'ha registrat una mitjana mensual de 30,1 processos de risc durant l'embaràs iniciats al llarg del 2015, amb una duració mitjana de 69,4 dies. Respecte de l'any 2014, destaca l'augment de la mitjana mensual de processos, tot i que amb una disminució de la seva duració mitjana. Si es comparen els indicadors del treball autònom amb els del règim general, es pot ressaltar que en aquest últim règim la duració mitjana de la situació de risc durant l'embaràs és superior.

Pel que fa al risc durant la lactància natural, la mitjana mensual de processos iniciats l'any 2015 en el treball autònom és de 0,2, amb una duració mitjana de 161 dies. Respecte de l'any 2014, es pot destacar la disminució de la duració mitjana dels processos. En canvi, aquesta duració augmenta en el règim general. En conclusió, s'observa que en ambdós règims el nombre de processos de risc durant la lactància natural és molt inferior als relatius al risc durant l'embaràs, tot i que la duració mitjana dels primers és bastant superior a la dels segons.

TAULA 9. Indicadors sobre els processos de la prestació de risc durant l'embaràs i de la prestació de risc durant la lactància natural.1 Catalunya, 2014-2015

	Risc durant l'embaràs			Risc durant la lactància natural		
	Mitjana mensual de processos	Processos en vigor al final del període	Duració mitjana	Mitjana mensual de processos	Processos en vigor al final del període	Duració mitjana
Treball autònom						
2015	30,1	91	69,4	0,2	1	161
2014-2015(%)	14,9	1,1	-2,7	0,0	-50	-19,5
Règim general (i especials del mar i del carbó)						
2015	821,3	2.725	95,8	9,3	51	154,8
2014-2015(%)	10,2	8,7	-1,7	36,8	41,7	8,5

Unitats: nombre de processos i dies.
(1) Agregat del sistema: inclou les dades sobre processos gestionats per l'INSS, l'ISM i les MCSS.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

5.2.3. CURA DE MENORS AFECTATS PER CÀNCER O UNA ALTRA MALALTIA GREU

Aquesta prestació es crea l'any 2011 mitjançant el Reial decret 1148/2011, del 29 de juliol, i es reconeix als progenitors, adoptants o acollidors que redueixen la seva jornada de treball amb motiu de la cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu. La prestació es reconeix per un període inicial d'un mes, prorrogable per períodes de dos mesos en el cas que subsisteixi la necessitat de cura directa, contínua i permanent del menor i, com a màxim fins que aquest compleixi 18 anys.

En el règim del treball autònom, s'han iniciat 22 processos l'any 2015 i s'ha finalitzat l'any amb 43 processos en vigor. Respecte de l'any 2014, destaca l'augment de la duració d'aquestes situacions (el 84,3%), la qual arriba als 479,8 dies l'any 2015. Tanmateix, s'han iniciat menys processos que l'any 2014.

Contràriament a l'evolució observada en el treball autònom, en el règim general augmenten els processos iniciats entre el 2014 i el 2015, mentre que la seva duració mitjana disminueix.

TAULA 10. Indicadors sobre els processos de la prestació de cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.1 Catalunya, 2014

	Nombre de processos iniciats en el període	Nombre de processos en vigor al final del període	Duració mitjana de processos finalitzats en el període
Règim treball autònom			
2015	22	43	479,8
2014-2015(%)	-26,7	22,9	84,3
Règim general²			
2015	339	443	303,5
2014-2015(%)	48,0	38,9	-10,7

Unitats: nombre de processos i dies.
(1) Agregat del sistema: inclou les dades de l'INSS, de l'ISM i de les MCSS.
(2) L'any 2015 no s'ha iniciat cap procés de prestació de cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu en els règims especials del mar i de la mineria del carbó.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

5.2.4. PRESTACIÓ PER CESSAMENT D'ACTIVITAT

Mitjançant la Llei 35/2014,[19] amb efectes de l'1 de gener del 2015, es va modificar el règim jurídic del sistema de protecció per cessament d'activitat del treball autònom, introduït per la Llei 32/2010.[20] Se suavitzen els requisits i formalitats per accedir a la prestació i se n'amplia l'àmbit subjectiu. Així mateix, s'elimina l'obligació de protegir les contingències professionals per accedir a la protecció per cessament d'activitat, es manté el caràcter voluntari d'accés al sistema i se separen els conceptes de cotització per cessament d'activitat i contingències comunes. Quant al tipus de cotització per cessament d'activitat, es fixa en el 2,20 per cent per a l'any 2015 (també per al 2016).[21]

Tal com s'assenyala en l'apartat 7, l'any 2015 la regulació de la protecció per cessament d'activitat del treball autònom s'ha incorporat al text refós de la Llei General de la Seguretat Social.[22]

La prestació per cessament d'activitat està gestionada per les mútues col·laboradores de la Seguretat Social (MCSS), pel Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) i per l'Institut Social de la Marina (ISM), amb la col·laboració dels serveis públics d'ocupació de les comunitats autònomes.

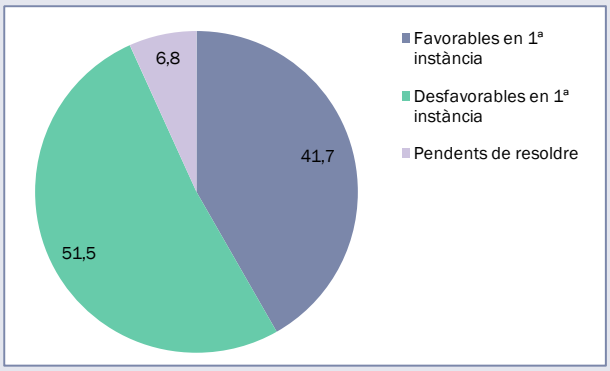
Les dades relatives a aquesta prestació estan disponibles desagregades per entitats, és a dir, segons si la gestió correspon a les MCSS o al SEPE-ISM, així com en relació amb l'agregat del sistema.

[19] Llei 35/2014, de 26 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei general de la Seguretat Social en relació amb el règim jurídic de les mútues d'accident de treball i malalties professionals de la Seguretat Social.
[20] Llei 32/2010, de 5 d'agost, per la que s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms.
[21] Llei 36/2014, de 26 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per al 2015 i Llei 48/2015, de Pressupostos Generals de l'Estat per al 2016.
[22] Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei General de la Seguretat Social.

Al llarg de l'any 2015, s'han presentat 571 sol·licituds de la prestació per cessament d'activitat, el 89,7% de les qual han estat gestionades per les MCSS. D'aquestes 571 sol·licituds, 39 han estat desistides. Quant a la resta (532), el 51,5% han estat resoltes desfavorablement en primera instància, un percentatge que va disminuint any rere any. L'any 2015 s'han presentat menys sol·licituds que l'any anterior, tot i que enguany un percentatge superior d'aquestes ha estat resolt favorablement en primera instància.

GRÀFIC 33. Sol·licituds de la prestació de cessament d'activitat. Catalunya, 2015

Sol·licituds de la prestació de cessament d'activitat. Agregat d'entitats. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Sol·licituds de la prestació per cessament d'activitat per entitats. Catalunya, 2015

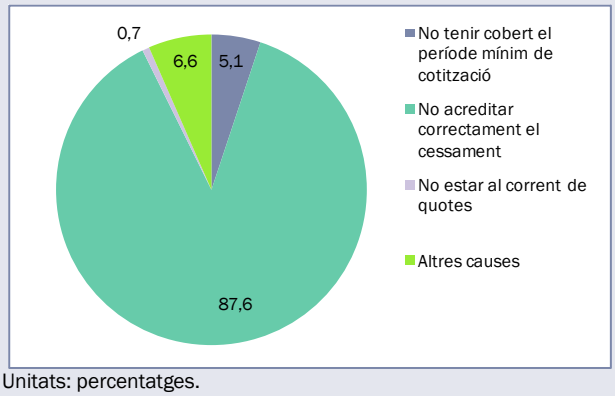
	Sol·licituds presentades[1]	Sol·licituds desistides[2]	Sol·licituds resoltes favorablement en 1ª instància[3]	Sol·licituds resoltes desfavorablement en 1ª instància[4]	Sol·licituds pendents de resoldre[5]
TOTAL	571	39	222	274	36
MCSS	512	37	184	255	36
SEPE-ISM	59	2	38	19	0

Unitats: nombres absoluts.
Nota: (1)-(2)=(3)+(4)+(5).
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Pel que fa a les causes de les 274 resolucions desfavorables l'any 2015, les dades mostren el següent: un any més, el motiu més freqüent és no haver acreditat correctament el cessament, el qual es dóna en 240 ocasions, la qual cosa representa el 87,6% de les resolucions desfavorables. La resta de motius són: altres causes (en el 6,6% de les resolucions), no tenir cobert el període mínim de cotització (en el 5,1% dels casos) i, finalment, no estar al corrent en el pagament de les quotes (en el 0,7% de les ocasions). Altrament, enfront de les 274 resolucions desfavorables, s'han presentat 50 reclamacions, el 72% de les quals han estat desestimades.

GRÀFIC 34. Causes de les resolucions desfavorables en primera instància. Catalunya, 2015

Causes de les resolucions desfavorables en primera instància. Agregat d'entitats. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Causes de les resolucions desfavorables en primera instància per entitats. Catalunya, 2015

	No tenir cobert el període mínim de cotització [1]	No acreditar correctament el cessament [2]	No estar al corrent del pagament de les quotes[3]	Altres causes[4]
TOTAL	14	240	2	18
MCSS	10	228	2	15
SEPE-ISM	4	12	0	3

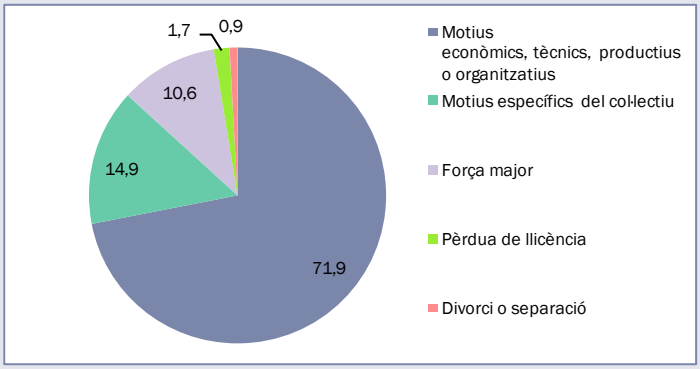
Unitats: nombres absoluts.
Nota: (1)+(2)+(3)+(4)=sol·licituds resoltes desfavorablement en primera instància.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Per acabar, si es tenen en compte les resolucions favorables en primera instància (222) i les reclamacions estimades (13), es conclou que l'any 2015 s'han concedit 235 prestacions per cessament d'activitat, les quals suposen el 41,2% de les sol·licituds de la prestació presentades al llarg de l'exercici. Aquest percentatge és superior al de l'any 2014, en el qual el 31,1% de les persones que van sol·licitar la prestació la van obtenir.

Quant a les causes del reconeixement de la prestació, en el 71,9% dels casos és per motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius, en el 14,9% de les ocasions és per motius específics del col·lectiu, en el 10,6% dels casos és per força major i en 4 i 2 ocasions per pèrdua de la llicència i per divorci o separació matrimonial, respectivament. Cal esmentar l'augment de la força major com a causa del reconeixement de la prestació, la qual ha passat de ser el motiu del reconeixement d'un cas l'any 2014 a ser el fonament de 25 casos el 2015.

GRÀFIC 35. Causes del reconeixement de la prestació per cessament d'activitat. Catalunya, 2015

Causes del reconeixement de la prestació per cessament d'activitat. Agregat d'entitats. Catalunya, 2015

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Causes del reconeixement de la prestació per cessament d'activitat per entitats. Catalunya, 2015

	Motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius[1]	Força major[2]	Pèrdua de llicència[3]	Violència de gènere[4]	Divorci o separació matrimonial[5]	Motius específics del col·lectiu[6]
TOTAL	169	25	4	0	2	35
MCSS	142	14	4	0	1	35
SEPE-ISM	27	11	0	0	1	0

Unitats: nombres absoluts.
Nota: (1) a (6)=nombre de sol·licituds resoltes favorablement en primera instància+nombre de reclamacions estimades.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

6. FOMENT I PROMOCIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM

El treball autònom es pot concretar en diferents formes jurídiques, que inclouen tant la persona física que s'afilia al RETA com les persones que exerceixen la seva activitat en una forma societària. Cal tenir en compte que la normativa mercantil preveu a més de les formes societàries tradicionals (anònimes, limitades, cooperatives o anònimes laborals, entre d'altres), un seguit de formes jurídiques concebudes principalment per a persones que acaben d'endegar una activitat econòmica, com ara les societats limitades de nova empresa, les societats limitades de formació successiva o els emprenedors de responsabilitat limitada.[23]

Partint d'aquest marc conceptual, l'objectiu d'aquest apartat és analitzar per separat aquelles mesures de foment i promoció destinades específicament als treballadors autònoms d'aquelles a les que poden accedir-hi altres formes de treball autònom que operen sota formes jurídiques diferents.

6.1. MESURES DE FOMENT I PROMOCIÓ DIRIGIDES ALS TREBALLADORS AUTÒNOMS

Una de les mesures de foment i suport al treball autònom amb més trajectòria és la **capitalització de la prestació d'atur contributiva**, ja sigui per constituir-se com a treballador autònom, ja sigui per convertir-se en socis de cooperatives o de societats laborals. L'any 2015, de les 28.589 persones que han capitalitzat la prestació d'atur, la pràctica totalitat (el 96,9%) s'ha constituït com a treballador autònom, mentre que el 2,5% s'ha constituït com a soci d'una cooperativa o d'una societat laboral i el 0,6% restant ha fet una aportació al capital social d'una societat mercantil.

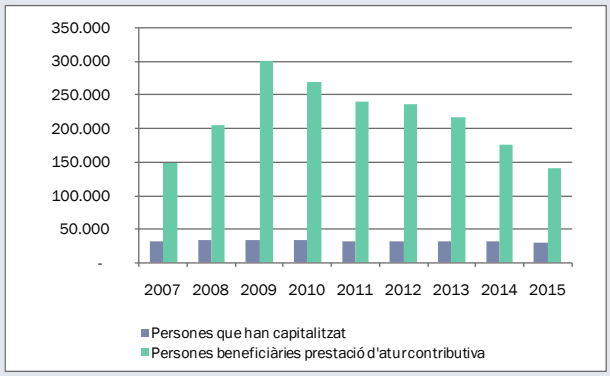
Cal tenir en compte que aquesta darrera possibilitat és factible des de l'any 2013, si bé les dades reflecteixen que té una acollida residual: 176 persones l'any 2015 a Catalunya, tres cops més que el 2014, quan van capitalitzar la prestació per fer una aportació al capital d'una societat 41 persones.

Tal com s'observa en els gràfics següents, l'any 2015 davalla el nombre de persones que capitalitzen la prestació d'atur (el 6,2%), si bé de manera menys intensa a la davallada de persones beneficiàries d'aquesta prestació (20%), fet que comporta un increment del pes de les persones que capitalitzen sobre el total: passa del 17,5% el 2014 al 20,5% el 2015.

[23] Les dades disponibles (a escala estatal) reflecteixen com aquestes formes jurídiques tenen un ús residual, atès que representen l'any 2015 menys de l'1% del total de societats de nova creació. Font: Col·legi de Registradors de la Propietat, Béns Mobles i Mercantils d'Espanya. *Estadística Mercantil. Ejercicio 2015*.

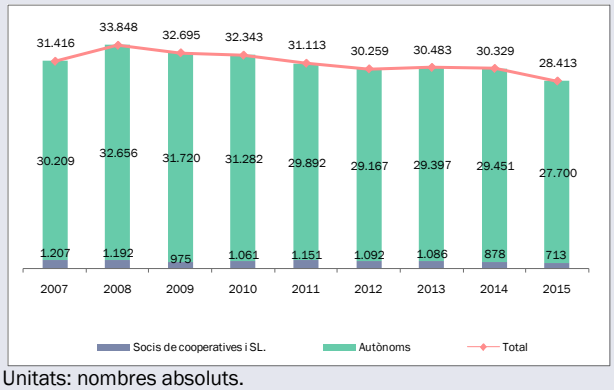
GRÀFIC 36. Capitalització de la prestació d'atur contributiva. Catalunya, 2007-2015

Persones que capitalitzen

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Tipus d'activitat per la qual es capitalitza[1]

Unitats: nombres absoluts.
Nota: No s'inclouen les aportacions al capital de societats mercantils atès el seu nombre tan baix.
Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Una altra mesura dirigida a les persones que es donen d'alta al RETA és la **compatibilització** del treball per compte propi amb la percepció de la prestació d'atur de nivell contributiu. Tal com s'explica més endavant, la Llei 31/2015 amplia el col·lectiu destinatari d'aquesta mesura, en eliminar el requisit d'edat. Les dades relatives a l'any 2015 únicament refereixen als menors de 30 anys[24] i registren una davallada respecte a l'any anterior.

Així, l'any 2015 el nombre de compatibilitzacions és de 1.337 a Catalunya (8.053 a escala estatal), mentre que l'any passat fou de 1.509 a Catalunya i 9.357 a Espanya. El 53% de les persones que han compatibilitzat són homes i el 47% restant, dones (en l'àmbit estatal aquests percentatges són similars: 52% i 48%).

D'igual manera, cal tenir present la possibilitat de **suspendre** la percepció de la prestació d'atur per inici d'una activitat per compte propi donant-se d'alta al RETA o al REM, amb el manteniment del dret suspès durant un període màxim de 60 mesos. Transcorregut aquest termini, la prestació s'extingeix. Amb aquesta mesura es garanteixen uns ingressos a la persona que ha endegat una activitat si aquesta no té continuïtat.

A Catalunya, entre els menors de 30 anys hi ha hagut 1.722 suspensions (el 13,9% menys que l'any anterior), mentre que a escala estatal, la prestació s'ha suspès en 14.115 ocasions (el 16,2% menys que el 2014). Ara bé, cal tenir en compte que també la Llei 31/2015 va ampliar el col·lectiu destinatari de la mesura en eliminar el requisit de l'edat. Així, el total de suspensions de la prestació d'atur ascendeix fins a les 14.999 a Catalunya i les 112.881 a Espanya. D'aquestes, el 76,3% i el 65,1% (respectivament) corresponen a suspensions de la prestació d'atur contributiva.

Igual que en les compatibilitzacions, el nombre d'homes que suspenen la prestació d'atur és superior al de les dones: 63,5% *vs.* 36,5% a Catalunya (65,7% *vs.* 34,3% a escala estatal). Ara bé, entre els menors de 30 anys aquesta distribució és una mica més equilibrada, si bé els homes continuen sent majoritaris: 58,5% *vs.* 41,5% a Catalunya i 57,5% *vs.* 42,5% a Espanya.

[24] Perquè la Llei 31/2015 va entrar en vigor el 10.10.2015.

En l'àmbit autonòmic destaca la línia d'ajuts per afavorir la **incorporació dels joves** en el mercat de treball **a través de l'autoocupació**, en el marc del Programa de garantia juvenil.[25] Aquests ajuts (que integren la línia A segons l'Ordre reguladora) van dirigits als joves participants del Programa de garantia juvenil que es donin d'alta a la SS com a persones treballadores per compte propi i mantinguin aquesta situació durant dotze 12 mesos. L'any 2015 s'ha atorgat aquesta subvenció (que com a màxim és de 9.080,40 euros) a 223 persones, de les quals 118 són homes i 105 dones.

D'altra banda, cal tenir en compte aquelles **bonificacions i reduccions de quotes a la SS** que poden aplicar els treballadors autònoms, previstes principalment en els articles 30 i següents de la LETA. La taula següent conté les dades disponibles i que refereixen a les bonificacions aplicables en l'alta de familiars col·laboradors així com en els contractes d'interinitat signats per substituir el treballador autònom en cas de baixa per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i durant la lactància natural, per adopció i per acolliment.

La bonificació més aplicada és aquesta darrera, la relacionada amb la maternitat i la paternitat, amb una distribució bastant equilibrada segons el sexe de la persona contractada (a Catalunya el 53,3% són dones). En canvi, la bonificació per alta de familiars col·laboradors presenta un marcat biaix per sexe, atès que les dones representen el 98,8% dels casos (el 98,4% a escala estatal). Els sectors d'activitat on operen la major part de les persones que han aplicat aquestes bonificacions són el comerç i l'hostaleria.

TAULA 11. Bonificacions a la Seguretat Social previstes a la LETA. Espanya i Catalunya, 2015

		Espanya	Catalunya
Bonificacions per familiars col·laboradors (art. 35 LETA)	**Total**	**6.988**	**660**
	Homes	114	8
	Dones	6.874	652
Bonificacions per maternitat,paternitat, etc. (art. 38 LETA)	**Total**	**43.367**	**6.905**
	Homes	19.758	3.226
	Dones	23.609	3.679

Unitats: Nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

D'altra banda, cal destacar que durant l'any 2015 no es va demanar cap bonificació aplicable quan un treballador autònom hagi contractat una persona per poder conciliar la vida familiar, laboral i personal (article 30 LETA). Així mateix, per poder aplicar les reduccions i bonificacions a la quota vinculades a la tarifa plana (cotització fixa de 50 euros al mes) cal que hagi transcorregut un període determinat (com a mínim 15 mesos), per la qual cosa aquestes reduccions i bonificacions no s'han pogut aplicar durant l'any 2015.

Una altra mesura destinada específicament al col·lectiu de treballadors autònoms és el **programa Consolida't**, que ja va implantar-se de manera experimental l'any 2013 i que s'ha reeditat els anys posteriors. Tal com indica el seu nom, el programa proporciona assessorament tècnic per la consolidació i el creixement de l'activitat endegada per treballadors autònoms. L'any 2015 ha incrementat tant el nombre de persones participants com l'import de la subvenció atorgada per dur a terme les activitats de formació i assessorament. Així, s'ha passat de 558 participants a 630 i d'una subvenció total de 916.530 euros a 1.031.500 euros.

[25] Ordre EMO/298/2015, de 16 de setembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions per afavorir la incorporació al mercat de treball de joves acollits al programa de Garantia Juvenil, mitjançant mesures de foment del treball autònom i de l'economia social i cooperativa, i s'obre la convocatòria pluriennal per als anys 2015 i 2016. DOGC núm. 6963, de 25.09.2015.

Per últim, cal comentar les línies de **suport econòmic** adreçades específicament als treballadors autònoms, tot i que les taules de l'apartat següent també les inclouen, en analitzar-les de manera conjunta amb altres línies a les quals poden accedir les diferents formes de treball autònom. Són poques les mesures exclusives per als treballadors autònoms, atès que a la majoria poden accedir-hi també les persones que treballen pel seu compte en el marc d'una pime.

L'Institut Català de Finances disposa d'una línia específica, anomenada **ICF autònoms i comerços**, que es concreta en préstecs o lísings per finançar projectes d'inversió o circulant. Durant l'any 2015 s'han formalitzat 232 operacions per un import total de 13,3 milions d'euros, dades que suposen el 52,5% i el 50,4% menys que l'any 2014, respectivament.

L'ICF també afavoreix la concessió d'avals als treballadors autònoms, sovint conjuntament amb l'empresa Avalis de Catalunya, SGR. En concret, destaquen dues línies, **Avalis Emprèn** i una altra que avala el **préstec per adquirir una llicència de taxi,** en les quals la major part de les persones beneficiàries són persones físiques (sobretot en el cas de l'adquisició d'una llicència de taxi, on representen el 97,5%), tal com es pot observar a la taula 18.

L'import total dels avals formalitzats en la línia Emprèn ha passat de 2.085.683 euros el 2014 a 2.040.105 euros el 2015, el 2,2% menys. Si bé la davallada es concentra principalment entre els beneficiaris que són persones físiques (i per tant, treballadors autònoms), en passar d'1.750.850 euros a 994.950. En canvi, l'import avalat a persones jurídiques creix (passa de 334.833 euros a 1.045.155).

Els avals per adquirir una llicència de préstec creixen més del doble, tant en el cas de persones físiques com jurídiques: l'import total passa de 5.730.700 euros l'any 2014 a 13.975.500 euros l'any 2015.

6.2. MESURES DE FOMENT I PROMOCIÓ DIRIGIDES A ALTRES FORMES DE TREBALL AUTÒNOM

Promoció de la cultura emprenedora

Al llarg de l'any 2015 s'han dut a terme nombroses actuacions que incideixen tant en la decisió d'emprendre com en la gestació i el desenvolupament de la idea de negoci. També es poden incloure en aquesta tipologia les mesures dirigides a millorar el reconeixement i el suport social de les persones que emprenen. Ateses aquestes finalitats, el col·lectiu destinatari d'aquestes mesures és el treball autònom en sentit ampli així com altres persones que encara no han endegat una activitat per compte propi.

Entre la multitud d'actuacions dutes a terme, cal destacar la celebració d'esdeveniments generals, com ara el **Biz-Barcelona**, que compta amb cinc edicions, o el segon **Congrés Catalunya Emprèn**. Com a novetat, cal destacar que el Biz-Barcelona 2015 s'ha organitzat en dues àrees diferenciades, el "bizemprèn" i el "bizpimes".

Així mateix, en el marc del programa **Aracoop** s'han dut a terme diferents actuacions al llarg del territori català amb la finalitat de difondre el model d'empresa cooperativa i la seva relació amb el treball autònom. Aquest programa té diferents línies d'actuació en àmbits específics centrats en la creació, l'enfortiment i la visibilitat de les societats cooperatives. També preveu actuacions en l'àmbit de l'educació reglada i la formació, tal com es comenta més endavant.

D'altra banda, hi ha actuacions destinades a col·lectius concrets, com els joves. Un exemple són les subvencions per promoure **l'emprenedoria entre els joves** que es convoquen en el marc del Programa

de garantia juvenil,[26] creat per inserir laboralment els joves que hi participen. L'any 2015 s'han atorgat subvencions a set entitats per un import total de 483.727,14 euros i han beneficiat 107 persones.

Un altre exemple de mesura específica per als joves és el programa **Erasmus per a joves emprenedors**, implementat l'any 2009 per la Comissió Europea a iniciativa del Parlament Europeu. El programa proporciona als joves que volen emprendre un intercanvi internacional i el treball amb un empresari amb experiència en un altre Estat membre de la UE. Si bé encara no estan disponibles les dades relatives a l'any 2015, la Comissió Europea ha publicat els resultats d'una enquesta feta als participants que conclou que és una mesura que fomenta l'esperit emprenedor.[27] Així mateix, el 64% dels participants que van crear una empresa afirma que el programa ha contribuït de manera significativa a la decisió d'emprendre.

Els **premis** també contribueixen a reforçar el reconeixement social de les persones que emprenen i en el cas que tinguin una dotació econòmica, contribueixen en part a la sostenibilitat del projecte. Com a exemple de premis amb dotació econòmica es pot citar el Certamen Nacional de Joves Emprenedors, convocat anualment pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i al qual s'hi poden presentar joves que liderin projectes innovadors i viables, d'empreses ja constituïdes amb una antiguitat entre un i tres anys. S'han concedit deu premis amb un valor de 25.000 euros cadascun d'ells.[28]

Reducció de costos administratius i de gestió

La reducció dels costos administratius i de gestió és un dels objectius de la **Llei de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals**,[29] aprovada l'any 2015. L'objecte d'aquesta norma és fer efectiu el dret de la ciutadania, les empreses i els professionals d'accedir a l'exercici de l'activitat econòmica d'una manera àgil i eficient, al mateix temps que pretén impulsar l'activitat econòmica mitjançant la supressió o la reducció dels tràmits administratius de les empreses i els professionals per a iniciar una activitat econòmica.

La Llei regula de manera transversal el marc d'intervenció de les activitats econòmiques, afectant principalment l'inici i la modificació de les activitats de menys risc, les més habituals a Catalunya. Entre altres mesures, consolida la finestreta única empresarial (FUE) i el portal únic per a les empreses (Canal Empresa) com a instruments per facilitar l'activitat econòmica.

La implantació i difusió del contingut d'aquesta Llei és un dels principals objectius del **Pla FUE** aprovat per al període 2015-2017, que també pretén aprofundir i difondre el canvi del model de relació entre l'Administració i les empreses que impregna l'esperit de la citada Llei. Precisament el CTESC va recomanar impulsar aquest canvi de model de relació en l'informe sobre l'emprenedoria a Catalunya.[30]

Com ja s'ha dit, el Pla FUE també té per objectiu consolidar i incrementar el catàleg de tràmits de la FUE i alhora implantar-la al món local, atès que si bé el 83% dels municipis catalans hi estan adherits, representen un percentatge baix del total de la població (el 33%), per la qual cosa aquest és un dels principals àmbits de treball. Així mateix, el Pla vol consolidar i promoure el Canal Empresa, atès que la tramitació electrònica ha incrementat de manera important el darrer any: ha passat de representar el

[26] Ordre EMO/336/2015, de 29 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions destinades a promoure l'emprenedoria entre el col·lectiu de joves en el marc del Programa de garantia juvenil a Catalunya, i es fa pública la convocatòria per a l'any 2015. DOGC núm. 6991, de 05.11.2015.

[27] Eurochambres (2015). *5 years of Erasmus for Young Entrepreneurs*. Brussel·les: Comissió Europea. Consulta a http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/upload/Erasmus%20Entrepreneurs%20Anniversary%20Brochure.pdf

[28] Resolució de 30 de novembre de 2015, de l'Institut de la Joventut, per la qual es determina els adjudicataris del Certamen Nacional de Joves Emprenedors per a l'any 2015. BOE núm. 302, de 18.05.2015.

[29] Llei 16/2015, del 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica. DOGC núm. 6920, de 24.07.2015. Aquesta norma va ser dictaminada pel CTESC (Dictamen 32/2014).

[30] Garau, M. (ponent), Riudor, X. (dir.). *Informe sobre l'emprenedoria a Catalunya: activitat, educació i polítiques*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, 2014. Consulta a http://ctesc.gencat.cat/noticies/37955571.html

37% l'any 2014 al 69% del total dels tràmits realitzats el 2015, amb 394.800 tràmits en termes absoluts. L'any 2015 hi ha 31.147 empreses d'alta al Canal Empresa.

Una de les conseqüències d'aquestes actuacions és que l'any 2015 una empresa, des que fa el primer tràmit administratiu a la FUE, pot iniciar la seva activitat en 48 hores. Ara bé, l'inici d'activitat és immediat si la persona es dóna d'alta com a treballadora autònoma. Malgrat això, cal tenir en compte que l'inici d'activitat comporta també disposar de les llicències municipals que en cada població s'exigeixin, tal com es va constatar en el citat informe sobre l'emprenedoria a Catalunya elaborat pel CTESC.

En la mateixa línia i a escala estatal, cal tenir en compte el Reial decret 127/2015 que preveu la integració de determinats centres de finestreta única empresarial i la finestreta única de la Directiva de Serveis en els Punts d'Atenció a l'Emprenedor.[31] L'objectiu d'aquesta norma, aprovada en desenvolupament de la disposició addicional segona de la Llei 14/2013, és permetre l'existència d'una xarxa única d'oficines d'atenció als emprenedors, amb una sola denominació i marca.

També en desenvolupament de la Llei 14/2013, s'ha aprovat el reglament que regula les especificacions i condicions per a la utilització del Document Únic Electrònic per al cessament d'activitat i extinció de les societats de responsabilitat limitada i el cessament d'activitat de les empreses individuals.[32] Aquesta regulació es configura com un mecanisme de segona oportunitat, atès que permet utilitzar el Document Únic Electrònic no només per la constitució d'una societat, sinó també per finalitzar-ne l'activitat. Es considera que la tramitació electrònica (i per tant, més àgil) pot afavorir iniciatives encaminades a reemprendre.

La formació professional

La formació professional del col·lectiu de persones i formes que integren el treball autònom es concreta en diferents tipus de mesures: d'una banda, en aquelles encaminades a integrar la promoció de la iniciativa empresarial dins el sistema educatiu, de l'altra en la formació i readaptació professional dels autònoms i per últim, en la informació i l'assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'aquestes iniciatives.

Pel que fa a les mesures dirigides a integrar la promoció del treball autònom dins el sistema educatiu, cal tenir en compte que el col·lectiu destinatari d'aquest tipus d'actuacions és molt ampli, atès que es tracta d'una actuació d'abast general dins del sistema educatiu i afecta, per tant, l'alumnat, el professorat i els centres educatius. Una de les mesures endegades pel Departament d'Ensenyament és l'assignatura optativa a 3r d'ESO relacionada amb l'emprenedoria, que durant el curs 2015-2016 ha estat impartida a 8.341 alumnes de 538 centres públics titularitat del Departament.[33]

Així mateix, cal mencionar les accions de difusió del model d'empresa cooperativa i les accions de formació sobre el seu funcionament que es duen a terme en el marc del programa Aracoop, tant en l'educació secundària (ESO, batxillerat i cicles formatius) com en l'educació universitària. Una de les experiències amb més acollida és la creació i posada en funcionament d'una cooperativa per part dels alumnes.

D'altra banda, al llarg de l'any, nombroses institucions públiques o privades organitzen diferents accions formatives amb la finalitat de millorar les **aptituds i la capacitació professional** de les persones que treballen per compte propi. Aquestes accions les organitzen tot tipus d'entitats, tant ajuntaments o diputacions, com organitzacions empresarials o sindicals i s'estenen per tot el territori. La formació impartida comprèn diversos àmbits: competències de gestió empresarial, màrqueting, aspectes jurídics, comunicació, treball en xarxa, etc.

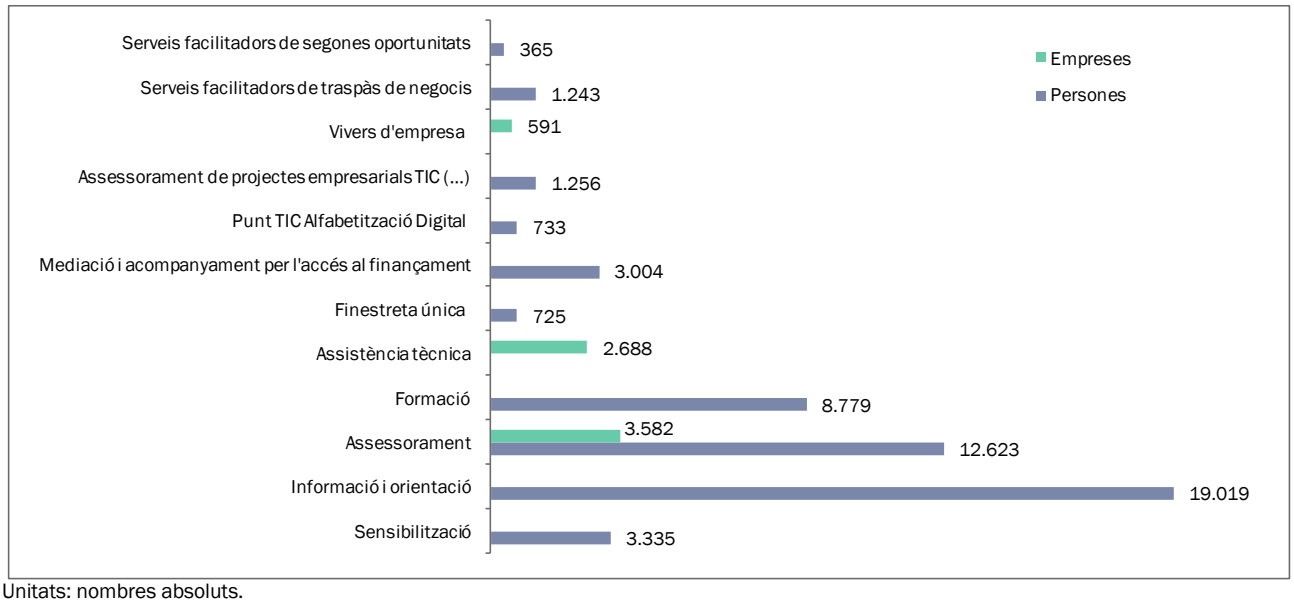
[31] Reial decret 127/2015, de 27 de febrer. BOE núm. 62, de 13.03.2015
[32] Reial decret 867/2015, de 2 d'octubre. BOE núm. 248, de 16.10.2015.
[33] No es disposa d'informació relativa als centres privats o públics de titularitat diferent del Departament d'Ensenyament.

Per últim, cal tenir en compte aquelles mesures dirigides a proporcionar **informació i assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials**. En aquesta categoria s'inclou un conjunt ampli de mesures destinades principalment a persones que treballen pel seu compte (adoptant diferents formes jurídiques), però també a persones que encara no han endegat una activitat econòmica i que per tant, se situen en una etapa anterior.

A Catalunya, la major part d'aquestes actuacions es duen a terme per entitats (públiques o privades) integrades en la Xarxa Emprèn, que alhora s'inclou en el **programa Catalunya Emprèn** de la Generalitat de Catalunya. Aquestes entitats presten serveis d'acompanyament i suport a les persones que volen constituir una empresa a Catalunya durant els tres primers anys de vida del negoci.

El gràfic següent conté el resum de les dades facilitades per l'Observatori del Treball i Model Productiu, amb el detall de les persones que han estat assessorades o han accedit a les actuacions desplegades durant l'any 2015, així com les empreses que també s'han beneficiat dels diferents serveis que presten les 130 entitats que integren la xarxa. Tal com s'observa al gràfic, la major part de les persones beneficiàries dels serveis han accedit a accions d'informació i orientació (el 37,2%), d'assessorament (el 24,7%) i formació (17,2%).

GRÀFIC 37. Accions realitzades en el marc del Programa Catalunya Emprèn. Catalunya, 2015

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Així mateix, cal tenir en compte que les entitats que integren la xarxa Catalunya Emprèn poden rebre una subvenció que es convoca amb l'objectiu últim de facilitar recursos i serveis de manera integral per a la creació d'empreses perquè les persones emprenedores puguin crear, consolidar la seva empresa i créixer.[34] L'any 2015 s'ha atorgat a 80 entitats un total de 4.477.638,22 euros, el 61,3% dels quals es concentra en entitats situades a la demarcació de Barcelona. La demarcació de Tarragona concentra el 16,4% de l'import atorgat, mentre que Girona i Lleida l'11,3% i l'11%, respectivament.

D'altra banda, cal fer menció específica als programes Embarca i Esprint, prestats per la **xarxa d'acceleradores *Start-up Catalonia*** i que també s'integren en el Programa Catalunya Emprèn. Les sis acceleradores que pertanyen a la xarxa proporcionen acompanyament i suport especialitzat a empreses amb un determinat perfil.

[34] Ordre EMO/374/2014, de 3 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions públiques destinades al finançament del Programa integral de foment de l'emprenedoria emmarcat en el programa Catalunya Emprèn, i es fa pública la convocatòria anticipada per a l'any 2015. DOGC núm. 6779, de 30.12.2014.

El pla **Embarca** ofereix acompanyament en les fases inicials de les empreses que tenen potencial de creixement. L'any 2015 s'han prestat aquests serveis a 75 empreses, que han creat 142 llocs de treball. La facturació d'aquestes empreses ha incrementat el 76% i s'han aixecat 1,3 milions d'euros de capital. En canvi, el pla **Esprint** pretén afavorir el creixement internacional de les *start-ups* catalanes, connectant-les amb aliats estratègics per consolidar el seu creixement i accelerar la seva transformació en multinacionals. Durant l'any 2015 han assessorat 20 empreses, que han creat 45 llocs de treball, han incrementat la facturació el 22% i han augmentat el capital el 128%.

L'accés a la xarxa d'acceleradores de vegades es fa per vies específiques amb un marcat contingut sectorial. Un exemple és el programa **Start DMC Tourism**, convocat per l'Agència Catalana de Turisme, la finalitat del qual és estimular la creació i consolidació de DMC's (Destination Management Companies) a Catalunya, amb l'objectiu d'incrementar l'oferta de productes turístics experiencials i la seva comercialització. Les iniciatives més ben valorades tenen l'opció d'incorporar-se a la xarxa d'acceleradores *Start-up Catalonia* i per tant, gaudir de l'assessorament vinculat al pla Embarca o al pla Esprint.

Ara bé, no totes les activitats econòmiques creixen i s'internacionalitzen, cal tenir en compte també aquelles que no tenen èxit o finalitzen la seva activitat per manca de relleu. Per tal d'afavorir una segona oportunitat a aquestes iniciatives, hi ha actuacions que fomenten la transmissió d'empreses. És l'exemple del programa **Reempresa**, que des de l'any 2013 ofereix aquests serveis. Segons les dades facilitades per l'Observatori del Treball i Model Productiu, l'any 2015 s'han transmès 325 empreses a Catalunya, que ha generat una inversió de 16.825.511 euros. Aquest mateix any el servei ha tingut 999 empreses cedents donades d'alta (inscrites per a ser transmeses) i 1.782 reemprenedors donats d'alta (és a dir, usuaris assessorats i formats per poder comprar una empresa). El total de processos que s'han iniciat ha estat 1.415.

Bonificacions i reduccions de les quotes a la Seguretat Social

Les diferents formes de treball autònom poden aplicar bonificacions i reduccions de les quotes a la SS en determinades situacions. Un exemple són les bonificacions associades al **contracte indefinit de suport als emprenedors**, que poden subscriure tant treballadors autònoms com pimes amb menys de 50 treballadors.

Tal com mostra la taula següent, el nombre de contractes indefinits de suport als emprenedors creix any rere any. Així mateix, el nombre d'homes contractats sota aquesta modalitat és més elevat que el de dones, si bé la proporció s'equipara lentament. El sector serveis també guanya pes en el total de contractes signats, de tal manera que l'any 2015 quatre de cada cinc contractes s'ubiquen en aquest sector d'activitat.

Cal destacar també com la gran majoria dels contractes que se signen no tenen cap mena de deducció fiscal associada (el 93,3%), fet que permet apuntar que l'ús d'aquesta modalitat contractual es deu més aviat a la seva configuració legal que a aquestes deduccions.

TAULA 12. Contractes indefinits de suport als emprenedors. Catalunya, 2012-2015

	2012		2013		2014		2015	
	Total	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys
Total	**15.918**	**6.951**	**32.664**	**12.678**	**55.709**	**21.405**	**87.523**	**33.330**
Sexe								
Homes	9.253	3.610	19.008	6.493	31.305	10.686	48.549	16.524

Dones	6.665	3.341	13.656	6.185	24.404	10.719	38.974	16.806
Sector d'activitat								
Agricultura	222	78	565	170	748	225	1.026	300
Indústria	2.055	723	4.205	1.246	6.665	1.931	9.738	2.803
Construcció	1.102	334	2.016	529	3.167	737	4.789	1.016
Serveis	12.539	5.816	25.878	10.733	45.129	18.512	71.970	29.211
Deduccions fiscals								
Amb	2.476	1.628	4.019	2.429	5.010	2.958	5.868	3.466
Sense	13.442	5.323	28.645	10.249	50.699	18.447	81.655	29.864

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

A banda de les bonificacions associades a aquesta modalitat contractual, cal tenir en compte també la línia B dels **ajuts** previstos en el marc Programa de garantia juvenil per promoure la **inserció laboral dels joves a través del treball autònom i l'economia social**. Aquesta subvenció es concedeix quan una persona autònoma o una entitat de l'economia social contracta laboralment una persona participant en el Programa de garantia juvenil per un mínim de sis mesos i un màxim de dotze. L'import de l'ajut es correspon al salari mínim interprofessional per a l'any 2015, d'acord amb la jornada legal de treball. Al llarg de l'any 2015 s'han concedit aquests ajuts a 19 persones autònomes (12 de les quals són dones) i a 73 entitats integrants de l'economia social. El nombre total de joves contractats és de 91 (54 homes i 37 dones).

De manera paral·lela, hi ha ajuts públics destinats a altres formes de treball autònom en el cas que incorporin nous treballadors. És el cas de les subvencions basades en la **incorporació de socis o sòcies treballadors/ores o socis o sòcies de treball en una cooperativa o una societat laboral**, si es tracta de persones en situació d'atur o de persones que ja estaven vinculades a l'empresa amb un contracte de treball de caràcter fix o temporal.[35]

L'import total atorgat per aquest concepte l'any 2015 és d'1.147.499,48 euros i ha facilitat la incorporació de 283 socis, dels quals 109 són dones i 174 homes. Si bé les dones representen el 38,5% de les persones incorporades, la subvenció associada a aquestes incorporacions representa el 48,1% del total (551.515,62 euros).

Suport econòmic

Les diferents formes en què es concreta el treball autònom poden necessitar suport econòmic tant a l'inici de la seva activitat com en fases més avançades. Generalment es considera que la fase inicial inclou els dos o tres primers anys d'activitat i que la fase de consolidació s'inicia a partir d'aquest moment. L'anàlisi de les mesures de suport econòmic s'estructura a partir d'aquest criteri temporal i comprèn tant préstecs en condicions preferents, com garanties, subvencions i avals financers.

Entre les principals línies de **suport econòmic a l'inici de l'activitat** cal tenir en compte les que convoquen anualment l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), l'Empresa Nacional d'Innovació (ENISA), l'ICF i l'empresa pública Avalis de Catalunya.

La taula següent conté les principals dades de l'execució a Catalunya de les línies de finançament de l'ICO a les que poden accedir les diferents formes en què es concreta el treball autònom. Malgrat

[35] Ordre EMO/212/2015, de 8 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions per a la incorporació de socis o sòcies treballadors/ores o socis o sòcies de treball en cooperatives i societats laborals, i es fa pública la convocatòria per a l'any 2015. DOGC núm. 6916, de 20.07.2015.

l'increment registrat en totes les línies l'any 2014, l'any 2015 tant el nombre d'operacions com l'import dels crèdits s'ha reduït a més de la meitat. La línia ICO Empreses i emprenedors concentra més del 70% de les actuacions.

TAULA 13. Import dels crèdits i operacions tancades de les línies de ICO. Catalunya, 2012-2015

	2012		2013		2014		2015		Total	
	Import	Operacions	Import	Operacions	Import	Operacions	Import	Operacions	Import	Operacions
Total	**2.105,0**	**32.738**	**2.793,6**	**40.507**	**4.241,2**	**61.977**	**1.532,3**	**28.815**	**10.672,1**	**164.037**
ICO Inversió[1]	796,0	12.648	-	-	-	-	-	-	796,0	12.648
ICO Liquiditat[1]	1.206,3	18.601	-	-	-	-	-	-	1.206,3	18.601
ICO Empreses i emprenedors	30,7	1.077	2.458,3	37.156	3.207,0	46.528	1.112,9	21.102	6.808,9	105.863
ICO Exportadors	0,0	1	265,0	2.924	948,6	14.969	394,5	7.589	1.608,1	25.483
ICO Garantia / SGR	14,7	147	20,5	164	21,9	183	9,5	83	66,6	577
ICO Internacional	40,4	96	45,2	182	58,1	185	15,5	41	159,2	504
Resta línies	17,0	168	4,5	81	5,6	112	0,0	0	27,1	361

Unitats: import en milions d'euros i operacions en nombres absoluts.
Nota: a partir de l'any 2013, les línies ICO Inversió, ICO Liquiditat, ICO Emprenedors i ICO Rehabilitació d'habitatges deixen d'estar operatives. Les operacions que es finançaven a través d'aquestes línies passen a ser finançades en el marc de la línia ICO Empreses i emprenedors.
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

ENISA convoca cada any diferents línies de finançament per ajudar els treballadors autònoms i les pimes a fer front a les seves necessitats econòmiques. Tal com reflecteix la taula següent, l'any que es van concedir un import més elevat d'ajuts és el 2013. A partir de l'any 2014 davallen els imports i els projectes finançats, possiblement motivat pel fet que a partir d'aquest any aquestes línies deixen d'ésser cofinançades pels fons estructurals europeus (en concret, pel FEDER).

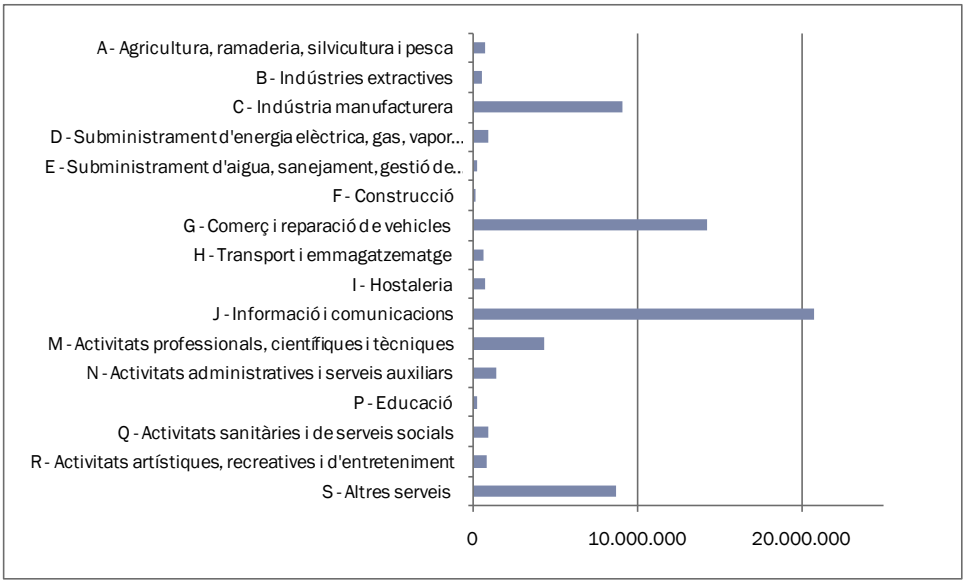
TAULA 14. Import dels préstecs i nombre de projectes finançats per ENISA. Catalunya, 2012-2015

	2012		2013		2014[1]		2015[1]	
	Import préstec	Projectes	Import préstec	Projectes	Import préstec	Projectes	Import préstec	Projectes
Total	**5.922.490**	**37**	**21.879.750**	**187**	**20.440.000**	**166**	**15.580.000**	**117**
Agenda Digital	-	-	75.000	1	-	-	1.330.000	7
EBT	1.897.000	8	7.030.000	34	6.700.000	39	3.575.000	27
JOV - E	940.000	16	5.274.000	100	3.605.000	65	1.035.000	19
PYME	3.085.490	13	9.500.750	52	10.135.000	62	9.640.000	64

Unitats: imports en euros i número de projectes en nombres absoluts.
Nota: a partir del 2014 els programes no reben finançament dels fons europeus (FEDER).
Font: elaboració pròpia a partir d'ENISA.

Per al període de temps analitzat, la branca d'activitat amb un major pes sobre el total de projectes finançats és la d'informació i comunicacions (32,6%), seguida pel comerç i la reparació de vehicles (22,3%) i la indústria manufacturera (14,2%).

GRÀFIC 38. Import dels préstecs finançats per ENISA per sector d'activitat. Catalunya, 2012-2015

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir d'ENISA.

De manera paral·lela a aquestes línies estatals, cal tenir en compte els productes financers de l'ICF que la taula següent resumeix. La pràctica totalitat de les persones que obtenen aquests productes (el 97%), són pimes o emprenedors que facturen menys de 50 milions d'euros a l'any. Precisament, la línia que concentra un major nombre d'operacions finançades cada any (també el 2015) és la destinada a autònoms i comerços, ja comentada en l'apartat anterior en analitzar les mesures específiques pels treballadors autònoms.

TAULA 15. Productes financers de l'ICF. Catalunya, 2012-2015

	2012		2013		2014		2015	
	Operacions formalitzades	Import	Operacions formalitzades	Import	Operacions formalitzades	Import	Operacions formalitzades	Import
Préstecs mediació								
ICF Crèdit[1] / Autònoms i comerços[2]	2.148	165,2	177	19,0	488	26,8	232	13,3
Microcrèdits	45	0,4	50	0,5	26	0,3	38	2,3
Préstecs directes								
Economia social i emprenedoria	-	-	21	3,2	9	1,2	15	2,8
Cultura	-	-	23	5,7	37	5,5	49	4,9
Agroalimentari i primari	-	-	123	19,4	n.d.	n.d.	23	4,1
Turisme	-	-	5	0,5	n.d.	n.d.	2	0,8
Préstecs participatius *Business Angels*	12	1,7	12	1,3	10	4,1	17	2,8

Unitats: nombres absoluts i imports en milions d'euros.
(1) A partir de l'any 2013 no es convoca la línia ICF Crèdit.
(2) Línia comentada en l'apartat anterior.
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICF.

D'altra banda, cal tenir en compte els avals que presta l'ICF, de manera independent o conjunta amb l'empresa Avalis de Catalunya, SGR. La taula següent conté les principals magnituds de les línies d'Avalis. L'any 2015 davalla tant el nombre d'operacions fetes i com el seu volum. La majoria dels avals els subscriuen persones jurídiques (el 78,6%). Entre les persones físiques, hi ha més homes que dones.

TAULA 16. Principals magnituds de les línies d'Avalis de Catalunya, SGR. Catalunya, 2013-2015

	2013			2014			2015		
	Persona Jurídica	Persona física		Persona Jurídica	Persona física		Persona Jurídica	Persona física	
		Homes	Dones		Homes	Dones		Homes	Dones
Per volum de formalitzat									
Cooperatives	50.000	0	0	1.018.388	0	0	1.098.685	0	0
Emprèn[1]	332.000	97.500	139.000	334.833	1.433.015	317.835	1.045.155	815.750	179.200
Circulant	33.727.233	266.473	20.000	66.566.434	488.800	40.000	69.334.310	357.000	21.262
Adquisició llicència taxi[1]	0	4.286.540	0	60.000	5.322.700	348.000	250.000	13.609.450	116.100
Resta	39.184.423	805.251	185.500	53.655.815	1.611.534	232.000	46.499.586	1.213.436	464.600
Per núm. d'operacions									
Cooperatives	2	0	0	6	0	0	4	0	0
Emprèn[1]	6	3	3	6	18	7	23	14	4
Circulant	220	7	1	485	10	2	508	5	2
Adquisició llicència taxi[1]	0	52	0	1	47	3	3	114	1
Resta	366	16	3	648	22	3	740	20	9
Avals per núm. de titulars	355	75	7	607	97	15	622	153	16

Unitats: imports en euros i nombres absoluts.
Nota: línies comentades en l'apartat anterior atès que van dirigides principalment als treballadors autònoms.
Font: Avalis de Catalunya, SGR.

A més d'aquests ajuts cal mencionar els programes d'ACCIÓ per tal de facilitar i millorar l'accés de les empreses catalanes al finançament empresarial. En aquest sentit, el **Servei d'Assessorament Financer** d'ACCIÓ proporciona a les empreses instruments per ajudar-les a diversificar les seves fonts de finançament.[36] Així mateix, cal tenir en compte el programa **Xarxa d'Inversors Privats**, concebuda com un punt de trobada de diferents inversos i que afavoreix multiplicar les opcions de recerca de recursos. El programa compta amb 11 xarxes certificades, 1.890 inversors inscrits i 1.097 inversors actius. Durant l'any 2015 s'han atès 3.667 projectes, el 29% dels quals s'ha presentat a inversors. Al final, 665 projectes s'han presentat a 96 fòrums d'inversió. L'any 2015 s'han tancat 78 operacions per un import superior als 17,4 milions d'euros.

Les mesures comentades conviuen també amb altres programes d'abast més específic i amb un objectiu concret. Un exemple són els ajuts en forma de garantia de **préstecs participatius per a empreses jo-**

[36] Durant l'any 2015 s'han atès 147 empreses a les quals s'ha recomanat més de 450 proveïdors de finançament, que ha permès obtenir més de 2,5 milions d'euros de finançament. Així mateix, aquest servei compta amb una cartera de 148 proveïdors de finançament.

ves i innovadores sorgides de la recerca (MERCAT),[37] que convoca la Secretaria d'Universitats i Recerca en el marc del Programa Indústria del Coneixement i que està vinculat també amb l'estratègia d'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT). Segons les dades facilitades per la Secretaria d'Universitats i Recerca, l'any 2015 s'han atorgat tres garanties per un import total de 400.000 euros a tres empreses (societats limitades). Aquestes empreses no van sortir d'un únic centre de recerca sinó que són resultat de aliances entre universitats amb centres, entre hospitals o entre centres i altres empreses.

Com ja s'ha comentat anteriorment, les mesures de suport econòmic també poden centrar-se en la **fase de consolidació i creixement de l'activitat**, si bé els instruments acostumen a ser els mateixos i sovint les entitats que els faciliten, també les mateixes. A més, cal tenir en compte que la majoria de les mesures incloses en aquesta categoria acostumen a anar dirigides a les formes treball autònom en forma societària, atès que en trobar-se en una fase consolidada i de creixement en la majoria de casos les persones treballadores autònomes han canviat la seva estructura empresarial i han adoptat una forma societària mercantil.

En aquest sentit, es poden considerar classificables en aquest apartat algunes de les mesures d'ACCIÓ ja comentades,[38] així com d'altres que es focalitzen en la internacionalització i la captació d'inversions. Un exemple és el programa **GR Pime**, orientat a reforçar i consolidar el posicionament de les pimes, a través d'un itinerari que a curt termini les permeti afrontar processos d'innovació i internacionalització. Així mateix, el programa **Inversió directa a l'exterior** té per finalitat afavorir la inversió permanent a l'exterior de les empreses participants.

La taula següent conté també les dades del programa **Internacionalització agrupada**, dirigit a empreses de sectors estratègics que col·laboren executant un pla d'actuació de llarga durada, per millorar la seva competitivitat gràcies a la internacionalització conjunta dels seus productes o serveis. Per últim, cal tenir en compte el programa anomenat **Cupons per a la internacionalització**, que permet a les empreses iniciar o consolidar les primeres etapes de la seva internacionalització.

TAULA 17. Principals indicadors dels programes d'ACCIÓ de suport econòmic al creixement i la consolidació. Catalunya, 2015

	Projectes presentats	Projectes aprovats	Ajut	Inversió generada
GR Pime	66	30	0,21	0,25
Inversió directa a l'exterior	45	38	0,50	8,10
Internacionalització agrupada	n.d.	11	0,23	0,55
Cupons a la internacionalització	291	205	0,60	0,80

Unitats: valors absoluts i imports en milions d'euros.
Font: ACCIÓ.

A banda cal també tenir en compte el **Programa emprenedoria corporativa**,[39] que intenta facilitar l'accés al crèdit de les empreses catalanes, sobretot les de menys dimensió mitjançant la concessió de préstecs participatius en condicions preferents de garanties, en co-inversió amb ampliacions de capital mitjançant aportacions dineràries per part d'inversors corporatius. Durant l'any 2015 ACCIÓ ha concedit dos préstecs.

[37] Resolució ECO/1811/2015, de 28 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores i s'obre la convocatòria d'ajuts en forma de garantia de préstecs participatius per a empreses joves i innovadores sorgides de la recerca (MERCAT). DOGC núm. 6927, de 04.08.2015.
[38] En la mateixa línia algunes línies de finançament de l'ICO (com la Garantia SGR) també poden classificar-se en aquest apartat.
[39] Ordre EMO/144/2015, de 12 de maig, per la qual s'aproven les bases reguladores i es fa pública la convocatòria de la línia d'ajuts en forma de garantia per al finançament d'empreses participants en projectes d'emprenedoria corporativa mitjançant préstecs participatius de coinversió. DOGC núm. 6876, de 21.05.2015.

Amb una finalitat similar se situa la **Línia Capitalcoop 2015**,[40] projecte pilot de treball cooperatiu entre el sector de l'economia cooperativa, les institucions públiques i les entitats financeres i/o de garantia recíproca, que suma vies complementàries en l'àmbit financer per tal d'aportar liquiditat i capitalització a les empreses d'economia social i cooperativa. Aquest programa dóna continuïtat al Programa aracoop iniciat l'any 2013.

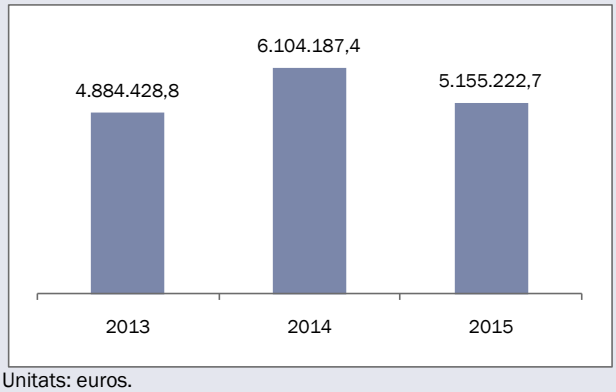
Els beneficiaris de les subvencions són tant persones jurídiques com físiques que fan aportacions al capital social de l'empresa, incloent-hi les que s'incorporen com a socis/sòcies a una cooperativa o una societat laboral, o aquells socis o sòcies que hagin fet una nova aportació al capital social, sempre que aquesta aportació no sigui retribuïda. L'any 2015 s'han atorgat 181 ajuts (8 a cooperatives i 173 a persones físiques) per un import total de 386.402,87 euros.

Les mesures de suport econòmic a la consolidació de les activitats econòmiques també poden tenir caràcter sectorial, com ara les subvencions que convoca des de l'any 2013 el **Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya**. Aquestes ajudes s'estructuren en tres programes diferents, el primer dels quals busca promoure la participació en fires i salons d'àmbit professional, el segon intenta afavorir la creació de l'eCommerce de l'establiment de venda presencial i el tercer dóna suport a la transmissió d'empreses de comerç, serveis, artesania i moda en funcionament.

Tal com s'observa en els gràfics següents, l'any 2015 davalla tant l'import atorgat com el nombre de persones beneficiàries de les subvencions. El segon gràfic permet observar també com la majoria de les persones beneficiàries són jurídiques, si bé la seva importància relativa decreix d'any en any, en passar del 84,7% el 2013, al 78% el 2014 i al 68% el 2015. Paral·lelament, creix la importància relativa de les persones físiques com a col·lectiu beneficiari d'aquests ajuts. D'entre aquestes, les dones representen més del 60% els tres anys.

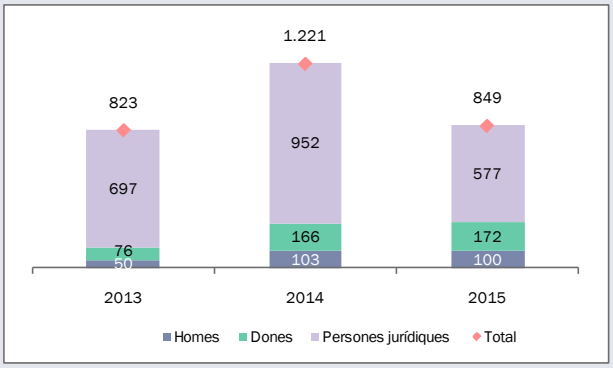
GRÀFIC 39. Subvencions en l'àmbit del comerç, dels serveis, l'artesania i la moda. Catalunya, 2013-2015

Import atorgat

Unitats: euros.
Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Coneixement.

Persones beneficiàries per naturalesa jurídica

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Coneixement.

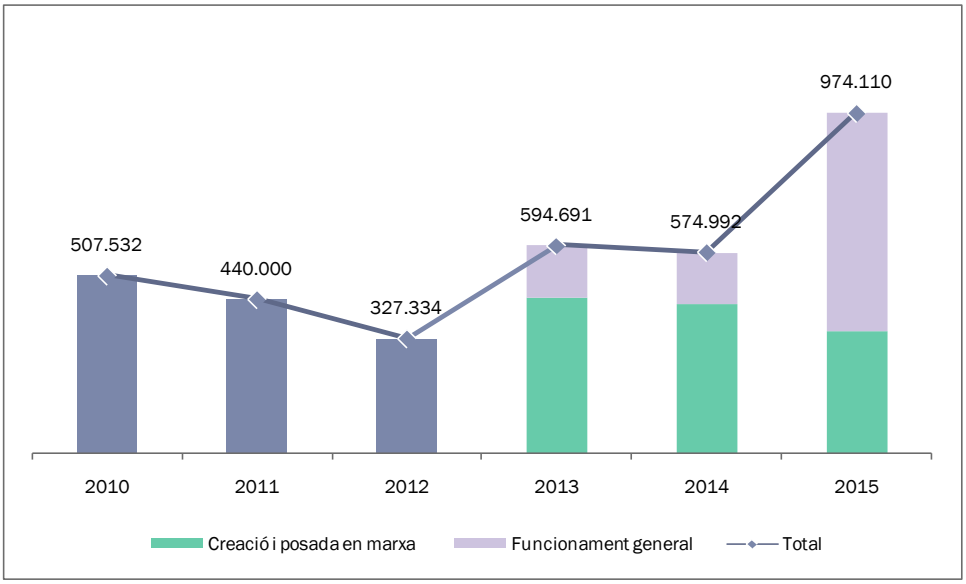
Per últim, cal tenir en compte les ajudes a les **xarxes d'inversors privats** i que convoca des de l'any 2010 el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme. Tal com s'observa en el gràfic següent, a partir de l'any 2013 es divideix el programa en dues línies: la primera destinada a finançar la creació i posada en marxa de les xarxes i la segona destinada a finançar-ne el seu funcionament. Mentre el 2013 i el 2014 la majoria d'ajudes es focalitzaven en la creació de les xarxes (el 74%), l'any 2015 s'inverteix aquesta

[40] Ordre EMO/269/2015, de 27 de juliol, per la qual s'estableixen les bases reguladores de la concessió de subvencions sobre préstecs destinats a capitalitzar les cooperatives i les societats laborals i es fa pública la convocatòria per a la Línia Capitalcoop 2015. DOGC núm. 6947, d'01.09.2016.

situació, atès que les ajudes per finançar el funcionament d'aquestes xarxes concentren el 64,1% del total (624.110 euros), fet que reflecteix una aposta per la seva consolidació.

D'altra banda, l'any 2015 es registra un increment elevat de l'import de les ajudes (del 69,4% respecte el 2014), acompanyat també d'un augment del nombre de projectes finançats, que passen de 23 a 30. Cal tenir en compte que els anys anteriors es finançaven al voltant de 20 projectes per any.

GRÀFIC 40. Import de les ajudes per a les xarxes d'inversors privats. Espanya, 2010-2015

Unitats: euros.
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

7. NOVETATS NORMATIVES DEL RÈGIM DEL TREBALL AUTÒNOM

Amb caràcter previ a l'anàlisi concreta de les mesures aprovades enguany en relació amb el treball autònom, s'ha de destacar l'aprovació d'un nou text refós de la Llei General de Seguretat Social[41] que inclou un títol que recull la regulació del règim especial dels treballadors autònoms, fins ara dispersa en diverses normes. També s'incorpora al text refós el sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms regulat a la Llei 32/2010, que queda derogada.[42]

Cal destacar també els canvis sistemàtics introduïts per la Llei 31/2015 en matèria d'autoocupació i per la qual s'adopten mesures de foment i promoció del treball autònom i de l'economia social.[43] Aquesta norma sistematitza els incentius al treball autònom i a l'economia social i els regula per separat. Pel que fa als incentius al treball autònom, la Llei 31/2015 té la voluntat d'ordenar i sistematitzar el conjunt d'incentius a l'autoocupació, ampliar els incentius existents i posar en marxa noves mesures. Amb aquest objectiu, modifica la Llei 20/2007 per la qual s'aprova l'estatut del treball autònom (LETA) i s'hi introdueix un nou capítol que recull incentius fins aquell moment dispersos en normes diverses.[44] Així mateix, modifica la Llei 5/2011 d'economia social[45] per, entre d'altres, incloure-hi les mesures de capitalització de la prestació d'atur i bonificació en contractes d'interinitat per a subjectes de l'economia social.

L'anàlisi del contingut de les novetats normatives de l'any 2015 s'ha ordenat atesa la seva temàtica, independentment de la llei que les hagi aprovat.

7.1. SEGURETAT SOCIAL. INCENTIUS

A banda del desplegament que cada any es fa de les normes de cotització incloses a la llei estatal de pressupostos generals,[46] l'any 2015 s'han aprovat els incentius següents:

Bonificació cost zero

Entre les mesures que conté la Llei de segona oportunitat,[47] s'afegeix a la LETA l'anomenada bonificació cost zero que, en el camí d'equiparar a poc a poc els drets dels treballadors autònoms amb els dels treballadors per compte d'altre, s'aplica a supòsits en què el professional autònom hagi d'atendre obligacions familiars que puguin influir en la seva activitat.

L'objectiu és, per tant, afavorir la conciliació de la vida familiar i professional dels treballadors autònoms en els supòsits següents:

- Cura de menors de set anys a càrrec

41 Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei General de Seguretat Social. BOE núm. 261, de 31.10.2015.

42 La Llei 32/2010 per la que s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms queda derogada excepte les disposicions addicionals desena i onzena.

43 Llei 31/2015, de 9 de setembre, per la qual es modifica i s'actualitza la normativa en matèria d'autoocupació i s'adopten mesures de foment i promoció del treball autònom i de l'economia social. BOE núm. 217, de 10.09.2015. Entra en vigor el 10.10.2015.

44 S'introdueix un nou capítol, el capítol II, en el títol V de la Llei 20/2007 de l'estatut del treball autònom (BOE núm. 166 de 12.07.2007) i es deroguen les normes disperses existents fins aquest moment.

45 Llei 5/2011 d'economia social, BOE núm. 76, de 30.03.2011

46 Ordre ESS/86/2015, de 30 de gener, per la qual es despleguen les normes legals de cotització a la Seguretat Social, atur, protecció per cessament d'activitat, Fons de Garantia Salarial i formació professional, que conté la Llei 36/2014, de 26 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2015. BOE núm. 27 de 31.01.2015.

47 Llei 25/2015, de 28 de juliol, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de la càrrega financera i altres mesures d'ordre social (BOE núm. 180, de 29.07.2015) procedent del Reial decret llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social. BOE núm. 51, de 28.02.2015.

- Cura d'un familiar, per consanguinitat o afinitat fins al segon grau inclòs, en situació de dependència degudament acreditada.

- Cura d'un familiar, per consanguinitat o afinitat fins al segon grau inclòs, amb paràlisi cerebral, malaltia mental o discapacitat intel·lectual amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 33% o una discapacitat física o sensorial amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 65%, degudament acreditada, sempre que l'esmentat familiar no faci una activitat retribuïda.

La bonificació està condicionada a la permanència en alta al règim especial de treballadors autònoms (RETA) i a la contractació d'un treballador, a temps complet o parcial. Quant al contracte, aquest ha de mantenir-se durant el període que es gaudeixi la bonificació i, com a mínim, tres mesos des de la data inicial d'aplicació de la bonificació. Quant a l'alta al RETA, el treballador autònom ha de mantenir-se en alta no només mentre duri la bonificació, sinó també durant els sis mesos següents al venciment del termini.

Acollir-se a aquesta mesura requereix no tenir treballadors contractats en els dotze mesos anteriors i posteriors a l'inici de l'aplicació de la bonificació.

La bonificació, per un termini de fins a dotze mesos, és del 100% de la quota d'autònoms per contingències comunes que resulti d'aplicar el tipus de cotització mínim vigent en cada moment en el RETA a la base mitjana que tingués el treballador en els dotze mesos anteriors. La bonificació serà del 50% en el cas que el contracte, que no pot fer-se per una jornada inferior al 50% de la jornada d'un treballador a temps complet comparable, es faci a temps parcial.

La bonificació és compatible amb la resta d'incentius a la contractació per compte d'altre que existeixin.

Tarifa plana

La Llei 31/2015 modifica l'anomenada tarifa plana, la reducció temporal de la quota de Seguretat Social per als nous autònoms introduïda l'any 2013.[48] Enfront de la quota mínima, que per a l'any 2015 és de 259,13 € mensuals,[49] s'estableix una tarifa per trams semestrals per als treballadors autònoms que causin alta inicial o que no haguessin estat en alta els darrers cinc anys.

Els sis primers mesos, la quota és de 50 € per contingències comunes en cas d'optar per la base mínima o bé es redueix el 80% la quota si s'opta per una base superior. Els sis mesos següents la reducció serà del 50% de la quota mínima i els sis següents del 30%. Els menors de trenta anys (trenta-cinc si són dones) podran aplicar una bonificació addicional del 30% els dotze mesos següents, arribant per tant a una durada màxima de trenta mesos.[50]

Aquest benefici és aplicable als socis de societats laborals i als socis treballadors de cooperatives de treball associat. Cal destacar també com a novetat que aquesta tarifa plana serà aplicable en el cas que els beneficiaris d'aquesta mesura contractin treballadors per compte d'altre.

[48] Es va aprovar en la Llei 11/2013 de mesures de suport a l'emprenedor i d'estímul del creixement i de la creació d'ocupació, procedent del Reial decret llei 4/2013.

[49] Per al 2015, la base mínima és de 884,40 € i el tipus (inclosa la IT), el 29,30%.

[50] Si bé l'objectiu de les bonificacions i les reduccions és el mateix, és a dir, disminuir la cotització, cal diferenciar entre ambdós supòsits. Les bonificacions es financen a càrrec del pressupost del Servei Públic d'Ocupació Estatal mentre que les reduccions van a càrrec del pressupost de la Seguretat Social.

S'amplia fins a cinc anys la durada de la tarifa plana especialment protegida, que es fa extensible a autònoms víctimes del terrorisme i víctimes de violència de gènere.[51]

Familiars col·laboradors

La Llei 31/2015 afegeix sis mesos a la durada de la bonificació per altes de familiars col·laboradors, que pot arribar, per tant, als vint-i-quatre mesos. La bonificació dels mesos addicionals passa a ser del 25% en lloc del 50% que s'aplica als divuit mesos inicials. S'estableix com a requisit no haver treballat amb l'autònom els cinc anys anteriors.[52]

Pel que fa a la reducció de quotes en favor de familiars del titular d'una explotació agrària, la Llei 31/2015 assenyala que és incompatible amb la tarifa plana especialment protegida. També especifica que la reducció és aplicable al cònjuge que es constitueixi en titular de l'explotació agrària en règim de titularitat compartida. En el cas que ja gaudís de la reducció, la continuarà percebent fins que s'extingeixi.

Bonificació per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i durant la lactància natural, adopció i acolliment

La Llei 31/2015 incorpora una bonificació del 100% de la quota que resulti d'aplicar el tipus corresponent a la base mínima o fixa que correspongui durant la substitució dels treballadors autònoms de baixa per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs o durant la lactància natural, adopció i acolliment. La bonificació resulta d'aplicació mentre coincideixin en el temps la suspensió de l'activitat per aquestes causes i el contracte d'interinitat subscrit amb una persona aturada.

7.2. TRADE

Per facilitar la conciliació de la vida laboral i familiar dels treballadors autònoms econòmicament dependents (TRADE), la Llei 31/2015 admet que contractin un treballador al seu servei en els supòsits següents: descans per risc durant l'embaràs o la lactància natural d'un menor de nou mesos; descans per maternitat, paternitat, adopció o acolliment preadoptiu o permanent i cura d'un menor de set anys al seu càrrec o d'una persona en situació de dependència o un familiar amb discapacitat igual o superior al 33%.

Només es pot contractar un treballador, encara que concorrin simultàniament dos o més dels supòsits previstos. No obstant això, finalitzada la causa que origina la contractació, el TRADE podria fer un nou contracte si persisteix algun dels supòsits i transcorri un període mínim de dotze mesos, excepte que es tracti dels supòsits de risc o descansos per maternitat, paternitat, adopció o acolliment.

Es modifica un dels trets que definien els TRADE, no tenir treballadors contractats, amb l'objectiu d'evitar que en els supòsits descrits el client consideri que existeix una causa justificada per resoldre el contracte amb el TRADE.[53]

En els supòsits de cura d'un menor o de persona en situació de dependència o familiar discapacitat, la jornada del contracte de treball ha de ser equivalent a la reducció de l'activitat del treballador autònom,

[51] Els dotze primers mesos la quota per contingències comunes és de 50 € si opten per cotitzar per la base mínima o bé s'aplica una reducció del 50% si s'opta per una base superior. Els sis mesos següents es poden reduir el 50% de la quota mínima, fins a quaranta-vuit mesos.

[52] La bonificació s'aplica al cònjuge i familiars de treballadors autònoms per consanguinitat o afinitat fins el segon grau inclòs, o per adopció, que s'incorporin al RETA, en el qual no hagin estat donats d'alta els darrers cinc anys i hi col·laborin fent treballs en l'activitat de què es tracti. S'aplica també a la persona lligada de forma estable a l'autònom per una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, una vegada es reguli l'abast de l'enquadrament de la parella de fet del treballador autònom.

[53] En conseqüència, els supòsits de maternitat, paternitat, adopció o acolliment, i risc durant l'embaràs i la lactància natural d'un menor de nou mesos s'exclouen expressament de la possibilitat que el client del TRADE extingeixi el contracte sempre i quan aquest mantingui l'activitat contractant un treballador per compte d'altre.

sense que pugui superar el 75% d'una jornada a temps complet comparable en còmput anual. En aquests supòsits concrets, la durada està vinculada a la cura, amb una durada màxima de dotze mesos.

Aquesta contractació es beneficia de la bonificació cost zero incorporada per la Llei de segona oportunitat que ja ha estat analitzada.

7.3. COMPATIBILITAT DE L'ACTIVITAT PER COMPTE PROPI AMB LA PRESTACIÓ D'ATUR

La Llei 31/2015 amplia la possibilitat de compatibilitzar la prestació d'atur amb l'alta en el RETA o en el règim de treballadors del mar (REM) atès que s'elimina el requisit d'edat de la regulació anterior que restringia aquesta possibilitat als menors de trenta anys.

Es prenen, però, precaucions per evitar un ús fraudulent d'aquesta mesura. Així, queden excloses les persones l'última ocupació de les quals hagi estat per compte propi i les que hagin fet ús d'aquest dret o obtingut el pagament únic els vint-i-quatre mesos anteriors o els que, com a treballadors autònoms, subscriguin un contracte amb l'empresa per a la que hagués prestat serveis per compte d'altre amb caràcter immediatament anterior o amb una empresa del mateix grup empresarial que aquella.

Si després del cessament en l'ocupació per compte propi el treballador té dret a la protecció per cessament d'activitat, pot optar entre percebre-la o reobrir el dret a la protecció per desocupació suspesa. Quan el treballador opti per la prestació anterior, les cotitzacions que va generar la prestació per la qual no va optar no es poden computar per al reconeixement d'un dret posterior.

Aquestes previsions són aplicables als perceptors de la prestació per desocupació que s'incorporin com a socis de societats laborals de nova creació o socis treballadors de cooperatives de treball associat de nova creació que estiguin enquadrats en el règim especial de la Seguretat Social que correspongui per raó de la seva activitat per compte propi.

D'altra banda, es modifica també la regulació de la suspensió i l'extinció de la prestació d'atur. En la regulació anterior, una de les causes de suspensió de la prestació d'atur era fer una feina per compte propi d'una durada inferior a vint-i-quatre mesos o bé de seixanta mesos en el cas dels menors de trenta anys. En el cas d'una durada igual o superior a vint-i-quatre o seixanta mesos, en funció de l'edat, es produïa l'extinció de la prestació. La modificació introduïda per la Llei 31/2015 elimina tant la distinció per edat com el límit dels vint-i-quatre mesos, de manera que, qualsevol que sigui l'edat de l'interessat, la prestació se suspèn mentre es faci una feina per compte propi de durada inferior a seixanta mesos que causi alta al RETA o al règim especial de treballadors del mar (REM) i s'extingeix si la durada és igual o superior.

La recuperació de la prestació d'atur passa per acreditar que ha finalitzat la causa de la suspensió i que aquesta constitueix inscripció com a demandant d'ocupació i que, si la represa es produeix passats vint-i-quatre mesos, el cessament de l'activitat per compte propi té el seu origen en causes econòmiques, productives, de força major, pèrdua de llicència administrativa, violència de gènere, divorci o separació matrimonial, cessament involuntari en el càrrec de conseller o administrador d'una societat o en la prestació de serveis a aquesta i extinció del contracte subscrit entre el TRADE i el seu client.[54]

[54] L'article 271 del Reial decret legislatiu 8/2015 pel que s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social en preveu el desenvolupament reglamentari.

7.4. PAGAMENT ÚNIC DE LA PRESTACIÓ D'ATUR

La Llei 31/2015 introdueix diverses novetats en relació amb el pagament únic de la prestació d'atur.[55]

En primer lloc, elimina el límit d'edat que restringia la possibilitat de sol·licitar el pagament únic del 100% de la prestació d'atur als homes de fins a trenta anys, les dones de fins a trenta-cinc anys i les persones amb una discapacitat del 33% o superior. En la resta de casos, el pagament únic es limitava al 60% de la prestació d'atur.

En segon lloc, per al supòsit que la capitalització es destini a constituir-se com a treballadors autònoms, es matisa l'excepció que afecta els TRADE. D'una banda, aquesta excepció es limita atès que se circumscriu als casos en què el vincle contractual amb l'empresa que esdevé client principal fos immediatament anterior a la situació legal d'atur. D'altra banda, l'excepció s'amplia als supòsits en què el vincle contractual previ es tingués amb societats del mateix grup empresarial al que pertany la societat client principal.

En tercer lloc, per al supòsit que la capitalització es destini a l'aportació a una entitat mercantil, s'especifica que se n'haurà de posseir el control efectiu i que l'activitat que s'hi desenvolupi estigui enquadrada en el RETA o el REM com a treballador per compte propi. Així mateix, l'excepció en cas de vincles previs es matisa com s'ha vist en el supòsit del pagament únic per constituir-se com a treballador autònom.

En quart lloc, limita al 15% l'import del pagament únic que es pot destinar a pagar serveis específics d'assessorament, formació i informació relacionats amb l'activitat d'emprendre.

En cinquè lloc, estableix que no tindran dret al pagament únic aquells que els vint-i-quatre mesos anteriors a la seva sol·licitud hagin compatibilitzat el treball per compte propi amb la prestació d'atur de nivell contributiu.

Finalment, estableix que si, després del cessament involuntari en el treball per compte propi sense haver extingit la prestació d'atur, el treballador tingués dret a la prestació per cessament d'activitat, podrà optar entre una o altra. L'opció implica l'extinció de la prestació per la qual no s'opta.

7.5. PRESTACIÓ PER CESSAMENT D'ACTIVITAT

La Llei de segona oportunitat modifica el moment del naixement del dret a la protecció per cessament de l'activitat. En concret, s'estableix que, reconegut aquest dret, el naixement del dret a rebre la prestació econòmica es produirà a partir del primer dia del mes immediatament següent a aquell en què es produeix el fet causant del cessament de l'activitat. Es torna, per tant, a la situació anterior a la modificació introduïda pocs mesos abans per l'anomenada Llei de Mútues.[56]

La Llei 31/2015 afegeix la possibilitat de destinar el 100% de l'import de la prestació a fer una aportació al capital social d'una entitat mercantil de nova constitució o constituïda en el termini màxim de dotze mesos anteriors, sempre que n'hagin de posseir el control efectiu i hi exerceixin una activitat professional que impliqui l'alta com a treballadors per compte propi al règim corresponent. S'estableix

[55] La regulació de la capitalització de la prestació d'atur per incorporar-se com a socis treballadors o de treball en cooperatives o en societats laborals s'inclou a la Llei 5/2011 d'economia social sense canvis respecte la regulació que se'n feia a la disposició transitòria quarta de la Llei 45/2002.

[56] La Llei 35/2014, de 26 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei general de la Seguretat Social en relació amb el règim jurídic de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social (BOE núm. 314, de 29.12.2014) introdueix diverses modificacions a la prestació per cessament d'activitat. Entre aquestes, es va modificar establir que el reconeixement del dret a la prestació suposa el naixement del dret al gaudi de la prestació econòmica corresponent, a partir del segon mes posterior a aquell en què es va produir el fet causant del cessament d'activitat.

també que es pugui dedicar fins el 15% de l'import de la prestació capitalitzada al pagament de serveis específics d'assessorament, formació i informació relacionats amb l'activitat a emprendre.

7.6. FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ EN L'ÀMBIT LABORAL

La nova regulació del sistema de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral (Llei 30/2015)[57] recull el dret dels autònoms a una formació vinculada a les necessitats del mercat laboral i obre la porta al fet que, en un futur, aquest col·lectiu cotitzi per la contingència de formació professional i pugui accedir a la formació contínua.[58]

Aquesta norma estableix també que les organitzacions intersectorials representatives d'autònoms han de participar en el disseny de l'escenari plurianual que ha d'actuar com a marc de planificació estratègica de tot el sistema de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral. Així mateix, es preveu la participació de les organitzacions intersectorials representatives d'autònoms i de l'economia social, així com les que tinguin suficient implantació en l'àmbit d'actuació corresponent, respecte de la formació adreçada específicament a treballadors autònoms i de l'economia social en l'àmbit de participació que s'estableixi. També estableix la possibilitat d'encarregar a associacions de treballadors autònoms i de l'economia social l'organització de la formació programada per les empreses per als seus treballadors.

7.7. REPRESENTATIVITAT

La Llei 31/2015 elimina la previsió que representants dels consells del treball autònom autonòmics formin part del Consell del Treball Autònom.[59]

La Llei 30/2015 modifica la determinació de la representativitat de les associacions de treballadors autònoms[60] i elimina, en conseqüència, el Consell de la representativitat de les associacions professionals de treballadors autònoms en l'àmbit estatal.[61] Un altre canvi destacable es produeix a les funcions que es reconeixen a les associacions representatives dels treballadors autònoms intersectorials en l'àmbit estatal o autonòmic i a les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, atès que aquestes passen de gestionar programes públics dirigits als treballadors autònoms a col·laborar en el seu disseny.

7.8. ALTRES

La Llei de segona oportunitat adequa la LETA a la nova regulació dels béns inembargables.

[57] Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la que es regula el Sistema de Formació Professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral. BOE núm. 217, de 10.09.2015. Procedent del reial decret llei 4/2015, del mateix títol.

[58] L'article 6 de la Llei 30/2015 estableix que, amb l'objecte de garantir la universalitat i el sosteniment del sistema, aquest es pot finançar amb totes les cotitzacions per formació professional que la Llei de pressupostos generals de l'Estat de cada exercici pugui establir a altres col·lectius beneficiaris.

[59] Article primer.6 de la Llei 31/2015.

[60] Disposició final cinquena de la Llei 30/2015.

[61] La disposició derogatòria de la Llei 30/2015 deroga el capítol I i la disposició transitòria del Reial decret 1613/2010, de 7 de desembre, pel qual es crea i es regula el Consell de la representativitat de les associacions professionals de treballadors autònoms en l'àmbit estatal i s'estableixen la composició i el règim de funcionament i organització del Consell del Treball Autònom.

8. CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

El CTESC, un cop elaborat aquest Informe, vol posar de manifest un seguit de consideracions i recomanacions al Govern de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu d'assessorar-lo en l'elaboració de polítiques relacionades amb el treball autònom.

Amb l'elaboració d'aquest informe, el CTESC constata la manca d'informació estadística que permeti fer un seguiment adequat del treball autònom i emplaça les administracions competents a posar-hi solució. Així, caldria poder identificar millor el col·lectiu no inclòs dins la categoria d'autònoms pròpiament dits, especialment societats col·lectives i cooperativistes. Caldria també poder analitzar els treballadors autònoms pròpiament dits en funció del nombre de treballadors assalariats. Així mateix, el CTESC demana que es posi a l'abast dels organismes interessats la informació estadística necessària per avaluar la mortalitat de les iniciatives empresarials iniciades pels autònoms, especialment en els primers anys.

Tenint en compte la realitat del treball autònom que reflecteix l'anàlisi feta en aquest informe, el CTESC considera que les administracions i institucions catalanes haurien de treballar en els propers anys amb un doble objectiu en quant al treball autònom: facilitar la continuïtat de la seva activitat i millorar la protecció social del col·lectiu.

Addicionalment, i de manera més concreta, el CTESC fa palesa la seva preocupació en les matèries següents:

És necessari continuar avançant en la simplificació dels **processos de tramitació administrativa** adreçats a les empreses. En concret, el CTESC considera que:

- En relació amb l'existència de la Finestreta Única Empresarial, es valora molt positivament aglutinar en un únic punt tots el tràmits que s'han de fer per engegar un projecte empresarial.

- Amb la creació dels punts d'atenció a l'emprenedor (PAE) s'han simplificat els tràmits per la creació d'autònoms i societats limitades ja que en un únic document electrònic (DUE) s'integren tots els tràmits a fer amb l'Agència Tributària i amb la Seguretat Social. A més a més, el DUE permet fer els següents tràmits complementaris: la inscripció de fitxers de caràcter personal a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, la sol·licitud de reserva de marca o nom comercial a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, la reserva de domini a Internet de la nova empresa, així com la comunicació dels contractes de treball al Servei Públic d'Ocupació Estatal.

  D'altra banda, l'informe elaborat fa ressò de l'ampliació dels supòsits per utilitzar el DUE, en aprovar-se el Reial decret que en regula la utilització per finalitzar l'activitat d'una societat (vegeu apartat 6.2). Malgrat aquests avenços, el CTESC recomana que els ens locals facin una aposta decidida per la tramitació electrònica amb l'objectiu d'assolir la simplificació administrativa i facilitar l'inici de les activitats empresarials, tot coordinant-se amb la resta d'administracions competents. Seguint aquesta línia, el CTESC considera que s'hauria d'incloure també dins el DUE tant la declaració responsable com la possibilitat de presentar les comunicacions prèvies, per permetre que l'emprenedor, en finalitzar la constitució, pogués obtenir cita directament amb el tècnic/a competent d'emetre el certificat corresponent.

- Així mateix i atès que el DUE permet la presentació dels contractes de treball al Servei Públic d'Ocupació Estatal, el CTESC recomana que mitjançant aquest document es puguin presentar també els contractes que subscriuen els TRADE amb el seu client.

- Seguint en aquesta línia, el CTESC recomana fomentar la tramitació electrònica dels procediments així com preveure mesures de suport i assistència a les persones, tant físiques com jurídiques, per fer-la possible.

Pel que fa al **finançament,** el CTESC proposa:

- Millorar el finançament, ja sigui a través de programes públics o bé a través d'entitats privades, tant per les etapes inicials com per les de consolidació. Cal que el treball autònom es percebi no com un factor de risc i insolvència sinó com una oportunitat.

- Accés als ajuts als microcrèdits que gestionen diferents entitats, no només a l'inici, també en el manteniment de l'activitat econòmica.

- Millorar el finançament de la inversió, tant inicial com pel creixement de l'activitat, així com del circulant per tal de garantir-ne el funcionament.

- Possibilitat de compensar els deutes que tenen entre si les administracions públiques amb els autònoms.

El CTESC constata que la morositat en les operacions comercials continua essent un greu problema per al treball autònom atesa la seva dependència d'un flux de tresoreria constant.

Pel que fa a **l'àmbit fiscal**, el CTESC proposa:

- Que de la contractació de treballadors no se'n derivi un increment de la despesa fiscal per a l'autònom, com succeeix en l'àmbit d'estimació objectiva. Per aquest motiu, considera que caldrien altres indicadors d'activitat.

- Establir incentius fiscals per a aquells autònoms amb personal contractat que implantin jornades continuades i flexibilitat horària.

- El CTESC constata mancances en la **protecció social** dels treballadors autònoms i proposa instar la modificació de la legislació per:

- Suavitzar el requisit relatiu a les pèrdues sostingudes per tenir dret a la prestació per cessament d'activitat, passant dels 2 anys actuals a 1 any.

- Estendre els subsidis assistencials d'atur al col·lectiu de treballadors autònoms, amb preferència als que no tenen treballadors a càrrec.

El CTESC constata els avenços en l'àmbit de la formació i assessorament al treball autònom però considera que, més enllà del programa Catalunya Emprèn, es podrien millorar les **polítiques actives d'ocupació dirigides als treballadors autònoms i la seva formació contínua**.

Així mateix, constata que històricament a Catalunya establir-se per compte propi ha estat una opció per a molts treballadors un cop adquirits els coneixements suficients sobre el funcionament d'una activitat i d'un mercat, especialment quan en la seva empresa o organització topen amb un sostre que els impedeix continuar progressant.

El CTESC proposa:

- Fer una anàlisi de les necessitats formatives i de les polítiques actives d'ocupació, garantint l'oferta formativa pels treballadors i treballadores autònoms i adequar la normativa a la realitat del treball autònom. Adaptar els serveis municipals, protocols i actuacions de promoció econòmica a les necessitats del treball autònom.

- Fomentar la formació en l'àmbit de les TIC entre els autònoms com a eina per millorar la seva competitivitat.

- Facilitar, des de les administracions públiques, una formació genèrica per desenvolupar les capacitats i/o habilitats relacionades amb l'emprenedoria i amb els coneixements mínims de gestió empresarial, tot cercant un major grau de supervivència o un menor grau de mortalitat dels projectes autònoms.

El CTESC demana revisar i abordar la regulació del treball autònom, en especial del col·lectiu **TRADE** i en conseqüència proposa:

- Revisar i modificar el reglament TRADE per tal de millorar els mecanismes de control i coordinació entre administracions i així evitar possibles situacions de frau i de desprotecció.

- Que les administracions competents preservin la figura del TRADE com a professional independent vinculat de forma majoritària (75%) a una empresa, però substancialment diferent del treballador assalariat i de l'autònom pròpiament dit, tot evitant que la figura encobreixi una mera mercantilització de les relacions laborals.

El CTESC constata que hi ha mancances en la coordinació i **diàleg social** de les administracions amb el conjunt d'agents econòmics i socials i en conseqüència proposa:

- Posar en marxa del Consell Català del Treball Autònom, segons marca el Decret 18/2010.

- Recomanar al Govern de la Generalitat que insti al Govern de l'Estat la posada en marxa del Consejo Estatal del Trabajo Autónomo.

- Potenciar l'associacionisme com a eix vertebrador de la societat catalana.